

Mircea : fișier curățat .Urcă sumarul sus

IV.ECONOMIE ,FINANȚE,BUGETE

Nov.'33-3 apr.'34

IV.ECONOMIE ,FINANȚE,BUGETE.....	1
Nov.'33-3 apr.'34.....	1
-----	7
Guvern Duca, 14 nov.'34.....	7
Alegeri. Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33.....	7
Guvern Tătărescu .5 ian.'34.....	7
-----	7
1)15 nov.'33 Guvern IGh.Duca.....	7
▫Portofolii economice.....	7
2.)Partidele și noul guvern, 15 nov.'33.....	8
a)Iorga :.....	8
b)O.Goga :.....	8
c)Gh.Brătianu.....	8
3)26 nov.'33.Gh.Tătărescu (ministr.Industr.) , declarații.....	9
▫ Intențiile guvernului.....	9
4.)9 dec.'33.Dizolvarea Gărzii de Fier.....	9
▫ Jurnalul Consiliului de miniștri.....	9
5.)10 dec.'33.U.E.R. , Comunicat.....	9
▫Guvernul Duca -adus de evrei, pentru evrei ?!.....	10
6)18 dec.'33.Întrunirea electorală PNȚ, organiz.București, sala Tomis,.....	10
a)Iuliu Maniu.....	10
/Modificarea Constituției !.....	10
/Apusul liberalismului.....	10
b)Virgil Madgearu.....	11
/Revizuirea Constituției !.....	11
/Guvernul IGhDuca=pericolul "dreptei " , a dictaturii.....	11
7)19 dec.'33.IGhDuca , interview acordat ziarului " Paris Soir".....	11
▫Consolidarea unității naționale.....	11
▫Specificul crizei românești.....	12
#Confederația "dunăreană " ?irealizabilă !.....	12
▫Pacifism.....	12
8)29 dec.'33.Asasinarea lui I.G.Duca.....	13
(* IGhDuca:Notă biografică.....	13
9)5 ian.'34. Gh.Tătărescu -șef de guvern.....	13
Constantin (Dinu) Brătianu, șef al PNL ;.....	13
▫Ședința Delegației Permanente	13
▫ Ședința Comitetului Executiv.....	13
/Gh.Tătărescu:continuitatea programului Duca.....	13
/Dr.C.Angelescu :Dinu Brătianu -la șefia partidului.....	14
/Gh.Tătărescu :Dinu Brătianu -o mare figură etică.....	14
/Dinu Brătianu :asumarea răspunderii.....	14
10)21 ian.'34.Gh.Tătărescu ,Programul guvernului // expunere radio.....	14
I.G.Duca.....	14
▫ Programul guvernului Tătărescu=Programul de guvernare " Duca".....	15
#Dificultățile	15
▫Obiectivele economico-sociale.....	16
/Agricultura.....	16
/Industria.....	16
/Șoselele.....	16

▫ Locul și rolul elitelor	16
11)27 ian.'34.Remaniere de guvern ?.....	16
▫Banca Națională.....	16
12)25 ian.'34.Ion Mihalache :Declarații , inaugurarea sediului Ploești.....	17
Guvernul Tătărăscu = guvernul incapacității.....	17
Anacronismul liberalismului.....	17
.....	17
Guv.Gh.Tătărăscu - Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr. -1934.....	17
Finanțe -Victor Slăvescu;Industria-N.Teodorescu ;Agricultură-Vasile Sassu.....	17
R.Franasovici- Comunicații ;Domenii-M.Negură.....	17
.....	17
13.)1 febr.'34.Mesajul Regal.....	17
▫Sarcinile guvernului Meu :.....	17
14.)17 febr.'34.Adresa de Răspuns la Mesaj , Raportor Eugen Titeanu ,.....	17
▫"Ritm nou" , "Solidaritate națională ".....	18
▫Urgențele economice.....	18
15.)Gr.Dumitrescu (guvernatorul BNR),interview în "Petite Parisien" ,18 febr.'34.....	18
▫Amplificarea rolului BNR.....	18
▫Moratoriu intern ptr.debitori.....	18
16.)Gh.Brătianu (PNL-2),discurs la Mesaj , 24 febr.'34.....	19
▫Programul economic al guvernului.....	19
Datoria externă a Statului român ?.....	19
Expertii străini ?.....	19
▫Politica externă sub aspect economic.....	20
▫Acordurile României și defavorizarea economică.....	20
Mica Înțelegere :defecțiunea cehoslovacă.....	20
Alianțele Occidentale: decalaj industrial/ agrar.....	20
Controlul financiar străin.....	21
▫ Tradiția națională a PNL.....	21
17.)Virgil Madgearu,Declarația PNȚ la mesaj,24 febr.....	21
▫ Absența Programului de guvernare.....	21
▫PNL.Problemele economico-financiare.....	22
Politica de degrevări fiscale?=fariseism.....	22
Simplificarea aparatului de stat?=exploatare prădalnică etc etc.....	22
Program de măsuri ?=înșiruire de deziderate vagi.....	22
▫PNȚ .Retro'32-'33 Politica economică.....	22
/Echilibrarea veniturilor cls.producătoare și muncitoare].....	22
/Intenție :Conversiunea.....	23
/Echilibrarea balanței comerciale(contingentare și control devaluație).....	23
/Ajustarea prețurilor agricole și industriale.....	23
/Program de lucrări și construcții publice.....	23
/Plata salariilor ,pensiilor, datoriilor flotante.....	23
/Căile ferate - buget pozitiv.....	23
/Intenție :consolidarea rezistenței.....	23
/Intenție :reformă monetară.....	24
/Intenție :reforma Băncii Naționale nevoilor agricole.....	24
/Intenție : valorificarea produselor agricole.....	24
▫Planul PNȚ 33/'34.....	24
c.)Pe terenul economic :.....	24
Respingerea Adresei de Răspuns la Mesaj.....	24
18.)ACCuza ,discurs la mesaj, 2 mart.'34.....	25
▫Doctrina naționalistă <i>versus</i> doctrina conservatoare.....	25
▫Doctrina LANC.....	25
1868.Titu Maiorescu.....	25
▫Doctrina naționalistă <i>versus</i> Doctrina liberală.....	26
"Ținerii" =național-liberali.....	26

"Bătrânii" = liberali naționali.....	26
Liga Națiunilor = Liga jidanilor.....	26
⌘Doctrina Apărării Naționale.....	26
#Chestiunea evreească=nenorocire geografică.....	27
Programul LANC.....	27
⌘Reforma financiară.....	27
/Afară cu experții străini !.....	27
/Suspendarea cuponului extern.....	27
⌘Rezolvarea problemei jidănești.....	28
Jidanii=minoritate neasimilabilă.....	28
Eliminarea jidanilor din economia românească.....	28
Germania a rezolvat problema !.....	29
Franța antisemită.....	29
Elveția, Suedia, Canada –antisemite.....	29
Admirație pentru Hitler.....	29
19)Gr.Iunian(PȚR) ,discurs la Mesaj,2 mart.'34.....	29
⌘Greșeli în politica externă.....	30
/Franța !experții !.....	30
/Disocierea pactelor politice de cele economice.....	30
Imposibilitatea realizării programului economic.....	30
/PNL=part.elitelor burgheze de la orașe și sate.....	31
/PNL:a acceptat experții bancherilor!.....	31
/Deplasarea forței electorale spre clasa producătorilor și țăranilor.....	31
/Conversiune –în folosul creditorilor și a elitei burgheze.....	31
⌘Elementele democratice ale neoliberalismului.....	31
Dinu Brătianu și tinerimea liberală.....	31
Respinge Răspunsul la Mesaj.....	32
20.)9 mart.'34.Oct.Goga (PNA) ,Interpelare /naționalism integral.....	32
Românii-străini la ei acasă.....	32
Spiritul greșit al Constituției.....	33
Sistemul legislativ dăunător ideii naționale	33
⌘ Rețeaua bancară din Ardeal.....	33
/În trecut.....	33
/În prezent.....	33
⌘ Industria din Ardeal.....	34
/Farsa naționalizării industriale.....	34
Funcționarii din industrie.....	34
Profesiuni libere.....	35
-Contabili experți și stagiați.....	35
-Corpul farmaciștilor.....	35
-Dentiștii.....	35
-Ziariștii.....	35
-Societăți petrolifere particulare.....	36
-"Românul Societății".....	36
Capitalul străin.....	36
⌘Protejarea muncii românești !.....	37
-Personalul de la Poștă.....	37
Situația de la Telefoane.....	38
-Procesul M.St.M –Telefoane.....	38
-Personalul de la telefoane.....	38
Situația de la CFR.....	39
-Personalul CFR.....	39
⌘Concluzii la interpelare.....	39
21)6 mart.'34.Eug.Titeanu (raportor la Mesaj) ,-concluzie.....	40
#Administrația PNT.....	40
-Regiile autonome.....	40

-Tantiemele și jetoanele=Almanahul Gotha al PNȚ.....	40
-Finanțele publice.....	41
-Politica industriei de apărare.....	41
Viziunea Goga, Cuza , ș.a.în politica externă.....	42
/febr.'33 Mica Înțelegere economică.....	42
22.)Mart.'34.Comunicări de natură economică , Cameră și Senat.....	42
a)DRloanițescu(PNȚ):Of.Naț.al Cooperăției.....	42
b)Mihail Plătăreanu (PNL):Administrația CFR.....	42
c)CTGhimbășeanu –Bubi: abuzurile fiscului.....	43
d)Maximilian Câmpeanu:stațiunile balneare.....	43
e)V.Serdici (ex.lupist, revenit la PNȚ) :licitație cu cântec.....	43
23.)27 mart.'34.Legea pentru aprobarea unui împrumut ptr.semințe.....	44
♣Aprobarea Parlamentului.....	44
LEGEA PROTEJĂRII INDUSTRIEI NAȚIONALE.....	44
23-27 mart.'34.....	44
24.)V.Serdici (PNȚ) la prelungirea <i>Legii protejării industriei</i> ,23-26 mart.'34.....	44
♣Regimul industrial în România.....	44
Industrie națională versus Industrie parazitată.....	45
-Încriminarea art. 11 din legea...1887,1912,1934.....	45
-Industrie iluzorie, parazitată.....	45
-Distrugerea muncii naționale, țărănești.....	46
-Distrugerea micilor meseriași, industriași.....	46
-Decalajul prețurilor industrial / agrare.....	46
-Politică bancară antițărăneasă.....	47
♣Polemică PNȚ- PNL.....	47
Industrii "parazitare".....	47
#Protecția industrială = fațadă ptr speculații.....	48
#Beneficiile fiscale=pe spinarea consumatorilor.....	48
#Muncitorii industriali și țărani-sacrificații industriașilor.....	49
♣"Protecționism" versus "porți deschise".....	49
25.)Ing.Ștefan Mihăescu (PNȚ) , la prelungirea legii industriilor ,23, 26 mart.'34.....	50
Industriașul "neprotejat".....	50
Nesocotirea art 21 privind protejarea muncii naționale.....	51
Cartelurile.....	51
Subconsumația românească.....	52
*Statistică reflectând subconsumația românească.....	53
a)Ciment.....	53
b)Zahăr.....	53
Puterea de cumpărare a muncitorului.....	53
Mihăescu ? :țărănism îndulcit cu zahăr.....	53
#Consiliile de administrație în fabr. de zahăr.....	54
Contra prelungirii legii.....	54
26.)Gh.Deleanu (PNL-georgist) ,la prelungirea legii industriilor ,26 mart.'34.....	54
♣1887, 1912:Legislația protecționistă.....	55
♣1923.Ridicarea protecției financiare .Introducerea tarifului vamal.....	55
/Industrii "neprotejate" : meserii, mica industrie.....	55
/Industrii "supraprotejate " : cartelurile și trusturile.....	55
#Regresul industriei mijlocii și meseriilor.....	56
Creșterea forței ndustriilor de carteluri și trusturi.....	56
Specularea industriei mijlocii de către industria grea.....	56
Cartelurile.....	56
♣Va vota legea , deși.....	57
27.)Vlad Dimitriu (PRȚ-Iunian) ,la prelungirea legii industriilor ,26 mart,'34.....	57
/Inutilitatea prelungirii.....	57
/Poziție identică PNL -PNȚ.....	57
Joaca de-a ieftenitul/ scumpitul zahărului.....	57

Decalajul prețurilor industrial / agrare.....	58
28.)ACCuza (LANC), la prelungirea legii industriale,27 mart.'34.....	58
Protejarea industriei naționale=Protejarea industriei străine, jidănești.....	58
Induстріile parazitare(jidănești).....	59
Patroni jidani abuzivi.....	60
«Naționalizarea industriei parazitare !.....	60
Legea nu trebuie prelungită!.....	60
29.)Pamf.Șeicar (presă) la <i>Legea protejării industriei naționale</i> ,27 mart.'34.....	60
«Neglijarea protecției consumatorului !.....	60
«Neglijarea protejării muncii naționale !.....	61
30) M.Plătăreanu (în loc de raportor) , la Legea prelungirii industriilor , 27 mart.'34.....	61
«PNL:politica duală, paralelă:agricultură și industrie.....	61
Divagații de la discutarea legii.....	62
«PNL:Protecția muncii naționale?.....	62
«Cartelurile?.....	63
Ministrul inginer N.Teodorescu.....	63
LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR AGRICOLE.....	63
2-3 apr.'34.....	63
31)I.Răducanu(PNȚ), la <i>Conversiune</i> , 2 apr.'34.....	64
«Conceptia " agrară " a PNL.....	64
/Neglijarea totală a agriculturii.....	65
« Politici (polemici) economice financiare.....	65
/Liberalism /Dirijism /Naționalism /.....	65
PNL/ PNȚ / LANC/.....	65
«Cooperatia = singura instituție financiară valabilă.....	66
/Lichidarea datoriilor micii proprietăți țărănești.....	66
/Sprijinirea mișcării cooperative.....	66
32) C.Argetoianu(Uniunea Agrară) ,la <i>asanarea datoriilor rurale și urbane</i> ,2 apr.'34.....	67
«Repercusiunile crizei internaționale asupra României.....	67
« Măsuri anti-criză în România.....	67
/1931.Primul proiect de Conversiune.....	67
/Căile de normalizare.....	68
-Devalorizarea monedei ?!.....	68
-Stabilizare monetară ?!.....	68
-Valorificarea producției naționale.....	68
-Agricultura extensivă (intensivă - nu poate fi făcută în România.).....	68
Productivitatea țărănească.....	69
Marea proprietate, grevată de datorii.....	69
33.) N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georg) , la <i>Conversiune</i> , 2 apr.'34.....	70
« Art. 65 :excepțiunile.....	70
Tratatul privilegiat al creditorilor străini.....	70
Comercianții și industriașii români,defavorizați !.....	70
Industria neaoș românească defavorizată.....	71
34.)M.Ghelmegeanu, Madgearu (intervenții) la <i>Conversiune</i> ,2 apr.'34.....	71
«Exploatarea agricole din România.....	71
Massa datoriilor agricole.....	71
Datoriile pe țară și zone/ anuități /.....	72
Datoriile marilor proprietăți.....	72
Finanțarea conversiunii.....	73
Prejudicii mișcării cooperatiste.....	74
«Concluzii.....	74
PNL:politică bancară potrivită unui stat comercial-industrial.....	74
/PNȚ :politică bancară potrivită unui stat agrar.....	74
35.)D.Topciu(PNA-Goga),la <i>Conversiune</i> , 2 apr.'34.....	75
«Datoriile ,datornicii.....	75
«Conversiunea liberală.....	75

Cauzele ,acuzele, răspunderile, soluțiile.....	75
▫Industria națională=bază de dezvoltare economică.....	75
▫Intervenționismul de stat = baza armoniei sociale.....	76
/Analogie :reforma agrară /conversiunea.....	76
▫ Finanțarea conversiunii.....	76
▫Concluzii:legea nu rezolvă problema !.....	76
36.)Virgil Potârcă(PNȚ), la Conversiune, 3 apr.'34.....	76
▫Debitori -Creditori.....	77
/Comparație :Conversiunea –Reforma agrară.....	77
Consecințele moratoriilor :neplata datoriilor.....	77
Politizarea conversiunii.....	77
Desnaționalizarea proprietăților orășenești.....	78
Scăderea valorii proprietăților ;.....	78
Menținerea creanțelor la aceleași valori	78
Capitalul bancar.....	79
Capitalul industrial.....	79
▫Doctrine, politici economice.....	79
▫Criza agrară în România.....	80
Reforma agrară mecanică.....	80
Scăderea prețurilor agrare.....	80
Proprietatea agricolă/Culturile agricole/Brațele de muncă/Zilele de lucru/.....	80
▫O nouă reformă agrară !.....	81
37.) C.I.C.(Dinu) Brătianu , la Conversiune , 3 apr.'34.....	81
▫Risipirea unei legende.....	81
/El și Conversiunea.....	81
/Creditul Funciar Rural.....	81
Criza agrară+inflația=dezechilibrul financiar.....	82
Stabilizarea - Criza.....	82
Greșeli în politica economică.....	82
Criza mondială=dezechilibrul mondial.....	83
▫Criza agrară.....	83
▫Soluții ,dificultăți.....	83
/Reformă monetară ?!.....	83
▫Principiile conversiunii PNL.....	83
Conversiunile I - III.....	84
▫ Concluzie.....	84
38.) Aurelian Benteoiu (raportor) - discurs final la Conversiune , 3 apr.'34.....	84
▫ Programul PNL : conversiunea !.....	84
▫ Gh.Tătăărăscu - semnalul de alarmă	85
▫ Obiecțiunile opoziției :.....	85
Debitorii nedreptățiți !.....	85
Creditorii – privilegiați !.....	85
Iertarea tuturor datoriilor !.....	85
Restabilizarea monetară !.....	85
▫Ajutorul acordat BNR.....	86
39.)V.P. Sassu (ministr. agricult.) , discurs final ,Conversiune , 3 apr.'34.....	87
▫Legea Tătăărăscu-Sassu.....	87
/Principiile Conversiunii.....	87
▫Fondul de 450.000.000 anual acodat BNR.....	88
-Datoriile țăranilor mici.....	88
-Datoriile proprietarilor mari și mijlocii.....	88
▫Elogiul Agriculturului mare și mijlociu.....	88
▫Armonie socială, nu luptă de clasă.....	89
▫Elogiul țăranului:temelia poporului, a statului român.....	89
▫Conversiunea -concluzii.....	90
▫Adoptarea Conversiunii 3 apr.'34.....	90

40)Regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași ,5 apr.'34.....	90
▫Legea chiriașilor.....	90
REGLEMENTAREA COMERȚULUI BANCAR, 26 apr.'34.....	91
41.)G.Deleanu (PNL-georgist), la legea comerțului bancar ,26 apr.'34.....	91
Consiliul Superior Bancar-atribuții neconstituționale.....	91
Anularea Concordatului preventiv !.....	91
42.) Ion Răducanu (PNȚ),la reglementarea comerțului bancar, 26 apr.'34.....	91
▫De acord cu legea.....	92
▫Băncile în ț-dezvoltate și ț.nedezvoltate.....	92
▫România:Industria = copil al organizațiunii bancare.....	92
Febra fundării și naționalizării industriale.....	92
Ficțiunile economice postbelice.....	92
▫Importanța sistemului bancar.....	93
Politica și banca.....	93
43.)Fritz Connert (P.German),la reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34.....	94
▫Acord la lege.....	94
Interesele băncilor din Ardeal-nesocotite.....	94
Băncile din provincii să nu fie înghițite de băncile mari din capitală !.....	94
44.) Barbu Dimitrescu (raportor), la reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34.....	94
▫ Importanța legii.....	94
Răspuns la obiecțiuni.....	95
45.) Victor Slăvescu (Finanțe),reglementarea comerțului bancar, 26 apr.'34.....	95
▫ Legislația comerțului bancar.....	95
▫ Comerțul bancar.....	95
/Consiliile de administrație.....	96
▫Noțiunea de Bancă.....	96
▫ Consiliul Superior Bancar.....	96
▫ Bănci puternice , serioase.....	97
▫ Încurajarea fuziunilor.....	97
▫ Legea - concluzii.....	97
▫Creditul Funciar Rural și Urban nu intră în vederea legii.....	97

Guvern Duca, 14 nov.'34

Alegeri. Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33

Guvern Tătărescu .5 ian.'34

1)15 nov.'33 Guvern IGh.Duca

▫Portofolii economice

("Universul " 16 nov.'33, "Facla", 16 nov.'33)

[LD: **Vezi și leagă de programul ,contribuțiile lor în opoziție și la Conferințele economice de la Cercul de studii ale PNL - fișierul anterior]**

Victor Antonescu-Justiție(ministr. de Finanțe în '16 / '17;cu CICBrătianu la Conf. de la Paris'19

Dinu Brătianu-Finanțe (nu va ramâne multă vreme) ;va fi **Victor Slăvescu**

G.Tătărescu-Industrie(inițial) ;va fi **dr Costinescu**

Cipăianu –Agricultură(inițial) ; va fi Vasile Sassu
R.Franasovici- Comunicații , lucrări publice
-Subsecretari de Stat :V.Slăvescu (Finanțe) ,Cristu Simionescu (Finanțe) Popescu-
Necșești (Industrie) Asan (Industrie) Manolescu-Strunga (Domenii) , M.Negură (Domenii)
Toți aceștia vor funcționa fără plată până la legitimarea prin alegeri .

2.)Partidele și noul guvern, 15 nov.'33

(" Universul" , 16 nov.'33)

a)Iorga :

"Ca guvern de partid, e cel mai bun pe care-l puteam avea.Dincolo și după dânsul nu se mai poate un alt guvern de partid .Aceasta este ultima rezervă care intră în focul cumplit "

b)O.Goga :

" Nodul gordian al **încurcăturilor financiare** cere o soluție netedă, tranșantă.. Guvernul care va lua în primire **oribila succesiune a d-lui Vaida** ,va avea de luptat cu **mari greutăți materiale**. Va trebui să rezolve chestiunea, lăsată baltă , cu **Conversiunea**.[----]

("Dimineața" an 29, nr. 9658, 17 nov.'33 + foto Goga și Gh.Brătianu)

Goga / 17 nov.'33

"Guvernul d-lui IG Duca s-a zămislit sub **imperiul unor forțe oculte** de dinăuntru și din afară , fără a mi se putea justifica cu un argument serios venirea lui. **Suntem dincolo de logică, ca în tragediile grecești, și dincolo de morală** ,ca în zilele de cea mai nesăbuită aventură de pe vremea Renașterii .Cine a hotărât aici și după care perdea ? Iată întrebarea ! [-----]
Cred că istoria țării a intrat într-o perioadă nouă, ale cărei întrebări, din ce în ce mai penibile, se vor înfinge tot mai adânc în conștiința publică.[-----]

Goga / 17 nov.'33

c)Gh.Brătianu

[LD : încerc să intru în profunzimea gândirii lui Gh.Brătianu, pe care îl admir, dar căruia nu i-am putut înțelege încrâncenarea cu care l-a atăcat pe Duca .Poate la 1930... să fi avut argumentul necesității restaurației .Dar în 1933 !? Deși nimeni nu pune astfel problema , să nu fie un complex că era un Brătianu din afară familie Brătianu ?]

" Guvernul d-lui Duca nu este guvernul partidului național liberal.Prin marii conducători care au stat în fruntea lui , acest partid se identificase cu o tradițiune care era pentru el o mândrie de cinste în viața privată , de demnitate în viața publică, de apărare statornică a prestigiului și independenței naționale." **Guvernul d-lui Duca** înseamnă **renegarea unui patrimoniu moral** , pe care am astăzi și dreptul și datoria să-l păstrez neștirbit." Atitudinea celui care-l conduce , e cunoscută : ea a șovăit mereu , de trei ani, **între conspirațiune și servilism**. Mă voi opri întâi asupra modului în care **acel [Duca] ce și-a încheiat cariera politică la 7 iunie 1930**, a ajuns să fie însărcinat cu furnizarea guvernului." [.....]

"Din această complicitate rezultă : **ori guvernul a încheiat târgul cu oameni de afaceri** , pentru a împărți cu ei puținul care rămâne din sărăcia țării , **ori el a primit toate umilințele și toate echivocurile cu un gând ascuns de răsturnare a ordinii de Stat**, ce nu a părăsit nici o clipă pe principalii săi exponenți .[-----]

Dar mai am datoria să mai dezvălui și o altă latură a acestei guvernări.

Târziu pentru a ajunge la cârmă nu s-a oprit la granițele țării.Prin mijlociri ce le vom demasca, **s-a adus în cumpănă amestecul unor puteri străine** , **pentru a impune țării guvernul de astăzi** .[-----] Cu guvernul de astăzi, **ne întoarcem la vremurile în care dregătorii împărăției schimbau după placul lor domniile în țările noastre** .**Pentru a stoarce din sărăcia noastră plata unor datorii cămătărești** , pentru a salva instituții falite , pentru a răsplăti prin afaceri oneroase serviciile aduse, **s-au luat angajamente și s-au făcut făgădueli**.[....]

Mulțimea miniștrilor și a subsecretarilor care se îngrămădesc să depeie un jurământ de

credință , pe care l-au respins atât de categoric acum trei ani, **nu reprezintă o cărmuire național-liberală** : este cel mult vorba de **guvernul unei camarile** care înstrăinează pe Rege de năzuințele și de nădejdiile acestei națiuni ,de un guvern al robiei economice și al amenințării străine." [-----]"

Gh.Brătianu / 17 nov.'33

3)26 nov.'33.**Gh.Tătărăscu** (ministr.Industr.) , **declarații**

("Universul " , 29 nov.'33)

Vestea sosirii lui Gh.Tătărăscu la Tg.Jiu,a transformat **consfătuirea șefilor de organizații** într-o mare întrunire.

▣ **Intențiile guvernului.**

Cere funcționarilor un prinos de muncă și energie.

Promite respectarea **Statutului funcționarilor** - operă a PNL .Le cere , însă :

a) În raporturile cu cetățenii să fie **omenoși** ;

b)Să fie **drepti** - pentru că nimic nu chinuește pe sătean , ca nedreptatea ;

c)Să triumfe **cinstea** - căci unde nu este cinste , nu este dreptate ;

În chestiunea **Conversiunii** , PNL promite ca, până la 1 martie(dată de prelungire a Moratoriului) să fie definitivată legea .

Gh.Tătărăscu / 26 nov.'33

4.)9 dec.'33.**Dizolvarea Gărzii de Fier**

("Adevărul " , " Facla " , " Lupta " , 12 dec.'33)

[LD: **vezi context, cronologie, comentarii , fișier Guvern sau G de F**]

▣ **Jurnalul Consiliului de miniștri**

Într-un Consiliu de miniștri s-a decis **dizolvarea Gărzii de Fier** și **s-a interzis imprimarea listelor de candidaturi** ale acestei organizații pe buletinele de vot.

Textul va apare în **M.O. din 12 decembrie** :

<Consiliul de miniștri , în ședința sa de la 9 decembrie 1933,

Luând în deliberare referatul d-lor miniștri de Justiție și Interne ;

Având în vedere că în țară funcționează o grupare politică numită la început "Legiunea Arhanghelului Mihai " , iar azi "Garda de Fier "[.....]

Constatând, în același timp, că executarea lor se face prin formațiuni de luptă înarmate a căror activitate constituie un izvor permanent de dezordine [.....]

În virtutea art. 107 , ultim aliniat din Constituție și a art. 2 al legii din 23 decembrie 1925, hotărăște :**Art.I.Gruparea "Arhanghelul Mihai", astăzi "Garda de fier" , este și rămâne dizolvată.**[.....]

Art. IV .Toate listele de candidaturi depuse pe baza legii electorale în vederea alegerilor legislative , care încep la 20 decembrie 1933 ,în numele și cu semnul grupării " Garda de Fier" , sânt nule și neavenite . Imprimarea acestor liste pe buletinele de vot este oprită.

Domnii miniștrii de Interne și Justiție , sânt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a acestui jurnal .
IGDuca, dr.C.Angelescu, V.Antonescu, N.Titulescu, I.Inculeț, I.Nistor,Al.Lapedatu, CDDimitriu, gral adjutant Paul Angelescu, Gh.Tătărăscu,R.Franasovici , Gh.Cipăianu, gral de divizie, N.Uică >

Dizolvarea G.de F / 9 dec.'33 >

5.)10 dec.'33.**U.E.R. , Comunicat**

("Universul " , 11 dec. '33 ; "Dimineața" , 12 dec.'33)

[LD **Atenție ! este, pentru prima oară menționată ca prioritate explicită și expresă,pericolul reprezentat de curentele și partidele extremiste de dreapta**]

«Guvernul Duca -adus de evrei, pentru evrei ?!

" Având în vedere că unele formațiuni politice , vechi și noi, au înscris în programul lor reforme ce tind la **surparea bazelor pe care este așezată România Întregită** - realizată prin sacrificiul de sânge al celor mai buni fii ai Patriei , fără deosebire de credințe și obârșie - precum și la **retragerea drepturilor politice și civile ale evreilor** , la exproprierea și chiar la eliminarea lor ;

<Având în vedere că **evreii-români** , recent emancipați, nu numai că nu au abuzat , dar nici măcar nu au uzat de toate atributele politice ale drepturilor lor cetățenești - ei fiind aproape inexistenți atât în funcțiunile publice cât și în cele electiv- și că, deci, **a-i face răspunzători de criza politică , economică și financiară** de care ei suferă , împreună cu toată țara , **constituie o vădită nesocotire a adevărului** ;

" Având în vedere , pe de altă parte, **situațiunea creată prin schimbarea de regim și atacurile aduse noului guvern de către adversarii lui cari, fără a alege armele , uzează conștient de afirmația puerilă și tendențioasă că ar fi fost adus la cârmă de către evrei și pentru evrei ; Că se tinde a se arunca , astfel, asupra evreilor , răspunderea acțiunilor sau inacțiunilor guvernului** [-----] >

Comunicatul UER / 11 dec.'33

6)18 dec.'33.Întrunirea electorală PNT, organiz.București, sala Tomis,

Iuliu Maniu , Virgil Madgearu

("Dimineața" , an 29, nr.9.691 , 19 dec.'33) **Vezi la fișier PNT VIII**

[LD :de remarcat faptul că, paradoxal sau caracteristic, lui **Maniu** i se potrivește **postura de opozant**. Este activ, redutabil, curajos, belicos .Începând cu 15 nov'33, după căderea guvenului Vaida ,ca și când ar fi explodată după o lungă tăcere auto-impusă ,**Iuliu Maniu atacă !** Și țintește cel mai sus : **MSRegele !** Dar... **Maniu a mers** - după opinia mea - **prea departe în perpetua sa opoziție** ,față de realitate românească .
Din acest p.d.v., PNL a fost nu adversarul,ci o victimă a viziunii sale.]

Iuliu Maniu / 18 dec.'33 ,

a)Iuliu Maniu

/Modificarea Constituției !

[LD : este acesta "fixul" cel mai grav al lui Maniu ! Pentru acest fix, este capabil să instige chiar lumea la ... "manifestațiuni" ! Dar afară de etichetări exagerate ,tot nu explică ce nu-i place la această constituție hulită]

"Aceste **mari reforme** trebuie făcute chiar și în ceea ce privește **întocmirea de stat**. Este o **absolută necesitate reformarea constituției liberale, care este o pacoste pentru țară**. Știți foarte bine că **această constituțiune s-a otcroiat asupra națiunii**. Au făcut-o **liberalii** printr-un parlament care a ieșit din teroare și furt de urne. Am protestat contra acestei constituțiuni și am declarat în mod solemn **că o vom schimba , că nu o vom tolera** , nu numai pentru că a ieșit dintr-o nelegiuire , ci și pentru că s-a făcut după chipul și asemănarea **partidului național -liberal ,contra intereselor națiunii**" [-----]

/Apusul liberalismului

[LD : antiliberalismul lui Maniu a izvorât din ... ura lui față de PNL. Iată-l pe Maniu, cu adevărat , un **precursor al doctrinei creștin-democrate** despre care , înșă, vorbește în termeni vagi și face poezie !]

" Astăzi epoca liberalismului s-a isprăvit. Astăzi principiiul liberalismului este un monument al istoriei ,o piatră kilometrică în drumul de evoluție al gândirii politice a omenirii. Astăzi stau la baza gândirii societății : **justița socială, ocrotirea celor mai slabi, posibilitatea celor mai tari să-și folosească tăria spre binele comunității , nu spre**

oprimarea celor mai slabi .

Și de aceea, însăși ideea de a susține o politică liberală este un anacronism. Este adevărat că PNL , sub presiunea împrejurărilor , și-a pus puțină apă în vinul său liberal, dar tot vin liberal a rămas. Or , nouă nu ne trebuie apă învăluită, nouă ne trebuie aer curat de munte, și apă curată din izvorul cristalin al munților și văilor noastre, care răsună de ideile curate cari conduc astăzi lumea și pentru care poporul românesc este atât de accesibil "

Iuliu Maniu / 18dec.'33

b)Virgil Madgearu

/Revizuirea Constituției !

Într-o singură împrejurare se putea admite și justifica o dizolvare a parlamentului : chemarea adunărilor constituante pentru schimbarea Constituției .

Am simțit noi în cursul guvernării , piedici din cauza Constituției .Le-am prevăzut cu zece ani în urmă . Voi, cetățenii Capitalei, ați fost martorii luptelor pe care le-am dat noi , pentru a împiedica guvernul neconstituțional din 1922, prezidat de Ion Brătianu , de a impune cu sila Constituția nelegiuită pe care a făcut-o atunci. [-----]

Dar vă întreb :partidul căruia țara îi datorește această Constituție , era acela care putea să fie chemat la putere , în ipoteza aceasta , ca să facă modificarea Constituției ? Desigur că nu. Constituția nu poate fi modificată decât în urma unor alegeri prezidate de un guvern al unui partid popular sau de un guvern neutru ."

Virgil Madgearu / 18 dec.'33

/Guvernul IG Duca=pericolul "dreptei" , a dictaturii

" Prin urmare , nici din acest p.d.v. nu era nici o justificare ca succesiunea guvernului Vaida să fi fost încredințată partidului național-liberal.

Formal, guvernul Duca , este constituțional.

În realitate, nu este un guvern constituțional " [-----]

Fac astăzi o afirmație : în ziua apropiată - mai apropiată decât își închipuie național-liberalii -când se va deschide succesiunea guvernului d.lui Duca,

va fi o zi grea de criză pentru democrație și pentru parlamentarism.

pentru că toate curentele de dreapta, toți agitatorii și toți aventurierii vieții publice care se agață de corabia de dreapta , vor putea spune :au guvernat partidele ; au fost național-tărăniștii ,au fost și liberalii și n-au rezolvat criza .Iată în ce situație ne-au adus. Trebuie un guvern de dreapta ,un guvern de dictatură !

Iată de ce am spus că guvernarea PNL constituie un pericol pentru democrația românească

Virgil Madgearu / 18 dec.'33

7)19 dec.'33.IG Duca , interview acordat ziarului " Paris Soir"

("Dimineața " , an 29, nr. 9693, 21 dec.'33)

[LD : supratitlurile îmi aparțin .Atenție la grija pentru **responsabilitatea națională** : nu aduce pe tapet "moștenirea" guvernului precedent . Uluitor : transformă înapoierea economică a României , față de alte țări, în avantaj, în privilegiu , în condițiile crizei economice .

Cu toate acestea ... **optimismul său "diplomatic"** , denotă grija de a nu prezenta situația în culori prea sumbre .Diferența de limbaj (față de discursul intern)este , de-a-dreptul , impresionantă . În ce privește politica externă , **o notă de luciditate** (față de ipotezele PNȚ) , privind ... confederații "dunărene", "balcanice" , sau euro-centrale...]

Paris, 19.(Rador) .Ziarul "Paris Soir" publică un **interview cu IG Duca** ,președ. Consiliului de miniștri. Iată extul declarațiilor sale :

▫**Consolidarea unității naționale**

" România urmărește în interior opera de consolidare a unității sale naționale , restabilită în urma războiului mondial. **Drumul parcurs în ultimii 15 ani a fost considerabil și rezultatele obținute** , luate în ansamblu lor, sunt , **neândoelnic, reale și satisfăcătoare** .

" **Mai rămân** , desigur, multe chestiuni care vor trebui să fie puse la punct , multe probleme care așteaptă o soluționare , și, dacă vrei să fii obiectiv, trebuie să recunoști că **sarcina care s-a pus guvernelor românești n-a fost ușoară**.

Era necesar să se contopească patru regiuni care trăiseră sub regimuri politice deosebite și sub influența unor culturi diferite .

" **Opera îndeplinită** , oricât ar fi ea de importantă până acum, ar fi putut fi și mai importantă , **dacă n-ar fi intervenit** , pe de o parte, **criza economică mondială** , și pe de altă parte, **psichoză de după război** , care să împiedice munca ce se depunea.

▫Specificul crizei românești

" **România suferă astăzi** , ca și toată Europa , ca și lumea întreagă, **consecințele acestei crize economice și ale orânduelii morale**. **Guvernul își propune** să lupte vitejește pentru atenuarea efectelor , atât ale uneia , cât și ale celeilalte. Privim această luptă **cu încredere și curaj**, căci, la urma urmei, **România se găsește în condițiuni speciale**.

Țară agricolă prin excelență, România își poate împlini singură toate nevoile sale, fără o supraproducție industrială și fără șomaj , astfel că **situația ei este relativ mai ușoară decât a altor țări**. România beneficiază în acest moment și de **fericitul privilegiul de a nu avea de rezolvat grave probleme sociale** Fiind o națiune formată în proporție de **90 % din țărani**, națiunea română **nu mai are de rezolvat o problemă agrară** , deoarece ea a fost **soluționată în urma îndrăzneței reforme a exproprierii și a îmbucătățirii proprietății mari** ; în același timp, **industria ei nefiind încă prea dezvoltată** , ea **n-are de rezolvat nici o problemă muncitorească**.

" În asemenea condiții, **muncind în ordine , cu metodă, cu perseverență și spirit constructiv, România va putea** , menținându-se în cadrele instituțiilor sale parlamentare , **să domine mai ușor decât alte țări , dificultățile existente ."**

" Din punctul de vedere al politicii internaționale, **drumul României este trasat în întregime**. Ea va urma **în viitor, ca și în trecut, politica sa de colaborare cu aliații săi și de înțelegere** cu toți acei cari urmează o politică de pace și de **respect al tratatelor existente**.

"**Pacifică prin convingere, ca și prin necesitate**, România va fi foarte fericită să-și unească eforturile ei cu ale acelora care voiesc **să păzească lumea de o nouă conflagrație** , care , evident, nu poate fi decât **o catastrofă generală**.

Ea nu va ezita în schimb **să combată cu hotărâre** pe toți acei cari , **sub pretextul revizuirii tratatelor** , urmăresc de fapt **răsturnarea completă a ordinii stabilite în urma războiului mondial**."

#Confederația "dunăreană " ?irealizabilă !

S-a vorbit mult în ultima vreme de o **confederație dunăreană** [la noi, Luliu Maniu , Madgearu ș.a] **Politicește, noi nu vedem cum ar putea fi realizată această idee** , cel puțin pentru moment .

Pe terenul economic suntem în schimb **întotdeauna gata să încheiem înțelegeri** care ar putea apropia **țările din Europa Centrală** și ar putea contribui, de asemenea, să le permită a rezista mai bine la consecințele crizei care s-a deslănțuit în lumea întreagă.

"**Același lucru și în ce privește Balcanii** .Opera de apropiere politică care este urmată în acest moment , va găsi totdeauna **un spirit sincer** în opinia publică românească, care dorește **stabilirea unei păci durabile la toate frontierele sale**.

▫Pacifism

" Situația generală a Europei nu este, firește, aceea care ar fi de dorit și care ar putea fi nădăjduită a doua zi după război. Dar nu trebuie să ne pierdem nădejdea. Idealul păcii va triumfa la urma urmelor asupra spiritului războinic al umanității ; în căutarea de formule noi, care să-i permită să învingă dificultățile actuale , el va ieși, sunt convins, întărit și purificat din criza neliniștitoare prin care trece astăzi."

8)29 dec.'33.Asasinarea lui I.G.Duca

("Dimineața ", an 29, nr.9702 + foto IGDuca ,31 dec.'33)

[LD : în acest fișier notez numai **informațiile care privesc propriuzis guvernul.**

Celelalte informații Vezi la **fișier PNL VI și Guvern**

Sinaia , 29 dec. Astăseară , la ora 10 fără 5 ,în momentul în care primul ministru IGDuca părăsea peronul gării pentru a se urca în vagonul ministerial,un tânăr a cărui identitate urmează să se stabilească ,a descărcat asupra sa câteva gloanțe de revolver , omorându-l pe loc. Criminalul a fost prins. Primul ministru a fost în audiență la rege , între orele 4-6 p.m.

(* IGDuca:Notă biografică.

Duca abia aniversase **54 de ani**. Născut la 20 dec.1879 , în București.Tatăl, a fost dir.gral la c.f.r Tânărlu a studiat la **București și Paris** - unde și-a luat **doctoratul în drept**.

Inițial a lucrat în **magistratură**, apoi la **organizarea mișcării cooperative române** .

- În **1907** - funcția de **dir.gral al Casei Centrale a Băncilor Populare** ;

pentru prima oară , **deputat** (la 28 de ani), de atunci **ne mai lipsind din nicio legislatură** (în parlamentul interbelic, era cel mai vechi deputat ,după ACCuza)

- În **1914** (la 35 de ani) - **ministrul Instrucțiunii publice** , în guvernul Ionel Brătianu (care a demisionat la 9 febr.1918)

- În toamna **1918** (la 39 de ani) **ministrul Agriculturii** , în cabinetul Ionel Brătianu , **sub ministeriatul său legiferându-se reforma agrară**.

-În **1922 - 1924** (la 43 de ani), **ministru de Externe** , în cabinetul Ionel Brătianu În această calitate, a fost șeful delegației române la **Societatea Națiunilor** ,colaborator la organizarea **Mici Înțelegeri**.

-În **1927 - 1928** (la 48 de ani), **ministru la Interne** , în cabinetul Ionel Brătianu ,păstrându-și acest portofoliu și în cabinetul Vintilă Brătianu .

-În **1928** (la 49 de ani) după moartea lui Vint.Brătianu , **este ales șef al PNL**funcție deținută până la asasinare .

-La **14 nov. 1933** (la 54 de ani) - **șef de Guvern** , pe care-l conduce ...cca 45 de zile.-

9)5 ian.'34. Gh.Tătărăscu -șef de guvern

Constantin (Dinu) Brătianu, șef al PNL ;

("Adevărul " , an 48, nr. 15.341, 6 ian.'34 + foto Brătianu , Tătărăscu

"Facla" , an XIII, nr.884, 6 ian.'34)

Vezi doc.integrale la **fișier PNL VI și Guvern**

▣**Ședința Delegației Permanente** .

Ora 11. Se ține acasă, la Brătianu . Au ajuns la un acord : **Tătărăscu va conduce guvernul ;**

Brătianu - va conduce partidul. S-a dat publicării următorul **Comunicat :**

Dnii dr.C.Angelescu și George Tătărăscu , au făcut propunerea ca domnul **Const.ICBrătianu să fie proclamat președinte al partidului**. **Membrii delegațiunii** și-au exprimat cu entuziasm și **unanimitate** , încrederea în **noul șef al partidului și noul șef al guvernului."**

▣ **Ședința Comitetului Executiv**

5 ian.'34 .Ora 17 .Se ține la sediul PNL ; prezidată de dr.C.Angelescu .

/Gh.Tătărăscu:continuitatea programului Duca

"Azi ridicăm **acest steag** din mâinile lui **înghețate** , acest **steag sanctificat** de sângele lui

nevinovat , **steagul acesta** care prin sfintele lui pete roșii , fixează caracterul eroic al guvernării de astăzi. Ridicăm acest **steag al lozincilor mântuitoare** , simțind cum în cutele lui flutură duhul mântuitor al conducătorilor de ieri, care **ne poruncește de a fi demni de jertfa lui** .
Jurăm ! vom fi ! "

/Dr.C.Angelescu :Dinu Brătianu -la șefia partidului

"Comitetul Central al partidului se întrunește astăzi pentru prima oară după moartea tragică a șefului nostru Ion G Duca[.....] Delegația permanentă a partidului s-a întrunit și , în unanimitate , a desemnat ca succesor al lui Ion Duca , pe Dinu Brătianu . (**aplauze prelungite**) Astăzi această îngrijorare a dispărut [-----]

/Gh.Tătărăscu :Dinu Brătianu -o mare figură etică

"Astăzi, când după greua și ireparabila încercare suferită de partid , alegem ca șef , într-un sentiment de puternică și unanimă solidaritate , pe d.Dinu Brătianu ,și o facem cu adâncă și nezdruccinată încredere , în vremurile acestea de anarhie a conștiințelor și de desfrânare morală, așezăm în fruntea partidului , ca un simbol al redresării necesare , o mare figură etică.(**ovații, aplauze prelungite, mai multe minute**) [-----]

Fie ca partidul, sub conducerea lui, care înfățișează , pentru conștiința publică, voința fermă a rederesării morale și îngrijorările românești ale unei familii de ctitori de țară, să-și desăvârșească opera de rodnică înfăptuire , de liniște obștească și de propășire națională "

/Dinu Brătianu :asumarea răspunderii

" Vă voi spune că niciodată n-am avut dorința de onoruri și de a ocupa sarcini publice. Îmi făcusem un mod de a trăi al meu ." Au venit însă momentele tragice când Duca a fost răpus. Și atunci mi s-a părut că văd o dezorientare în partid ;pentru că m-au întrebat mulți dacă am de gând să rămân în rezerva anterioară.Am crezut că datoria mea este de a mă așeza la conducerea partidului .Toți ochii , toate gândurile din țară și străinătate , sunt ațintite asupra partidului nostru.Toți prietenii și adversarii văd în PNL singurul instrument al organizării morale și materiale.Avem o operă mare de realizat , la care sunt chemați să lucreze toți, tineri și bătrâni. [-----]

Vedeți , deci, ce sarcină grea apasă pe umerii mei. Mă întreb : voi putea face acestor îndatoriri ? Am luat totuși această sarcină pe care nu o voi putea duce la bun sfârșit decât cu ajutorul și devotamentul dvs.Dacă n-aș avea această încredere, chiar azi mi-aș depune mandatul pe care mi l-ați încredințat. Cu toții avem o operă mare de înfăptuit .Unii sunt la cârma statului ca să realizeze programul pe care ni l-a lăsat Duca.Știu cât de grea este această muncă, dar noi trebuie să dăm guvernului tot concursul ca să înfăptuiască această operă. Să-l ajutăm. " Ședințele PNL / 5 ian.'34

10)21 ian.'34.Gh.Tătărăscu ,Programul guvernului // expunere radio

("Adevărul" , an 48, nr. 15.354, 23 ian.'34)

21ian., duminică, ora 9 seara , cuvântare radio .

[**LD: un Tătărăscu încă sub vraja marelui Duca ... un Tătărăscu cutremurat de actul asasin ... liric, romantic, patetic ... așa cum trebuie că se simte un tânăr găsit în fața unei mari răspunderi. Fără vreo schimabare de credință, de lealitate, de consecvență ,față de la linia trasată de Duca.]
Tătărăscu / 21 ian.'34**

I.G.Duca

" Vă vorbește **omul sortit** să poarte una din **cele mai grele răspunderi** pe care **un șef de guvern** a avut-o **de la război până astăzi**.

"În aceste clipe nu pot lăsa slobode gândurile mele , fără a poposi lângă acela a cărui **pomenire s-a făcut azi în toată țara** , și care **mi-a fost șef, îndrumător și prieten : Ion Duca** .

" Și apoi **evoc o amintire** trăită în biroul său , din **apartamentul modest și liniștit** , în mijlocul orașului nostru plin de vuiet și de larmă.

Biroul său ! O încăpere în care de abia pot ședeă comod patru inși - cu **o fereastră** ce dă pe o curte dosnică. **O masă de brad, patru scaune de lemn** ; într-un colț, **un divan** acoperit cu un macat de stambă roșie, într-un colț, **un dulap**. Atât. Nici un ornament, nici o podoabă ,nici un obiect de artă .Pe dulap, **o mască de bronz a lui Eminescu**, străjuind cu zâmbet dureros încăperea. **O odaie de schimnic.O chilie**. Aici s-au scurs ultimii săi ani de trudă - de chin - de zbuțium ; aici s-au scurs zilele închinăte numai binelui public .

În această chilie **I-am găsit într-o dimineață** , culcat încă pe divanul cu macatul de stambă , **cu ochii roșii de insomnie**. Îngrijorat, I-am întrebat dacă este suferind .După ezitări și reticențe jenate , mi-a răspuns :

< Sunt ceasuri în care mă urmărește același gând. Astă noapte gândul acesta a fost o adevărată obsesie. Făcutu-mi-am întreaga datorie față de țară ? Iată întrebarea care mă chinuște uneori . >

În această **spovedanie**, rostită în odăița cu masa și scaunele de brad, **se rezumă toată ființa** și, deopotrivă, **toată viața lui Ion Duca** și se cuprind **cele două mari comandamente** ale existenței sale : **cultul datoriei și cultul dezinteresului**

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ Programul guvernului Tătărăscu=Programul de guvernare " Duca"

" Ion Duca a căzut . Destinul a voit să fiu omul merit **să ridic dintr-un lac de sânge programul** pe care **voia să-l înfăptuiască** pentru întărirea țării.

L-am ridicat , **cinstit de încrederea suveranului și susținut de încrederea unui partid**,care astăzi reprezintă o nouă nădejde supremă și, împreună cu toți colaboratorii mei ,ne înfățișăm țării , **hotărâți să ducem mai departe marea operă începută**.Nu ne ascundem și nu ascundem țării nici una din dificultățile care stau în fața noastră."

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

#Dificultățile .

"Nu ne ascundem și nu ascundem țării nici una din dificultățile care stau în fața noastră.

"Dificultățile acestea sunt ușor de rezumat .

AGRICULTURA , zbatându-se în **ghiarele crizei mondiale și lipsită de orice măsură de apărare** pentru a fi pusă în stare să reziste ;

INDUSTRIILE ,parte **distruse**, parte **agonizând**, și prin marasmul lor făcând **tot mai grea viața claselor muncitoare** ;

COMERȚUL **paralizat** și împiedicat să-și împlinească funcțiunea în economia generală a statului ;

MASSA CONTRIBUABILILOR împovărată **peste puterile ei de plată** ;

BUGETUL STATULUI **reduc** la ultimul grad de comprimare și totuși **deficitar** ;

CREDITUL PRIVAT zdruncinat și **capitalul particular tezaurizat** ;

O CRIZĂ DE ÎNCREDERE cu proporții fără precedent , **paralizând toate inițiativele** , împiedicând toate începuturile de refacere ;

O ATMOSFERĂ DE APĂSARE creată de **aparitia unor curente noi de dezordine** și de destrămare și care **sporesc incertitudinile și amenințările** -iată , brutal exprimată , situația care stă în fața noastră.

"**Această situație** stăpânită de toate lipsurile , de toate nevoile și de toate suferințele , **am acceptat-o și ne-am legat față de Rege și față de Țară** ,să împlinim lipsurile , să tămăduim suferințele , să ușurăm nevoile.

Legământul acesta **il vom ține** , și **opera aceasta de mântuire o vom înfăptui**.

" **Nu ne clintește** și nu ne vor clinti din încrederea și din hotărârile noastre ,

nici asasinatul de eri, nici amenințările de mâine. Ne socotim ca în război.

În locul celor care cad, se vor ridica cei care stau înșiruiți gata să le ia locul la postul de jertfă și **nimic nu ne poate abate** din calea noastră."

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

" **Avem o misiune să scăpăm țara . O vom scăpa !**

Cum ?Am anunțat la timp programul nostru .

Programul acesta talmăcit chiar aici [**la radio, 14 nov..'33**] de **Ion Duca** ,a primit

încuviințarea Suveranului , în ceasul în care s-a alcătuit primul nostru guvern și a primit apoi

apoi ratificarea Țării în alegerile generale . [vezi declarațiile lui Duca , 19 dec.'33]

Programul acesta este programul guvernului de azi .

Din acest program, nu avem **nimic de retrogradat** ; la acest program nu avem **nimic de adăugat** . În politica internă , în politica externă, noi **continuăm opera începută .** "

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣Obiectivele economico-sociale

[LD :Tabloul economic - sumbru ; soluțiile - realiste , nepopuliste ; tonul - grav, constructiv]

"Iată-ne programul.În ce spirit îl vom realiza ? În cadrul căror credințe și îndrumări generale îl vom aplica ? **Țara are dreptul să fie lămurită.**

" Noi credem că ,pentru a birui consecințele dezastruoase ale tuturor crizelor în care ne zbatem,

Țara trebuie să fie transformată , pentru **câțiva ani**, într-un adevărat **șantier de muncă ordonată și disciplinată** și care trebuie să cuprindă toate ramurile de activitate ale economiei naționale și toate ramurile de activitate ale vieții de stat.

/Agricultura

" **Agricultura** noastră trebuie **transformată radical** pentru a fi adaptată noilor condițiuni cerute de criza mondială. **Sistemele de cultură** trebuie schimbate și **randamentul calitativ și cantitativ al pământului trebuie sporit**.Atât timp cât **țara noastră va rămâne cu o agricultură primitivă** care o desemnează -ca randament de calitate-**ultimul loc** printre celelate țări agricole,sărăcia și lipsa nu vor părăsi ogoarele românești.

/Industria

"O nouă impulsivitate dată **întreprinderilor noastre industriale** , de toate categoriile ,în cadrul unui **plan general de reconstrucție** , e o poruncă vitală.Atâta timp cât nu vom fi **sporit venitul național**, criza generală nu va fi biruită și **soluțiile propuse vor rămâne literă moartă**.

În toate ramurile economiei naționale trebuie,deci, făcută **o sforțare de muncă liber acordată** , o sforțare de **disciplină liber consimțită**.[.....]

/Șoselele

" **Utilajul național** așteaptă aceeaș sforțare .Sunt colțuri de țară unde **șoselele încep să devie o amintire** , în timp ce munca satelor **se irosește în gâlcevi de supremație demagogică**

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ Locul și rolul elitelor .

" **Înțelegem să creem acest suflu**, care va stăpâni programul nostru ;și **înțelegem să-l creem cu concursul tuturor conștiințelor luminate** ,pe care le chemăm pentru ca **să colaboreze cu noi** la această operă.**Operă săvârșită de un partid** , **dar operă națională** executată în pasul vremurilor pe care le trăim ! **Noi chemăm** la această operă de colaborare pe **toți fruntașii și cărturarii orașelor și satelor** "

Gh.Tătărăscu /21 ian.'34

11)27 ian.'34.Remaniere de guvern ?

("Dimineața" , 27ian.'34)

În audiența pe care Tătărăscu a avut-o la Suveran,s-a discutat chestiunea **remanierii de guvern și situația Băncii Naționale** .

/Este hotărât că **guvernul se va completa** prin intrarea lui **C.Xeni** ,la Industrie;

▣Banca Națională

/ În ce privește Banca Națională , până azi **C.Angelescu** (PNT)nu și-a anunțat demisia; urmează să aibă o audiență la Rege ...Se pare că și **M.Manoiescu** ar dori să revie la BNR
Zvonuri de remaniere / 27 ian.'34

12)25 ian.'34.Ion Mihalache :Declarații , inaugurarea sediului Ploești

("Dimineața" , an 30, nr. 9.729, 27 ian.'34 + foto Mihalache ; Reportaj-rezumat - I.Vermont ; "Lupta " , an XIII, nr.3.676, 27 ian.'34)

I.Mihalache / 25 ian.'34

Guvernul Tătărașcu = guvernul incapacității

[LD : începe gâlceava ! critică cu orice preț ! Demolare fără cruțare, fără nuanțe !]

Situația politică mai tulbure ca totdeauna.De aceea, și răspunderile ce apasă asupra noastră sunt mai grele.**Tara a fost dată pe mâna unui partid, care de la primii pași vădește incapacitate de guvernare** ,probă -luptele interne între președ.Guvernului și președ.Partidului ; probă- lipsă de program creator , constând doar din "desființări " de regii autonome ,pentru ca în loc să aducă cointeresările.

Anacronismul liberalismului

Trei luni de guvernare liberală, au fost suficiente să arate **anacronismul liberalismului** .

[----] Să fie pedepsiți vinovații de sus în jos , (nu de jos în sus , pe cale violentă)

Abia după aceea poate fi vorba de destindere .

I.Mihalache / 25 ian.'34

Guv.Gh.Tătărașcu - Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr. -1934

Finanțe -Victor Slăvescu;Industrie-N.Teodorescu ;Agricultură-Vasile Sassu

R.Franasovici- Comunicații ;Domenii-M.Negură

13.)1 febr.'34.Mesajul Regal

MSRegele Carol II , voevodul Mihai , guvernul .

«Sarcinile guvernului Meu :

Apel la sentimente de bună înțelegere , de solidaritate , de consolidare națională.

Politica guvernului :

/ degrevare fiscală

/ simplificarea aparatului de stat

/ desființarea instituțiilor inutile

/ economii severe , bugete echilibrate

/ apărarea stabilizării monetare

/ rezolvarea integrală a problemei datoriilor agricole

/ raționalizarea și intensificarea producției naționale

/ reluarea unei activități economice rodnice

/ promovarea intereselor agriculturii - cel mai de seamă izvor al avuției naționale

/ înfăptuirea unificării legislative

/ Vie preocupare pentru armată

/ Mai puține legi, dar riguros aplicate .Carol II

14.)17 febr.'34.Adresa de Răspunsul la Mesaj , Raportor Eugen Titeanu ,

(DAD, MO 10, 17 febr.'34, p. 407)

▣ "Ritm nou" , "Solidaritate națională "

Problemele care apasă viața Statului , greutățile financiare și paralizia economică , reclamă azi **soluții rapide și hotărâte** .

Ritmul acesta de fermitate , de acțiune pozitivă, de imediată înfăptuire ,trebuie să caracterizeze lucrările Camerei, ridicând astfel în ochii opiniei publice prestigiul așezământului de bază al vieții noastre constituționale.

Pentru înfăptuirea **programului de refacere a Țării** și de restaurare financiară și economică , trebuie practicată o **largă politică de solidaritate națională ,Trebuie înlăturate toate sentimentele de vrajbă** care au putut fi uneori speculate în scop de destrămare și trebuie obținut acel **efort de muncă , de abnegație și de disciplină** , care să însemne **mobilizarea tuturor posibilităților** de ridicare și de afirmare românească.

În cadrul vieții constituționale , care singură poate chezași o normală și liniștită dezvoltare a Statului nostru, **prin concordie și prin sfortare colectivă** , vom putea învinge greutățile ceasului de față. Programul care ne așteaptă, reclamă muncă fără preget și hotărâre neclintită.

▣ Urgențele economice

Răspunzând **primelor și celor mai urgente** cerințe ale Statului, va trebui să înfăptuim fără întârziere : **degrevarea fiscală, simplificarea aparatului administrativ, desființarea instituțiilor împovărătoare și inutile, economii severe ,apărarea stabilității monetare echilibrarea bugetului ,rezolvarea integrală și definitivă a problemei datoriilor ,intensificarea și raționalizarea producției naționale**, pentru readucerea prosperității.

Va trebui să nu cruțăm nici o sfortare și nici o jertfă , pentru a promova interesele agriculturii , care rămâne **izvorul de căpetenie al bogăției noastre** .

Răspunsul la Mesaj / 17 febr.'34

15.) Gr.Dumitrescu (guvernatorul BNR),interview în "Petite Parisien" ,18 febr.'34

(Cf. " Facla" , an XIII, nr.923, 24 febr.'34 + foto Gr.Dumitrescu)

[LD :Gr.Dumitrescu ia locul lui C.Angelescu (PNT)]

Petite Parisiene " /

▣ Amplificarea rolului BNR

"**Pentru a stăvili** într-o oarecare măsură **efectele crizei economice mondiale, guvernul român ,de acord cu institutul de emisiune**, a luat o serie de **măsuri restrictive** referitoare la comerțul cu devize ,la contingentarea mărfurilor etc. etc., în urma cărora **rolul BNR s-a amplificat**.

"Dacă ținem seama și de **anchilozarea pieții interne**, datorate crizei, se explică ușor **micșorarea domeniului de activitate al băncilor românești**.

"Ținând seama de **declarațiile făcute de guvernul liberal la venirea la putere**, care se refereau ,în materie economică, la o "**renaștere**" a creditului , am socotit necesar de a **ne adresa noului guvernator al Băncii Naționale** ,care fusese **administrator -delegat al Băncii Românești** ,îndată la venirea lui în fruntea institutului de emisiune, pentru a-l ruga **să ne precizeze măsurile pe care le va lua Banca Națională**.

Guvernatorul Gr.Dumitrescu este **absolvent al Facultății de drept din Paris, profesor la Universitatea din București**. El a făcut câteva precizări importante , care **vor intra în vigoare după votarea Conversiunii** .

Gr.Dumitrescu /18 febr.'34

▣ Moratoriu intern ptr.debitori

-Până la votarea Conversiunii ,**se va acorda debitorilor un nou moratoriu intern, până la 1 iun.'35**.

-Tot concursul pentru **aplicarea legii Conversiunii**, pentru a veni în ajutorul producției și al reluării afacerilor ;

-O nouă reglementare a comerțului de bancă ,destinată să limiteze crearea de noi instituții de

credit, și să pretindă băncilor mai multe garanții pentru restituirea depozitelor ;

-Autorizarea băncilor particulare , care vor prezenta garanțiile necesare, de a exercita **comerțul cu devize**, sub controlul BNR

-Menținerea stabilității monetare prin toate mijloacele ,pentru a evita o ieșire prea mare de devize ;

-Pentru plata datoriei externe : obținerea unor **condiții avantajoase la exportul românesc** (cereale, lemn, petrol) **pentru a mări excedentul balanței comerciale** .

Gr.Dumitrescu / 18 febr.'34

16.)Gh.Brătianu (PNL-2),discurs la Mesaj , 24 febr.'34

(DAD, MO 11, șed. din 24 febr.'34, p. 425- 428)

[LD:Tradiția PNL : **naționalismul economic // datoria externă // experții străini // // Defavorizarea economică a României în tratatele politice //]**

(DAD, MO 11, șed. din 24 febr.'34, p. 425- 428)

G.Brătianu / 24 febr.'34

▣Programul economic al guvernului

"În ceea ce privește **chestiunile economice** care se impun astăzi , atât de imperios preocupărilor și atenției noastre , ne vom spune cuvântul la **discuțiunea legilor respective**, de la care țara așteaptă **ușurarea greutăților** ce o apasă,cu deosebire acelea care îi făgăduesc atât de categoric **degrevarea fiscală și rezolvarea integrală a problemei datoriilor**."

Datoria externă a Statului român ?

Experții străini ?

[LD: **acest lucru trebuie să-l clarific ,pentru a vedea dacă prețul plătit de IG Duca a fost pe altarul apărării intereselor românești (cum cred eu) sau la presiunea și injoncțiunile băncilor străine, recte a evreilor .Sau ...responsabilii morali ai asasinării lui Duca sunt cei care au agitat și instigat acest subiect .Acest lucru vreau să-l pot spune cu conștiința împăcată , pentru că eu apreciez deosebit verticalitatea acestor doi bărbați politici :Duca și George Brătianu]]**

"Ceea ce reține însă, de pe acum, **întreaga noastră atenție** , atunci când se amintește cu atâta grijă **împlinirea a trei sferturi de veac de la înfăptuirea Unirii**,este **apărarea constantă a independenței economice și politice a statului național** , moștenire pe care generațiile a căror amintire o slăvim,ne-au lăsat.o **întreagă și neștirbită**.(Aplauze la PNL-2)
" În această privință, **nu găsim , nici în Mesaj, nici în proiectul de Răspuns la Mesaj al acestei Adunări, o aluzie la problema** , atât de importantă și de complexă,a **datoriilor externe ale statului român, nici vreo lămurire a prezenței experților** ,care , de câțva timp, examinează posibilitățile financiare și capacitatea de plată a țării .

...Nu s-a încheiat anul de când , **în Camera trecută,vorbind împotriva Acordului de colaborare tehnică** a statului român cu Societatea Națiunilor , **întruneam aplauzele reprezentanților acestei majorități** , din care ,cei mai mulți se află **astăzi pe banca ministerială** , atunci când **afirmam că :**

< Oricât s-ar fi accentuat , în ultimii ani , internaționalizarea vieții statului , oricât de mult s-ar fi strâns legăturile de interdependență economică , de la un capăt la altul celălalt al globului, sunt margini înlăuntrul cărora voința națiunii nu poate fi îngrădită de nimeni . >

(Aplauze la PNL-georgist) **Ea are datoria să-și apere acest patrimoniu moral, cu aceeași stăruință cu care își menține hotarul !>**

Ce s-a schimbat de la data acestor dezbateri ?

Oare **trebuie să ne arătăm satisfăcuți că experții** ,care ne cer să **strângem și mai tare surubul fiscal**,pentru **a achita în întregime dobânzile** urcate ale împrumuturilor din anii de belșug și risipă, **nu reprezintă Societatea Națiunilor ,ci ne sunt trimiși direct de creditorii noștri ?**

Controlul lor asupra finanțelor publice , ce ni s-a impus, cu toate străduințele din decembrie ale

fostului ministru de Finanțe [Vict.Antonescu] **este oare mai acceptabil decât acela al colaboratorilor "tehnici" de la Geneva ?**

Independența economică a țării este mai puțin compromisă , de supravegherea acestor experți străini, decât de a celorlalți ?

De la început am afirmat convingerea că **România trebuie să condiționeze** voința ei sinceră de a-și respecta angajamentele, **de posibilitatea și de mijloacele ei de plată.**

Dar ,nu ni se poate pretinde să rămânem zdrobiți sub povara obligațiilor ,atunci **când nu se manifestă** în jurul nostru și cu deosebire , **din partea țărilor creditoare ,nici o intenție de a ne ușura această sarcină** sau de a spori **puterea de desfacere a unei producțiuni stânjinite "** (Aplauze la PNL-georgist) [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▣ **Politica externă sub aspect economic**

[**LD : este interesant cum , în toate dezbaterile politice , erau sesizate diverse aspecte deficitare ale politicii externe românești,dar,în concluzii se vorbea de ...unanimitatea aprobării acestei politici !**]

" Problemele economice se leagă strâns de acelea ale politicii noastre externe.

Nu este locul să examinăm aici pe larg această politică ,

deși Mesajul înșiră cu un lux deosebit de date , de localități, de amănunte ,diferitele pacte de alianță și de neagresiune , încheiate în ultimul timp.[----]Dincolo de formele protocolare , alianțele au, înșă, de obicei, un îndoit conținut : militar și economic.[-----]

▣ **Acordurile României și defavorizarea economică**

[LD:7 august 2006.Ioan este acasă și se zbate cu procesul crimelor comuniste, inclusiv cele economice .Astăzi la noi au fost descendenții "nobililor" români de Doha (din Maramareș) care se zbat să-și recupereze pământurile și pădurile ce le-au avut în posesoriat .

Ce încurcătură româno-maghiaro-evrească , ce durează din interbelic !

Acum este dus la pr.Voinea...]

[George Brătianu are dreptate 100% în constatări .Dar ,teoretic și practic , oare aceasta nu era un motiv fundamental pentru dezvoltarea (ajungerea din urmă) a industriei românești , pentru a mai reduce acest decalaj ?Oare românii pot să se lamenteze sute de ani - am în vedere ce a urmat și după al doilea război, și în epoca comunistă, și acum în post-comunism că ei sunt defavorizați ?]
Șidacă sunt , de ce sunt ?]

Dacă înșă este vorba să examinăm foloasele pe care aceste acorduri le aduc economiei naționale , nu putem să nu relevăm contrazicerea gravă în care se află , de câțiva ani, politica externă a acestei țări.

Mica Înțelegere :defecțiunea cehoslovacă

" Ni s-a fâgăduit , de pildă, prin pactul Micei Înțelegeri,o organizare temeinică a colaborării economice între cele două țări agricole, România și Jugoslavia , și Cehoslovacia, stat industrial.Constatăm astăzi că, departe de a se fi ajuns la un acord pentru tarifele protecționiste care ne îngreunau exportul , Cehoslovacia și-a devalorizat moneda , trecând astfel în tabăra opusă stabilizării .Consincința poate fi un damping industrial , cu cele mai serioase urmări pentru propriile noastre întreprinderi și, în orice caz, un dezechilibru monetar , înlăuntrul Micei Înțelegeri .

De aceea, dacă din punct de vedere politic, pactul celor trei țări își păstrează întreaga rațiune de existență , în fața primejdiilor care amenință așezarea teritorială a Europei Centrale , din punct de vedere economic ,el prezintă toate inconvenientele unei înțelegeri fără obiect.

Alianțele Occidentale: decalaj industrial/ agrar

" Aceeași constatare o facem cu privire la legăturile noastre cu alte țări din Apusul , ca și din centrul Europei.

Din **Raportul** recent al Consiliului de administrație al **Băncii Naționale ,**

culegem observația că **valoarea tonei de mărfuri importate n-a scăzut decât cu 5%** , în ultimii patru ani de criză, **pe când cea a tonei exportate s-a prăbușit cu 60%** .

Nimic mai elocvent decât aceste cifre [dă exemple din raport]

Față de aceste **grave lovituri aduse valorificării produselor noastre** și de **pedicile din ce în ce mai mari puse de țările industriale** , în calea exportului nostru, **România a menținut un tarif vamal** care , în medie ,nu depășește 15 % din valoarea mărfurilor, iar în cazuri izolate ,nu întrece niciodată 50-70 % din valoarea articolelor de import.

Astfel, **România s-a menținut** , în tot timpul acestei perioade atât de critice, **în cadrul angajamentelor repetate ,luate la conferințele internaționale** , privitor la tarifele vamale ,în timp ce **,toate țările cumpărătoare au părăsit această politică și au lovit comerțul nostru exterior cu taxe**, care au sdruncinat considerabil valoarea producției noastre vândute în străinătate și, deci, și **posibilitățile noastre de plată.**"

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

Controlul financiar străin.

" **Am acceptat acum cinci ani [1929]**,introducând un anumit regim de stabilizare al monedei, o serie de **măsuri de control** asupra activității noastre economice și financiare.

Se dovedește astăzi, în mod limpede , după zguduiri grozave ale crizei,

că **concursul ce ni s-a dat din afară a fost insuficient și sarcina ce ni s-a impus,**

prea grea.Trebuie să rămânem prizonierii unor angajamente ,pe care **am rămas singurii** ale respecta ?**Trebuie să sacrificăm independența noastră economică, să știrbim** , poate , și **independența noastră politică,să sacrificăm rostul institutului nostru de emisiune și să-l oprim** de la funcțiunea sa normală, **pentru că astfel dictează, nu interesele noastre, ci cerințele experților și consilierilor tehnici ?**

Trebuie să împingem paradoxul respectului unilateral al contractului ,

până a lăsa să ni se taie , ca de un Schylok, **din trupul nostru** ,măsura de carne ,**nesocotind sângele cald al circulației economice** care **dă viață întregului organism al națiunii ? "**

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▫ **Tradiția națională a PNL**

" Răspunsul la această întrebare , ni-l dă tradiția politică a acestui stat național și unitar și directiva însăși a întemeietorilor săi.

Liberali prin crezul lor politic , ca și prin **concepțiile economice** ale timpului lor, **ei au știut să rămână naționali**, în împrejurări hotărâtoare .

"Nici pentru generația Congresului din Berlin,nici pentru cea a Conferinței din Versailles, ambiția de a fi socotit un < mare european > , n-a precumpănit o singură clipă asupra grijei statornice de a apăra , în orice împrejurare , **interesele românești "**

(aplauze la PNL-georgist)

Gh.Brătianu / 23 febr.'34

17.)Virgil Madgearu,Declarația PNT la mesaj,24 febr.

(DAD,MO 11,șed. din 23 febr.'34, p. 428- 431)

[LD :Ca de obicei, acordul cu trei puncte : Coroana,Armata și politica externă.În rest, Madgearu lansează același **atac nenuanțat la adresa PNL**,amestecând criticile justificate cu negarea oricărui merite ale acestui partid.De altfel, **Declarația** dă impresia unui **produs neelaborat** , încropit,mai mult ca să arate **greutățile guvernării național-țărăniște** ,decât dezbaterile la Mesaj ,**criticile la adresa programului liberal fiind disproporționate** .

Mă întreb , de altfel, de ce , oare , PNT l-a pus pe Madgearu să susțină această **Declarație** , când el era receptat în opinia publică ca cel mai vulnerabil ministru al fostei guvernări !]

Madgearu / 24 febr.'34

▫ **Absența Programului de guvernare**

[LD:ignorând total declarațiile lui Gh.Tătărăscu că guvernul va înfăptui Programul elaborat de IG Duca Madgearu îi critică de lipsă de program ! Putea să-l atace pe fond , dar așa]

"Adresa de Răspuns la Mesaj este **lipsită de orice concepție politică și de orice program de lucru corespunzător împrejurărilor actuale.**

Se vorbește în schimb de începutul unei perioade de **activitate încordată și accelerată** pentru rezolvarea problemelor ce continuă să apese asupra vieții statului și cu deosebire **viața năstră economică și financiară.**

"Este cutezătoare insinuarea că în cei cinci ani precedenți , în care **PNȚ** a guvernat în două rânduri, **nu ar fi acționat cu energie pentru combaterea și stăvilirea efectelor distrugătoare ale crizei mondiale** ,asupra gospodăririi statului și ale economiei naționale .(aplauze la PNȚ)

"Este cel puțin **cu totul neobișnuit în anele noastre parlamentare ,ca un guvern să înceapă o legislatură fără a enunța un program de lucru .[...]**

Madgearu / 23 febr.'34

▫PNL.Problemele economico-financiare

Politica de degrevări fiscale?=fariseism

[LD:iată,cu adevărat un teren de confruntare reală, în care Madgearu trebuie să convingă]

"Enunțările cu pretenții programatice încep cu **politica de degrevări fiscale** , despre care , până la prezentarea proiectelor de legi , nu putem spune decât că **nu este ceva nou** ,având în vedere **seria de degrevări fiscale făcută sub guvernarea național țărănistă** (aplauze la PNȚ;mare ilaritate la PNL)

Simplificarea aparatului de stat?=exploatare prădalnică etc etc

O să râdeți albastru când o să vă arătăm de la tribuna Camerei **fariseismul d-voastră .**

Cât despre **simplificarea aparatului de stat și desființarea instituțiilor inutile**,întrucât prin aceasta s-ar înțelege **anunțata desființare a Regiilor Publice comerciale și a Caselor Autonome,vom avea prilejul să dovedim în fața țării superioritatea și avantajele sistemului de exploatare în regie publică a avuțiilor statului ,față de exploatarea prădalnică** la care au fost supuse ,**fie în regimul burocratismului politicianist, fie în regimul cointeresărilor ,prin care s-au instrăinat atâtea bogății ale statului** .(apaluze la PNȚ ,mare ilaritate la PNL)

Vom dovedi atunci că veniturile statului au crescut în sistemul de exploatare prin regii, și vom demasca fondul exact al campaniei calomnioase ce s-a dus timp de 5 ani fără nici un scrupul.(apaluze la PNȚ , mare ilaritate la PNL)

Program de măsuri ?=înșiruire de deziderate vagi

Anunțarea unor economii severe , concomitent cu sporirea ministerelor și a subsecretariatelor de stat , a inspectorilor și tehnicineilor și a atâtor funcționari inutili , descoperă lipsa de soluții pentru echilibrarea bugetului .

O altă formulă de aceeași valoare este rezolvarea integrală și definitivă a datoriilor , fără nici o lămurire .În loc de un program de soluțiuni , Adresa de Răspuns la Mesaj cuprinde , deci, o înșirare de fraze și o înșiruire de deziderate vagi."

Madgearu / 24 febr.'34 , retro'32-'33

▫PNȚ.Retro'32-'33 Politica economică

[LD este formidabilă această analiză retro' a lui Madgearu. Mă gândeam deseori că PNȚ a avut efectiv ghinion - **cu criza economică** - și că PNL, în opoziție fiind , și-a cruțat prestigiul. Știu că în analiza istorică nu se îngăduie condiționalul " dacă" , dar ...

dacă Madgearu mai era lăsat să-și ducă programul financiar mai departe, nu venea și vremea culegerii unor rezultate ? Oare , din acest p.d.v., guvernul Tătărăscu nu a găsit un teren pregătit pentru relansrea economică ce a urmat ? Din păcate , incompetența mea în materie financiară mă împiedică să fac o apreciere avizată. Îi voi lăsa pe ei să se contradică, să se atace și contraatace ...pentru ca adevărul să se ridice deasupra .]

/Echilibrarea veniturilor cls.producătoare și muncitoare]

" În această situație ,PNȚ se simte dator să spuie răspicat cuvntul său în toate problemele ce frământă țara . **Prin politica ce partidul nostru a inaugurat-o în primăvara anului 1932**, a urmărit **o adaptare a întregii economii naționale românești** și a statului nostru (protestări la PNL)**la nivelul veniturilor tuturor claselor producătoare și muncitoare** , în vederea **stabilirii unui echilibru în viața națiunii și a statului român**, în locul echilibrului distrus prin război și criza mondială.

" S-a izbutit în timpul scurt , de mai puțin de un an și jumătate ,**să se reducă sarcinile cetățenilor** din degrevările de impozie ale agricultorilor și celorlalte categorii de producători, a salariaților și profesioniștilor liberi (**ilaritate , protestări la PNL**) precum și din **degrevarea lor temporară** de sarcina **datoriilor particulare**,prin moratoriul și prin legea datoriilor agricole și urbane " (**aplauze la pNȚ**)

/Intenție :Conversiunea

" În ce privește **lichidarea datoriilor particularilor** , **din cauza stării de încordare a spiritelor debitorilor**, în urma **anulării de către Înalta Curte de Casație a legii din aprilie 1932**,precum și **din cauza dezagregării complete a organizației de credit** ,am luat mai întâi **măsuri menite să aducă mai întâi o liniște în spirite** ,și să deschidă calea spre o **soluție** de lichidare a datoriilor și o **reconstrucție a instituțiilor de credit** .

O măsură definitivă [----] urma să fie realizată în sesiunea din toamnă a Corpurilor Legiuitoare.

/Echilibrarea balanței comerciale(contingentare și control devize)

"Prin politica de **contingetare a importului și controlul devizelor**,**am izbutit să realizăm o balanță comercială activă** ,iar prin **inaugurarea politicii de reducere a cuponului datoriei publice externe**,am obținut **o economie de 3 miliarde și jumătate** , izbutind astfel , nu numai să degrevăm bugetul public, ci să îndrumăm economia națională către un echilibru al bugetului de plăți

/Ajustarea prețurilor agricole și industriale

" Pentru desăvârșita adaptare a sarcinilor gospodăriilor țărănești la nivelul prețurilor agricole , **am reușit să urcăm prețul intern al grâului**(aplauze la PNȚ , ilaritate la PNL)

Dvs. I-ați coborât, de aceea sunteți așa de veseli !

și **am inițiat o politică de ajustare a prețurilor industriale ,la nivelul prețurilor agricole**, prin *proiectul de lege pentru reglementarea cartelurilor și trusturilor* .

/Program de lucrări și construcții publice

"În vederea intensificării activității economice , continuând politica de sporire a utilajului național , începută în 1929 (protestări, zgomot la PNL) , menită să asigure circulația repede și ieftină a produselor naționale , **elaborasem un program de lucrări de mari construcții publice**, cu scopul de a folosi munca națională în lucrări productive . (aplauze la PNȚ)

/Plata salariilor ,pensiilor, datoriilor flotante

"Cu toate degrevările fiscale , prin **reforma finanțelor publice** și printr-o gospodărire strânsă, am reușit **să stăvilim creșterea deficitului bugetar** ,**să plătim regulat salariile și pensiile** și **să împlinim nevoile imediate ale statului** , începând, în același timp, **lichidarea datoriei flotante față de funcționari, pensionar și furnizori interni**. (aplauze la PNȚ)

/Căile ferate - buget pozitiv

La Căile ferate , printr-o gospodărire chibzuită, cu toate că am redus tarifele ,**am izbutit să curmăm era deficitelor bugetare** , făcând importante **înzestrări și complectând utilajul tehnic**. (aplauze la PNȚ)

/Intenție :consolidarea rezistenței

" Acest program **era** în concepția noastră numai o etapă de consolidare a forței de rezistență a statului și a economiei naționale , în fața prăbușirilor devastatoare pricinuite de criza economică mondială.**Pregăteam ,astfel, țara ca să poată face față împrejurărilor economice și monetare** (întreruperi , sgomot la PNL)**Vedeți, destinderea începe , dle primministru !** Dacă nu puteți dvs impune majorităților respectul cuvenit în ascultarea unei declarații a unui partid,ce să ne mai închipuim noi că puteți impune autorităților locale respectul legilor și al ordinelor dvs.?!

/Intenție :reformă monetară

Pregăteam , astfel, țara ca să poată face față împrejurărilor economice și monetare internaționale , **salvându-se interesele agricultorilor** și al celorlalte categorii producătoare , printr-**o nouă reformă monetară** , la momentul potrivit intereselor producătorilor. (aplauze la PNȚ)

/Intenție :reforma Băncii Naționale nevoilor agricole

" În același timp, **plănuim o reformă adâncă a Băncii Naționale** ,pentru a o adapta **condițiilor agricole ale țării.** **Urmărem** o reconstrucție a întregului sistem de credit, în așa fel, încât, pe de o parte, să dea posibilitatea unor împrumuturi cu dobânzi și pe termene potrivite **veniturilor economiei agricole**,iar pe de altă parte ,să stimuleze depunerile , asigurând normala lor restituire .

/Intenție : valorificarea produselor agricole

" În sfârșit, ținând seama de dificultățile crescânde ale plasării produselor agricole și de ineficacitatea măsurilor de politică comercială curentă,**ne propuneam** a organiza, sub controlul statului, **valorificarea principalelor produse naționale și îndrumarea exportului.** " [----]
[Madgearu / 24 febr ' 34](#)

«Planul PNȚ 33/'34

"Probleme noi au survenit ,iar marile prefaceri în raporturile internaționale impun **reexaminarea programelor și măsurilor radicale** ,în opera de ridicare culturală, socială și economică a satelor și orașelor .Partidul Național -Țărănesc înțelege **să se angajeze la o nouă luptă** care să tindă ,în linii generale :

- a) pe terenul cultural : la stârpirea analfabetismului și la ridicarea culturală a measelor;
- b) pe terenul social : la îmbunătățirea stării de sănătate și de igienă ;

c.)Pe terenul economic :

la lichidarea grabnică a pasivului ;la mobilizarea muncii naționale în lucrări productive ; la promovarea unei întinse activități de industrializare a agriculturii, cu ajutorul cooperației la îndrumarea industriei spre prelucrarea materiilor prime aflate în țară;limitarea acțiunii de încurajare a statului , numai la aceste industrii, cu excluderea celor parazitare .

Am schițat numai unele din liniile mari ale programului nostru,**a cărui realizare în folosul națiunii a fost întreruptă , în mod brusc,după o guvernare , pe cât de scurtă , pe atât de bogată n rezultate"**

[Virgil Madgearu / 24 febr.'34](#)

Respingerea Adresei de Răspuns la Mesaj

" Acest sistem de măsuri contrastează cu lipsa de concepție și de program, ce se desprinde atât din citirea Adresei de răspuns la Mesajul Tronului,cât și din activitatea dvs.de patru luni de guvernare.

În aceste condițiuni,**avem îndreptățirea să fim îngrijorați de soarta țării** (întreruperi, exclamații ironice la majoritari) ,pentru că **dvs nu veți putea face față** nici problemelor politice , **nici problemelor economice și financiare** de a căror dezlegare depinde menținerea ordinii sociale și capacitatea de acțiune națională a statului."

18.) ACCuza ,discurs la mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 543 - 553)

[LD : discurs foarte lung. Pentru sistematizare, am dat titluri , subtitluri problematice

Mă interesează diferențele doctrinare față de liberalism și conservatorism , și , prin aceasta să pot detașa elementele respective din doctrina naționalistă]

▣ Doctrina naționalistă Doctrina conservatoare

*Simion Bărnuțiu *Titu Maiorescu

▣ Doctrina naționalistă - Doctrina liberală

▣ ACCuza .*"bătrânii " - ."tinerii "

▣ Apărarea națională - ... Jidani !

▣ A doua reformă esențială dorită de LANC : Reforma financiară

▣ Programul LANC : rezolvarea problemei jidănești

ACCuza / 2 mart.'34 / retro ' 1860

▣ Doctrina naționalistă versus doctrina conservatoare

[LD: să nu reproșăm istoricilor evrei faptul că plasează izvorul doctrinării antisemite în școala lui Bărnuțiu , dar să fim atenți atunci când taxează cu același epitet doctrina conservatoare]

" Pentru a vedea ce însemnătate extraordinară , pentru conducerea nației și a statului, au , în primul rând , doctrinele , am să vă amintesc - este vorba de strălucita inteligență a lui Titu Maiorescu - doctrina sa, pe care a opus-o doctrinei lui Simion Bărnuțiu, vestitul profesor de la Universitatea din Iași, de prin anii 1860.

Simion Bărnuțiu reprezenta doctrina naționalistă .

Strălucita inteligență și strălucitul talent a lui Titu Maiorescu , i-au opus o doctrină contrarie , de care am fost stăpâniți multă vreme , și suntem stăpâniți , în parte, încă și astăzi.

▣ Doctrina LANC

"Împotriva acestei doctrine , după cum veți vedea , se ridică doctrina noastră azi, și lupta pe care noi o ducem nu are altă rațiune de a fi, și alt înțeles , decât stabilirea unei alte doctrine , împotriva acestei doctrine , care ne-a adus în starea de azi .

1868. Titu Maiorescu

"Ce zicea Maiorescu ? În această privință am să vă citesc câteva rânduri din ceea ce scria el la 1868,- când și-a început , am putea zice, activitatea culturală - în contra școlii lui Bărnuțiu ? Titu Maiorescu zicea :

< Contra ultimei consecințe a școlii Bărnuțiu , de-a opri comerțul străinilor și de-a goni pe toți străinii , și mai ales pe evrei, afară din țară, ca primejdioși nației române, opunem ideile fundamentale de umanitate și de liberalism pe care, sub nici un cuvânt, și cu nici un pretext, nu este permis a le frânge.

Mulțimea străinilor și, în special a evreilor, în țara noastră, este un simptom al unui mare rău. Nimeni nu neagă. Dar ce mijloace nechibzuite de-a ataca simptomul și de a lăsa răul.

Răul nostru este lipsa de activitate economică și lipsa de cunoștințe din poporul român. Odată aceste defecte date, tot comerțul și toată știința trebuia să devie străine ; și străine au fost. Prin urmare, în mijlocul răului, reprezentanții părții celei bune , de care nu se poate lipsi un stat fără a pieri.

Evreii au înlesnit la noi activitatea comercială ; școlile din Franța și Germania ne-au dat ideile de cultură . Pe evrei, îi vom înlătura când vom fi tot așa de activi ca și dâșii . >

A.C. Cuza

" Dlor, iată o doctrină. Desigur: sunt doctrine bazate pe adevăr , și doctrine bazate pe eroare .

Aceasta , evident, este o doctrină bazată pe cea mai elementară eroare.

Însă , cu această doctrină bazată pe eroare -deși reprezentată de elemente de valoare și talent ca Titu Maiorescu, Petre Carp și toți junimiștii care au guvernat această țară -am ajuns astăzi ca

toate orașele țării să fie în mâna jidanilor ,ca tot comerțul, toată industria , totul, să fie în mâna jidanilor ,care astăzi au început să năvălească și la posturile de conducere , urmând să te întrebi **ce a mai rămas românesc în țara aceasta ?**" (aplauze la LANC)

«Doctrina naționalistă versus **Doctrina liberală**

ACCuza - "bătrânii" - "tinerii" **liberali**

"Tinerii" =național-liberali

"Dlor majoritari, dar doctina dvs , doctrina partidului dvs ?

În primul rând **ce sunteți dvs.: naționali -liberali sau liberali naționali ?**

Cum vă ziceți dvs ?

-Voci : naționali-liberali !

-ACCuza : "Ei bine, tocmai asta voiam să spun , tocmai **în aceasta constă nenorocirea dvs.**

Dvs ați fost , la început ,**liberali naționali**.Adică liberali cât voiți, **dar în marginile naționalismului**. iar pe urmă v-ați transformat în **naționali-liberali**,adică **naționali, dar în marginile liberalismului**.(Aplauze LANC)

" Aceasta este, după cum am zis ,**nenorocirea dvs ,nenorocire pentru țară ,și despre care dvs nici nu vădați seama**. Dar, pentru ca să pricepeți mai bine , am să vă mai dau un exemplu.

ACCuza

Dvs , cu toții , nu aveți îndeletnicirea , ca unii dintre noi,de a cugeta asupra lucrurilor , de a nu le vedea numai pe deasupra , ci de a pătrunde mai în profunzimea lor.

Este o deosebire esențială, din acest punct de vedere , între noi și dvs.,și eu aș voi să contribuim ca , atâta timp cât mai sunt aici cu dvs., să vă schimbați,să profitați de șederea noastră împreună , aceasta nu din alt motiv ,decât că eu voi trece , ca senator de drept, la Senat (aplauze LANC) ,

doar că nu ar voi să mă lase prietenii mei de aici ca să plec în Senat .

" Prin urmare , vă rog să vă opriți asupra acestei deosebiri foarte esențiale .

Dvs ziceți : < **noi suntem național-liberali**.>Ei bine, toată afirmarea , tot caracterul grupării dvs , constă în aceste cuvinte : " național liberal"Național, da !Dar liberal !

"Bătrânii" = liberali naționali

Pe când bătrânii , **înaintașii dvs , au fost la început liberali naționali !**

Ei s-au lăsat influențați de ideile liberale ale timpului ,însă ei și-au zis : < **da. liberali suntem și noi, dar liberali naționali** >

Liga Națiunilor = Liga jidanilor

-ACCuza : "Când a venit Take Ionescu , pentru prima oară,cu Societatea Națiunilor , pe banca ministerială - mi se pare că era la 1922 , când, se înțelege, lumea nu avea experiență în această privință - eu am definit-o zicând textual :

< **Liga Națiunilor este Liga Jidanilor , pentru stăpânirea națiunilor** > (aplauze LANC)

Până acum , dovada s-a făcut că nu are alt caracter și alt ideal , și această dovadă se face în paguba noastră .**O dovadă este și trimiterea experților Ligii Națiunilor .**

Vă întreb : ce caută experții Ligii Națiunilor ? Noi credeam că Liga Națiunilor este o societate umanitară de pace universală , și , deodată, din mijlocul Ligii Națiunilor se ridică experți cari sunt trimiși în România pentru a jigni profund simțul nostru de demnitate (aplauze LANC)

Nu este vina lor, nici a Societății Națiunilor, este vina acelor care i-au primit și nu i-au dat imediat afară ."

[**L D :Cu asta termină critica Raportului și trece la prezentarea doctrinei național-creștine**]

[-----]

ACCuza / 2 mart.'32

«Doctrina Apărării Naționale

" Dlor , s-a vorbit de Liga Apărării Național Creștine , și onoratul meu coleg , dl **Cătuneanu** ,

să-mi dați voie să observ aici, spunea :

<Apărarea națională nu a fost rostită numai de dl Cuza , ci întâi de Ion Brătianu. >

Da, în adevăr, ICBrătianu ,ca și alți oameni politici ai noștri, au luat măsuri de apărarea națiunii. Însă noi am spus mai mult :apărarea națională este o doctrină.

-G.Bota : Mai bună este fapta decât doctrina .

-ACCuza :Apoi ,dle, fapta fără doctrină, te duce la rezultatul la care s-a ajuns că orașele sunt copleșite de jidani. (aplauze LANC)

Dvs ați spus : totdeauna Partidul Liberal a apărât interesle naționale.

Le-ați apărât în așa fel încât **toată industria, comerțul și mare parte din funcțiuni**

- la Căile Ferate aveți 70% străini -**au ajuns în mâinile străinilor .**

Și atunci vă întreb : ar fi fost aceasta cu puțință dacă ar fi fost o doctrină ?

Ar fi aceasta cu puțință la noi, care avem doctrina pe care o avem ? NU.

La dvs este cu puțință , pentru că vă ziceți pur și simplu naționali-liberali și pe urmă -pace !

Nu vă mai ocupați de ceea ce se întâmplă cu interesele naționale"

#Chestiunea evreească=nenorocire geografică

[LD : avea dreptate Titeanu : Cuza abia aștepta să fie provocat pentru a se deslănțui ..]

-N.Diaconescu : "Dle Cuza, cum se explică atunci că chestiunea evreească se pune tocmai în Moldova ,unde ați desfășurat dvs doctrina dvs,**și nu în Oltenia** , unde nu există doctrină , dar sunt fapte !

-ACCuza : Îmi pare bine că onoratul dvs reprezentant al nu știu al cărui județ a binevoit să mă întrerupă .Iată ce este :

" În Moldova , invazia jidanilor este o nenorocire geografică , iar privilegiul de a fi scutiți de jidani , nu este nici un merit , nici o dovadă de superioritate , ci este, iarăși, datorită unei situații geografice .**Moldova a fost înconjurată din toate părțile de populațiune jidănească** : în Podolia, în Galiția , în Basarabia , toate aceste elemnte , neputându-se hrăni acolo, și pentru alte motive, **au invadat în Moldova , imediat vecină.** Iar reprezentanții de pe vremuri ai Moldovei i-aș putea cita pe nume -nu au luat măsurile convenite ,și politicienii de mai pe urmă , în fruntea căror stau reprezentanții partidului d-tale,în primul rând,s-au lăsat corupți de jidani (aplauze LANC) Iar d-ta ,dacă ești din Oltenia, să știi că ai stat la adăpostul situației d-tale geografice , fiindcă n-ai avut nici un rezervor de jidani de lângă d-ta .

Invazia lor și la dvs , va veni din restul țării , și atunci vei vedea d-ta și urmașii d-tale , ce veți face împotriva acestor jidani." [-----]

Programul LANC

" Cu aceasta ajung la expunerea programului Ligii Apărării Naționale Creștine , în care vom arăta măsurile pe care le considerăm absolut necesare pentru **restabilirea suveranității națiunii românești , pe pământul ei , România .**

[-----]

ACCuza / 2 mart.'32

▣Reforma financiară

/Afară cu experții străini !

" Starea de astăzi a finanțelor este **o adevărată rușine și o apăsare asupra bieților contribuabilor** , care nu mai pot rezista la atâtea sarcini. [-----]Dar ele sunt isvorâte , după toate aparențele , din **poruncile experților străini , care vin și cotrobăesc la Ministerul de Finanțe** , ca să ne spună dacă mai putem plăti sau nu mai putem plăti !

Aceasta este o rușine , d-lor deputați , pe care nu o mai putem tolera .

/Suspendarea cuponului extern

Ce ste atunci de făcut ?

Este de luat o măsură generală ,**de suspendat plata cuponului** , de revizuire a tuturor datoriilor și de scădere a procentelor cămătărești , pe care nu le mai putem plăti.Acesta este răspunsul pe

care trebuie să-l dăm, iar nu să stăm cu experții de vorbă.

Noi avem banii în mână, **noi trebuie să avem în vedere în primul rând demnitatea statului românesc**. Ceea ce avem de plătit, vom plăti, dar nu să ni se cotrobăiască prin lăzi.

Nici în timpul turcilor nu a fost o asemenea situație ! (aplauze LANC)

Prin urmare , **reforma financiară se reduce la desființarea desăvârșită a oricărei înrâuriri străine în finanțele noastre** și revenirea la revizuirea datoriilor și la reducerea procentelor cămătărești , prin care indivizii aceștia jefuiesc , în adevăratul sens al cuvântului , nația românească "

ACCuza / 2 mart.'34

▀Rezolvarea problemei jidănești

[LD : este prima oară când ACCuza apelează , recurge , la autoritatea altcuiva în materie.

În acest discurs , deseori citează pe profesorul Cătuneanu . Ar trebui să fac rost de ...

Argumentele, exemplele , sunt cele știute .Și totuși ... este ceva nou , soluția : eliminarea ! Este oferit exemplul Germaniei și lăudat Hitler. Parlamentul tace . Nu i se mai strigă , ca altădată ...

"nu mai voim să auzim numele lui Hitler " și nici nu se mai râde !]

-ACCuza : " Problema economică este , în primul rând, problema agriculturii ,problema agriculturii este problema prețurilor,problema prețurilor , este problema echilibrării prețurilor industriei cu prețurile agricole .Agricultura este românească , **industria este jidănească.**

-Voci : Exagerați !

-**Șt.Mihăescu** (lupist) : Dle Cuza , aceasta se poate explica și altfel :industria este cartelată și speculează.

-ACCuza :Nu vă place ?**Atunci industria , în cea mai mare parte jidovească,este cartelată și jefuiește agricultura.**Vă place așa ?

-N.Tomescu : Nu este exact !

-ACCuza : Dar atunci cum este exact ? Spune d-ta !

-N.Tomescu : **Eu am vorbit despre industria pe care o reprezintă dl Alimănișteanu cu destulă pricepere . Această industrie nu este cartelată cu nici o altă industrie străină.Am afirmat că există o industrie românească.**

-Gh.A.Cuza : Este o excepție fericită , care nu face decât să întărească regula .

-**Șt.Mihăescu** : **Industria hârtiei și cimentului este patronată de d.Alimănișteanu , și este cartelată.**

-ACCuza : Vă rog nu vă aprindeți, mergem mai departe (Ilaritate)

Jidanii=minoritate neasimilabilă

"**Profesorul Cătuneanu, explicând doctrina LANC**, a arătat legătura și deosebirea dintre celelalte minorități și **minoritatea jidănească**.

Deosebirea este esențială și stabilă - aș putea să vă citez textul programului nostru - pe bază că minoritățile creștine, **germană și ungară ,sunt minorități productive și asimilabile** - adică putem să avem raporturi economice , nu numai de asimilare prin sânge - iar

iar **minoritatea jidănească este neasimilabilă și chiar profund dușmănoasă.**

Prin urmare, o colaborare , cum zicea colegul Cătuneanu , este o imposibilitate , pornită din atitudinea însăși a acestui popor"Căci ce însemnează colaborarea ?

"**Ar fi ca , în agricultură , jidanii să colaboreze cu românii.**Adică cum ?

Jidanii să ocupe pământurile românilor ? Este posibil aceasta ?

"**Ar fi , ca în industrie și comerț , jidanii să colaboreze cu românii .**

Adică să ocupe comerțul și industria și să rămână și românilor ,ca să intre în concurență cu jidanii,iar orașele să se transforme în ceea ce sunt astăzi ,**adevărate cloace jidănești ?** Imposibil .

" **Poate fi colaborare în clasa dirigență ? .** Adică cum , colaborare în clasa dirigență ?

Să fie un număr proporțional de jidani avocați - cum sunt azi mai mulți decât români - să fie magistrați , să reprezinte cultura , să fie oameni politici ?

Și atunci , românii să aibă o parte din destinele lor , iar o parte să o aibă jidanii ?

Este posibilă o asemenea concepție ?

Prin urmare, dlor, nu numai că **jidanii sunt dușmănoși, sunt prin firea lor dușmănoși.**

Dar este o imposibilitatea organică a noastră ca ei să colaboreze cu nația românească ,

fiindcă această colaborare ar însemna excluderea românilor, iar noi nu putem admite ca românii, în țară la dâșii, să fie excluși de la agricultură, nici de la comerț și industrie, și mai cu deosebire din cultura românească. (aplauze LANC)

Eliminarea jidanilor din economia românească

" Prin urmare, această chestiune nu se mai poate discuta, este definitiv lămurită, și e necesar acum numai **să luăm măsuri pentru a rezolva această problemă**. Care sunt măsurile? **Nu este decât una singură**. A spus-o și dl prof. Cătuneanu: **eliminarea**.

Dar, veți zice dvs., care este mijlocul de eliminare? Răspundem:

Să-i scoți din funcțiunile statului, de la căile ferate, să introduci anumite condițiuni ca să-i excluși din industrie și comerț, iar toate pământurile, sub orice formă le-ar avea, fie în exploatare, fie în stăpânire, să le iei din mâinile lor.

Astăzi în Basarabia, peste **30.000 de jidani, sunt împământeniți**, cel puțin în paguba a 30.000 de români.

-Voce: Efectul Legii Mihalache din 1929.

-ACCuza: Aveți dreptate! Vedeți, a fost destul ca dâșii să facă o singură lege, ca ei să nenorocească un întreg popor!

Germania a rezolvat problema!

"Dar mai este încă o considerație de mare preț. Până acum, când a fost vorba de rezolvarea acestei probleme a jidanilor, ați putut-o învăța și ați putut-o suci cu: **< ce va zice străinătatea? >**

" Astăzi, străinătatea rezolvă problema, ea mai întâi, spre rușinea noastră, pentru că nicăeri problema jidănească nu are importanța pe care o are la noi.

Problema a rezolvat-o, în primul rând, Germania.

Poporul german, în număr de **65 milioane, cel mai muncitor și mai cult din Europa,** și poate dintre toate națiile, **a crezut necesar să rezolve această problemă, prin mijlocul eliminării, pe care l-a și aplicat.**

Prin urmare, argumentul acesta al dvs. **< ce va zice străinătatea? >**, nu mai este valabil.

Franța antisemită

"În Franța chiar, la Paris, s-a constituit acum, în urmă, o grupare antisemită intitulată "*Les Francistes*", cu organul "*Libre Parole*", având ca deviză:

< La France aux Français >, cu eliminarea jidanilor.

"Iată, apoi, aici aveți o publicațiune care apare în trei limbi intitulată "*Weltdienst*", și care cuprinde toate măsurile care se iau în diferite state, pentru eliminarea jidanilor.

Elveția, Suedia, Canada –antisemite

Și atunci, ați voi dvs ca România să nu rezolve această problemă? Este o imposibilitate.

"Eu, de la această tribună, nu pot decât să trimit salutul nostru, a LANC, tuturor aceloră, din toate țările, din Germania, din Franța, din Elveția, din Suedia, din Canada, de pretutindeni, care luptă pentru rezolvarea acestei probleme, prin același mijloc al eliminării ..."

Admirație pentru Hitler

...și să exprim nemărginita mea admirație pentru marele cancelar al Germaniei, Adolf Hitler, care, cel dintâiu, a dat soluția, singura adevărată, pentru această problemă: eliminarea jidanilor"

"Dl or, vă rog să credeți, că în dosul afirmațiilor noastre scurte, este un întreg arsenal de argumente. (aplauze LANC), iar dacă dvs voți să încercați, sau dacă aveți o altă părere, vă rog urcați-vă la tribună, tribuna este liberă, dl președinte ne va da o ședință, în care **să discutăm împreună această problemă care interesează existența întregii nații românești.** Dacă dvs. nu puteți dovedi că noi nu avem dreptate, aveți datoria să luați în considerație

cele ce vă spun. "
ACCuza / 2 mart.'34

19) Gr. Iunian (PTR) ,discurs la Mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 553- 561)

«Greșeli în politica externă

[LD : o altă dovadă că politica externă nu se bucura chiar de "consensul" despre care Titulescu îi plăcea să se asigure. Principial, nu contează cine avea sau nu dreptate. Dar , în orice caz, nu era un consens ; și nici într-un caz , rezervele sau adversitățile nu puteau fi taxate , automat, de poziții "pro-fasciste " sau alte etichetări]

/Franța !expertii !

"Dlor, aici vreau să fac o declarație .Am fost deseori învinuiți că suntem adversari ai politicii noastre de alianță cu Franța și adversari ai sistemului de alianțe pe care le-am legat înainte de începerea războiului și căruia i-am rămas credincioși de atunci înainte.

" Eu vreau să resping hotărât această învinuire care ne-a fost adusă .

Înțelegem foarte bine prețul acestor alianțe, necesitatea lor în acțiunea noastră de pază a intereselor noastre ,pentru ca să putem , cu inimă ușoară, să ne îndepărtăm [!!!] de la acest sistem de alianțe

"Dar , am ridicat - este adevărat - o obiecțiune. **Am crezut și am susținut că alianța noastră cu Franța nu ne obligă neapărat să suferim un amestec** , nu al poporului francez ci al **unei anumite categorii de interesați, un amestec permanent în treburile noastre dinăuntru** (apluze la opoziție) care să ne ducă la imposibilitatea de a pune rânduială în **treburile noastre și care să slăbească puterea noastră de rezistență** de mâine , când aceste alianțe trebuie să urmărească tocmai scopul , **să aibă în existența noastră , în acest loc, o energie mai mult în sprijinul păcii.**

"Dlor, nu vreau să învinuesc Franța. Vinovate sunt - cum a spus și dl prof .Cuza - **vinovate sunt guvernele noastre** care au urmărit o anume politică și care n-au înțeles că prima datorie a noastră este să mărturisim adevărul , oricât ar fi el de crud și de neplăcut, **să mărturisim adevărul cu privire la finanțele noastre și cu privire la situația noastră economică.** [---] Am convigerea că dacă conducerea oficială a Republicii franceze ar fi cunoscut **îndreptățirea noastră de a ne apăra** , cu toată hotărârea, **independența noastră de mișcare** în granițele noastre ,și **nu am fi avut să ne plângem de acest amestec ,care paralizează și mai mult orice încercări de îndreptare economică.** " (aplauze PRJ)

/Disocierea pactelor politice de cele economice

[LD:Nu este singurul și nu este nici extremist , nici de dreapta ! Dimpotrivă.Partidul său avea echivalent în partidele radicale (socialiste sau țărăniște).În fond, disocierea pactelor politice de acordurile economice era practică de statele mari , fără nici o rezervă! De ce România nu ar fi putut-o face ?]

"Regretăm numai că pacturile care au fost încheiate în trecut, **nu și-au dat toate roadele lor .**

Am fi vrut să le vedem **într-o mai strânsă solidaritate care nu s-a manifestat destul de activ , și , dolidaritate economică,**și de aceea,cred că **suntem în drept și trebuie să disociem înțelegerile și alianțele noastre politice** , cărora le rămânem fideli,**de nevoia legării raporturilor economice**,pe care trebuie să le realizăm cu desăvârșită independență de acțiune , așa cum fac și statele celelalte ,și **să le facem cu țările cu care interesele noastre economice se îmbină mai bine și mai potrivit.** " [-----]

Gr.Iunian / 2 mart.'34

Imposibilitatea realizării programul economic

[LD:în definitiv, acesta-i adevărul ! Important este dacă prin protecția lor ... se asigura și creșterea

bunăstării celorlalte categorii , nu ? Ori, din acest p.d.v., politicile PNȚ erau , cu adevărat , "țăraniste" ? Dar , în definitiv ,PNL și PNȚ erau partide "socialiste " ?]

" Și tot în această lămurire a misticei dvs. [liberală] și a ceea ce real reprezentați [elita burgheză dela sate și orașe] , își găsește explicația și **imposibilitatea dvs de a realiza opera de îndreptare economică.**

În adevăr, nu mai este nevoie să insist asupra greutății situațiunii.

Am aici unele date în ce privește situația economică , dar nu aș vrea să pierd prea mult din timpul dvs , expunându-le. Vă voi spune numai câteva cifre :

Categ.economică	1929	1933
Venitul național /pe loc.	11.105 lei	5.327 lei
Sarcinile fiscale	2.285 lei	1.414
Prisosul	8.120 lei	3.913

Banca Națională nu mai are **nici o posibilitate de acoperire ;**

Încasările statului -**însuficiente pentru acoperirea cheltuielilor ;**

Împrumuturi străine - **nu se mai pot angaja ;**

Pentru acoperirea unor necesități, s-au făcut proceduri nerecomandabile ;

Care sunt mijloacele de îndreptare propus de guvern ? :

/ Degrevări fiscale / Stabilitate monetară / Echilibrarea bugetului

/PNL=part.elitelor burgheze de la orașe și sate

[LD: da, este adevărat și evident]

Ele dovedesc un singur lucru :"**preocuparea dvs de a veni în ajutorul acelor elite , a burgheziei de la sate și orașe ,care formează baza dvs.de sprijin și a căror simpatie este întreținută de mistica dvs., a prosperității [-----] în imposibilitatea dvs de a înțelege noile vremuri ,cu noile frământări,cu noile soluții**, care se vor impune cu sau fără voia dvs."

/PNL:a acceptat experții bancherilor!

[LD: în sfârșit află deosebirea dintre experții Soc.Naț. și experții bancherilor care au creditat împrumuturile.Și aici Iunian pare a avea dreptate Sau chiar așa era firesc ?!]

Experții străini ne cercetează astăzi registrele S-a spus că **este mai puțin rușinos să-i acceptăm pe ei, decât oamenii Genevei !** Cine sunt ei ? Sunt experții acelor care ne-au acordat împrumuturile,**experții bancherilor .De ce a consimțit acest lucru PNL ?**

/Deplasarea forței electorale spre clasa producătorilor și țăranilor

[LD: stop ! Iunian face o observație importantă pentru barometrele electorale din interbelic. Acesta a fost efectul pe care votul universal (pe care PNL l-a susținut și acordat !) l-a declanșat și care a produs deplasarea ponderilor în scrutinele electorale.]

" În toate manifestările dvs , în direcția economică și financiară ,aveți o singură preocupare , **aceea de a nu apăsa cu nimic elitele sociale de la sate și de la orașe , de a apăra burghezia satelor și burghezia orașelor** ,care a constituit , cândva , în trecut , forța dvs., dar care nu o mai poate constitui astăzi, față cu schimbarea totală a **așezării electorale ,care a trecut astăzi forța în folosul și posibilitățile clasei producătorilor , a țăranilor , cu deosebire. "**

/Conversiune –în folosul creditorilor și a elitei burgheze

[LD:Iunian pune punctul pe I și îl pune bine.Dar același scop l-a urmărit și legea PNȚ, numai că motivația era demagogică .]

În privința Conversiunii , **vă interesează doar o modalitate care să ferească de pagubă pe creditorii care aparțin burgheziei , elitei de la orașe și sate** .[-----]
Nu voiți să lipsiți burghezia , elitele , de acest beneficiu câștigat fără trudă și cu paguba altora , și de aceea căutați stăruitor bani pentru finanțarea conversiunii. "

▀Elementele democratice ale neoliberalismului

[LD:iată un opozant echilibrat, care recunoaște PNL-ului infuzia de democrație și generozitate , care , în fond, caracterizează , spre cinstea lui, **neoliberalismul românesc** , sub inspirația căruia

s-au făcut **marile reforme : împrăștierea și votul universal.**

"Dlor , eu nu spun că nu aveți posibilități de îndreptare .**Ați mai trecut și altădată prin criză.** Ați trecut printr-o criză foarte puternică ,cu mult înainte , după ce înregistraserăți mari realizări în dezvoltarea politică a României ,ați fost atunci capabili să obțineți o reacționare a organismului dvs. politic,**grație acelei infuzii de sânge nou ,pe care l-au adus elementele democratice ,tinerimea generoasă , care a venit să sporească puteriledvs, și,mai ales, însuflețirea dvs.**

Dinu Brătianu și tinerimea liberală

[LD: rarismă poziție pentru un **țărănist radical !** Cu o mână mângâie, cu cealaltă lovește . Împarte și retrace laude – nu știu cât de sincere , dar sigur politice (sau politicianiste ?) Putem observa că **atâră balanța încrederii spre PNL**,nu spre partidul din care s-a rupt ,dar **lasă în suspensie posibilitatea deplinei aprobări**,pentru a trage concluzia ce se desprinde din **premisele argumentării .]**

"S-ar putea să realizați această minune și astăzi .Eu v-aș dori-o din toată inima.

Aveți ca prezident de partid un om din cei mai onorabili [Dinu Brătianu] ,cu concepții nepotrivite vremurilor actuale,**dar în al cărui cald patriotism cred indestul** , pentru ca , atunci când concepțiile lui vor veni în conflict cu ceea ce realitățile vor porunci , **să găsească în patriotismul lui cald puterea necesară , pentru ca să înfrângă concepțiile lui, spre binele țării.****Aveți o mulțime de elemente tinere** , cari **pot să reînnoiască înfățișarea partidului dvs.** Eu aș fi , dintre cei dintâi bucuros , dacă ați avea posibilitatea să redobâdiți o nouă înfățișare , să vă creați o nouă mistică.

Respinge Răspunsul la Mesaj

[LD:mostră de fermitate doctrinară?Se poate spune și așa.Dacă nu i-aș ști evoluția]

"Dlor, atunci când veți realiza această efortare și dacă veți realiza-o , vom avea să discutăm cu dvs. în această nouă înfățișare.Pentru moment, în situațiunea în care vă găsiți astăzi,**nu pot să am încredere în posibilitățile dvs de realizare ,știind ceea ce reprezentați , știind care este structura, care este ideologia dvs,nu pot să votez Răspunsul la Adresă.**

Gr.Lunian / 2 mart.'34

20.)9 mart.'34.Oct.Goga (PNA),Interpelare /naționalism integral

(DAD, MO 17, șed. din 3 mart.'34, p. 568- 579)

"Rolul nefast al elementelor neromânești din întreprinderile statului ,cele particulare și profesiile libere " Adresată prim-ministrului, ministr.Interne,ministr.Apărării Naț.

Conduce dezbaterea,**NNSăveanu** Replici ministeriale :**dr.Costinescu** (ministr.Industriei)

[LD : discurs consistent oglindind **asumarea unei platforme naționaliste intransigente.**

Discurs scrupulos elaborat , patriotic , patetic , copleșitor , acuzator .

Structurat ca o demonstrație privind incapacitatea românilor de a-și lua în stăpânire administrarea țării și avuția națională .**Teza înstrăinării** , argumentată exclusiv pe statistici și personalizată cu liste de funcțiuni pe etnii , în instituții de stat și particulare .

Acuzarea liberalismului legislativ și instituțional, lipsit de componenta apărării intereselor naționale . Ascultat de parlamentari, fără a declanșa replici și contraargumente ,ca urmare a unei conduite deliberat asumate de către majoritatea PNL ,de a nu se lăsa antrenată în polemici contra productive.Oglindind **o stare de spirit reală** în societatea românească , bântuită de **efectele crizei economice și de neîncredere în clasa politică dirigentă** ; semnaland **lacune și consecințe nefaste** de ordin legislativ și administrativ ; scoțând la suprafață anomalii care se cereau rezolvate ;

exprimând preocuparea pentru protejarea muncii românești - în atenția clasei politice .

Atmosfera parlamentară mi-a lăsat **impresia unui tacit consimțământ liberal** ,pentru lansarea chestiunii de fond - **naționalism economic** - având în vedere intențiile legislative preconizate de guvernarea liberală.Adică ... ceva de genul ... arătării pisicii Aici rețin doar chestiunile economice.Vezi **fișier PNA- Oct.Goga** .

Goga /

Românii-străini la ei acasă

"Întrucât mă privește , însă, cercetând starea sufletească a poporului nostru în această fază, am ajuns la constatarea că este un fenomen cu totul nou , un sentiment încă necunoscut, care s-a ridicat la suprafață și care astăzi angajează toate fibrele nervoase ale societății românești. Este , d-lor, cred eu, **un sentiment penibil , constatarea că , după 15 ani de Țară Românească , de unire, care s-a născut din sânge , din lacrimi , din visuri , constatarea , pe care o face poporul nostru , că nu este stăpân la ei acasă."**

" Poporul acesta , care în adâncimea lui , a elaborat linia de continuitate istorică a frământărilor românești , după 15 ani de când se practică ideea noastră de stat , uitându-se împrejur , face descoperirea : **noi suntem în țara noastră, oarecum, puși la o parte** ; există anumite cercuri de interese , care se joacă peste capul nostru ; în orice caz, punctul arhimedic al vieții acestui stat , azi, zic ei, nu se găsește în mâinile noastre. **Străinii - aceasta a devenit o axiomă populară - dețin încă cheia de boltă a vieții noastre de stat pe toate tărâmurile** . [-----]

Spiritul greșit al Constituției

Sistemul legislativ dăunător ideii naționale .

"Și din acest spirit, pe care îl cred greșit [...] **ideea că este terminată opera națională și că , pentru consolidare, trebuie un fel de liberalism , de egalitarism, de libertate absolută]** și pe care urmările ni-l arată fatal intereselor noastre , **s-a înjghebat Constituția , pactul nostru fundamental. D-lor, din această Constituție și din spiritul ei greșit , derivă toate legiurile noastre în cei 15 ani care au urmat.**[-----]

Oct.Goga / 3 mart.'34

▣ Rețeaua bancară din Ardeal

În trecut

" În Ardeal, înaintea războiului , **poporul românesc , în lupta lui economică** , pentru a se afirma , a ajuns la **întemeierea unei rețele de bănci destul de puternică.**

Aproape 200 este numărul băncilor din Ardeal, cari în cursul vremii au afirmat ideea noastră națională, ideea noastră de apărare . Cum erau aceste bănci ? Nu erau institute de exploatare . (citează o lucrare recent apărută , cu numele fondatorilor .)

/Banca Albina . Doar frații Mocsoni aveau câte 100 acțiuni ; câteva - câte 50 de acțiuni ; ceilalți , 1.450 de acționari. Erau bănci unde țăranul român își punea prisosul, în care mica burghezie care începuse să se înfiripeze , își aduna economiile.

Iată ce spune **Victor Slăvescu** , actualul ministru de finanțe, în cartea sa " *Organizarea de credit a României* " (p. 352) : **< Puterea capitalistă a băncilor românești în Ardeal și Banat se rezema pe modestele gospodării țărănești , de la care aduna depozite spre fructificare și cărora le acorda tot felul de credite .**

Cu excepția câtorva bănci mai răsărite , mai toate aceste institute de credit și economie erau așezate la țară , în mijlocul gospodăriilor țărănești , pentru binele cărora lucrau.

Numărul românilor în orașe fiind foarte redus, era firesc ca aceste bănci, curat românești , să aibă un caracter rural. [---] Dacă țăranul ardelean are astăzi gospodărie bună și destulă pricepere în meșteșugul ei, aceasta se datorește, până la un punct, și acestor modeste bănci , care lucrau fără ajutorul nimănui, rezemate totdeauna pe puterile lor proprii , atât de modeste . >

În Ardeal, nu s-a făcut cooperatie, pentru a fi evitată injoncțiunea organelor de stat.

S-au făcut aceste bănci. **Cât de mult raprecia regretatul Ion Brătianu băncile din Ardeal** , care parcelau și pe vremea aceea, moșiile ungurești, **întărind osatura elementului românesc.**

...În 1909, Banca Albina din Sibiu i se tăia secontul (de la Budapesta) El, Goga, a venit la București, i-a arătat situația și **Brătianu a făcut ca de la Banca Națională să se treacă , prin filiera Băncii Românești, 4 milioane lei-aur, la dispoziția Băncii Albina .**

-dr.N.Hasnaș :Și cineva acuză că Ion Brătianu n-a făcut nimic pentru Ardeal !

În prezent

[LD : afară de cifre - dacă sunt reale și semnificative - care sunt concludente , ce concluzii aş putea trage eu ?Că băncile maghiare au mers mai bine decât cele româneşti, și că Goga este invidios că această consolidare s-a făcut sub stăpânire românească .

Pentru asta era cineva vinovat ? trebuiau luate ce fel de măsuri ?]

"Ce ar fi fost mai logic ? **Ca politica de stat a României, la care s-a unit Ardealul , să se fi grefat pe această moștenire , adică politica de reescont a Băncii Naționale , întărind rețeaua băncilor române din Ardeal , să se meargă înainte pe acest drum.**

Nu s-a făcut acest lucru . În loc să se facă o politică de reescont cu băncile din Ardeal , s-au instalat pe tot teritoriul din Ardeal sucursalele băncilor din București,trecând în conștiința publică de acolo adagiul < **Nu vine un frate, vine un concurent** >

Și atunci, d-nii mei, care este consecința în raport cu băncile minoritare ?

Băncile românești din Ardeal au slăbit - acum se îngroapă, cadavrul lor este însă mai vechi. Băncile minoritare au avut o dublă moștenire , adică un dublu ajutor :pe de o parte, au fost ajutate de reescontul de la București,pe de altă parte, au fost ajutate de reescontul de la Budapesta. Și așa de mult s-au întărit, încât afirmă că, după 10-15 ani de stăpânire politică a României ,**Ardealul a rămas și pe mai departe în sfera de influență economică -financiară a Budapestei** .

Citează dintr-un studiu a lui Leon Bancu (dir.Băncii Aurora din Năsăud) :

/ În Ardeal,la 1930, erau **290 bănci minoritare** , cu un capital de 3.395.000.000 lei,

față de **156 bănci românești** , cu un capital de 1. 163.000.000 lei

Prin urmare, băncile românești, la o populație de 3 ori mai mare față de cea minoritară,

au un capital social de 2 miliarde în minus, față de băncile minoritare ;

-Al.Alexandrini :În cifra dvs **ați cuprins și sucursalele băncilor din Vechiul Regat ?**

[LD: nu răspunde Goga ! Probabil ,pentru prezent,ca mai toți "ardelenii frustrați",el considera băncile regățene "invadatoare" sau "parazitare"]

-Goga :**Băncile românești** au beneficiat de un reescont de 265 milioane,iar cele maghiare de 1miliard 300 milioane.**Beneficiul net al băncilor românești** era de 7 milioane 641 de mii ; Beneficiul net al băncilor maghiare era de 73 milioane- de 12 ori mai mare !

Raportați aceste cifre la numărul populației și veți vedea unde este sărăcia și unde este bogăția.

Veți spune că a fost moștenirea trecutului . Nu este așa ! Arată curba crescândă a băncilor ungurești în Ardeal între 1922-1930.][----]

Oct.Goga / 3 mart.'34

▣ Industria din Ardeal

"Eu cred că din mulțimea de lozinci care s-au plimbat în viața noastră publică post-belică, cea mai lipsită de consistență și care **are aerul unei farse ,este așazisa naționalizare industrială**

/Farsa naționalizării industriale

"În Ardeal, dacă vorbim în mod global,**toate industriile sunt în mâna minoritarilor.**

Propriu zis ,**nu există în Ardeal o industrie pe care s-o stăpânim noi.**

Aspectul industriilor din Ardeal este străin.

Funcționarii din industrii

[LD:prea mare credit nu pot da selecționării și comentariilor lui Goga.Sau, chiar dacă cifrele sunt exacte ,ele reprezentau o realitate "istorică" , care , cel mult, trebuia să îndreptățească politica liberală exprimată prin încurajarea industriei naționale]

" Am aici un grafic , care mi s-a pus la dispoziție , asupra **raportului numeric al funcționarilor de la conducerea industriilor din toată țara** ,ale acelor industrii care pot avea un rol în apărarea noastră națională,și care , pe vremuri de război , trebuie să colaboreze cu Ministerul Apărării Naționale.

"Ei bine d-lor, în acest grafic mi se arată că, de ex, **pe toată țara , în diverse industrii :**

Industria	Minoritari	Necetățeni	Români
Metalurgică	31 %	8 %	61%
Textilă	38%	11%	51%

Chim-farmac. 41% 10 % 49%

Aceleași procente în industria :alimentară, pielărie . Acesta este aspectul global, pe țară. În ceea ce privește , însă , **Ardealul și Basarabia** , vă pot spune ,în mod categoric, **că nimic nu este în mâinile noastre .**

Dar și aici se poate pune problema :le-am moștenit noi aceste industrii puternice de pe vremea regimului maghiar ? **Nu, d-lor, s-au întărit sub noi,** pentru că **pe vremea regimului unguresc Ardealul, ca și Ungaria, produceau materii prime care se trimiteau în Austria** și se întorceau în Ungaria pentru desfacere.

-dr.I.Costinescu : Dle Goga, știți bine că **existau foarte multe industrii în Ardeal .Nu sunt industrii create acum Sunt vechi. Vă rog să dați date exacte.**

-Goga : date absolut exacte ! Câteva exemple :

/Fabrica Dermata (fabrica Renner) ,din Cluj . Întemeiată în 1910.A lucrat puțin până în 1914. Știm cu toții în ce **stare rudimentară** se găsea această fabrică , când am luat Ardealul .

De atunci s-a dezvoltat foarte mult, are **cca 40milioane** măturisite în investițiuni, utilizează un personal compus din **1.433 persoane , din care ...326 români, restul străini.**

Eu afirm un p.d.v. național :**acești 300 români, sunt funcționari inferiori ,pentru că personalul de conducere este compus din 25 persoane,printre care este și 1 român, și mulți "necetățeni "** .

Asta este situația "[-----]

Goga / 3 mart.'34

Profesiuni libere

Ajungând la acest capitol, a recunoscut că nu a putut culege date pentru toate profesiunile libere . Cuvântarea lui avea doar scopul de a atrage un semn de alarmă,privind **raportul dintre elementului românesc și cel străin** , în diverse domenii, pe anul 1930 . (citește dintr-o broșură alfabetică)

-Contabili experți și stagiați

G :Gâlceavă, Gall, Garfunkel, alt Garfunkel, Gaster,alt Gaster, Ghidalesohn, Goldenberg , ca o dinastie ;**H :** Herșcovici, Haimovici etc etc .Broșura are și o **Anexă** în care sunt trecute numele celor șterși din tablou :**B :** Bălan, Badea, Bădescu, Bălțeanu etc etc ...

-Corpul farmaciștilor

Până în 1926, sunt înscriși în tabloul ministerului **2.350 farmaciști** cu liberă practică.

Până în 1930, numărul farmaciștilor crește vertiginos, adăugându-se **încă 2.470**

Dintre aceștia, **25%** sunt veniți de la **facultăți străine**, mai ales din **Praga,**

Dintr-un număr de 618 farmaciști de la Praga, **578 sunt evrei 40 alte minorități.**

La 4.850 farmaciști cu liberă practică, se aduga **actualii studenți , cca 2000 .**

Din acești **6.850 farmaciști, 1.450** sunt proprietari de farmacie ;**5.400** , fără farmacii.

...Din studiul statistic pe ultimii 10 ani, de la **Facultățile de farmacie rezultă :**

București :58% străini, din care 78% evrei , 16% bulgari (învață la noi,dar se întorc în Bulgaria) ,6% alte minorit. **Iași : 72 % străini, din care 98 % evrei ; Cluj : 70% străini .**

În medie , sunt deci 67% străini.[.....]

Completând aceste cifre cu **nr. acelora care vin cu diplomă străină**, căpătăm pe ultimii 10 ani, **îngrijorătoarea cifră de 80 % străini și 20 % elemnt românesc.**

-CCGiurescu (PNL-georgist) :"Dle Goga , îmi dați voie ? **S-ar putea adăuga** la cifrele atât de sugestive pe care le spuneți dvs., **și o circulară ,prin care se atrăgea atenția stăpânilor proprietari de farmacie ,să nu primească practicanți elevi români,cu alte cuvinte numerus clausus împotriva românilor din Țara Românească . "**

(aplauze la opoziție)

-ACCuza : Unde este această circulară ? Ce dată poartă ?

-CCGiurescu : Pot s-o aduc s-o vedeți cu toții.

-Goga : Cine a dat această circulară ?

-CCGiurescu : " Evident că **circulara nu este dată de stat**, atât ar mai fi trebuit.

Este dată de Asociația farmaciștilor din Ardeal . Dacă vreți am să vă aduc textul."

-Dentiștii

"Am aici , de exemplu, **școala de dentiși**. Mi s-a atras atenția și asupra acestei profesii și, **când mi s-a dat lista**, mi s-a spus : **cei însemnați cu roșu , nu sunt români**. **Dar toți sunt însemnați cu roșu ;** am găsit pe ici pe colo , un Dumitrescu , Ionescu...

-Ziariștii

Citează din **Tabloul Casei de retragere și pensii a ziariștilor** (31 mart.'33) , unde sunt dați , nominal, toți **ziariștii care "modelează "** sufletul public la noi, care dau **"bucătura cotidiană "** a bietului nostru popor.

231 străini 224 români." Am ajuns și în gazetărie , minoritari !

"Sunt convins că , **după aceste cuvinte** , pe care am avut imprudența să le rostesc la această tribună,se va rezezi asupra mea **o avalanșă întregă de injurii** .

O voi suporta , dar cred ceea ce am crezut totdeauna , că **într-o țară proaspăt făcută** , în care sunt încă **sugestiuni ale trecutului**, în care sunt **tradiții de stat străin**, în care **opera de unificare sufletească** este opera viitorului, **într-o asemenea țară** , **publicistica , gazetăria, este dreptul natural al nostru , al băștinașilor**, **o prerogativă specială a noastră**, este **o chestiune de familie**, pentru că **noi suntem răspunzători de țara pe care o preparăm pentru ziua de mâine.** "
(aplauze la opoziție)

-Societăți petrolifere particulare

"Domnii mei, trec la chestia societăților particulare .Despre ea s-a mai vorbit zilele acestea . Un domn **inginer Alexandru Topliceanu** a avut fericita inspirație să scoată **o carte** care , mi se pare,**cel mai strălucit certificat al neputinței românești** ,nu considerațiunile teoretice pe care le invocă d-sa , ci pur și simplu **înșirarea nominală , pomelnicul acestor oameni** ...

-ACCuza : " Nu este neputința românească,ci **este corupția partidelor**.

-Goga : " Calificarea , cum vreți să o luați ; eu mă învoiesc."

Ei bine, dl Topliceanu se ocupă mai ales de societățile petrolifere și începe cu societățile **Româno-Americană** și **Astra-Română**, amândouă societăți foarte puternice ,**afiliate societăților străine**, una la **Standard -Oil** și cealaltă la **Royal Dutch** .Ca să vedeți dvs cu ce câștig exorbitant lucrează aceste societăți, dl Topliceanu ne arată că Astra -Română , în 1925, la un capital de 1.300.000.000 de lei,a amortizat 1.450.000.000 .

Toate aceste societăți străine sunt arătate în carte .**Întreg personalul lor, de sus și până jos, cu toată legea care există ca 75 % să fie românesc, este un personal "planetar."**

Nu mai pot să spun că reprezintă Continentul : planeta aceasta nenorocită este pusă integral la contribuție .este și o guvernantă adusă din insula Borneo "(Ilaritate)

Cartea este publică, poate oricine spă o citească.

Să citim acolo unde se deschide întâmplător :la Astra Română , dl Dezideriu Frederich este **olandez** , după dânsul urmază șapte **olandezi**,un **polonez**, un **austriac**, doi **olandezi** , un **englez**, un **ungur**, un **ceh** , un **polonez**, un **sârb** etc

-Ștefan Mihăescu :Pe români, l-a trimis Astra -Română în Venezuela.

-I.Modreanu : Eu știu o societate cu un capital de 6 miliarde , realizate între 1901-1930, care are ca personal **95% străini și 5 % români**.

-Goga :" În vremea aceasta de **șomaj exorbitant ,când tineretul nostru intelectual rămâne cu brațele încrucișate** și cu buzele strânse de protestare , **personalul acestei societăți [Astra Română] este completamente străin.**

-"Românul Societății"

Românul este numai ceea ce d-l Topliceanu , cu foarte multă sare atică,numește **< Românul Societății . >** El este un personaj de marcă care nu are multă treabă.**El intervine** , din când în când , la nevoie. **< Românul Societății >** natural că este foarte bine îngrijit , purtat în vată și mobilizat atunci când trebuie.

-G.A.Cuza : " La noi se cheamă **< Sabăș -Goiu >** "

-Voce :Dvs , dle Goga , unde sunteți **< Român > ?**

-Goga : "Eu sunt președintele societății pur românești "Mica" în care am avut onoarea să primesc zilele trecute și 3 d-ni de la dvs . "

Capitalul străin

[LD: atenție ! Mica mare deosebire (deocamdată) , dintre Goga și ACCuza]

"Ieri, auzindu-se că fac această interpelare , mi s-a prezentat un Memoriu din partea **Asociației Generale a Inginerilor din România** , care confirmă întru totul **cartea d-lui Topliceanu** , și-o însușește ,și vine cu date noi , ca să arată **situația și mai neagră** decât o arată dl.Topliceanu. Acest memoriu va fi publicat .În el se spune :

< Aproape întreaga viață economică a țării se află în mâinile străine .[-----]

Capitalul străin nu trebuie să devină asupritor în țara în care este fecundat .>

"Eu nu vreau nici din cuvintele mele , nici din ecoul pe care poate să-l aibă la dvs , să se degajeze impresia că am fi împotriva capitalului străin.Nu suntem împotriva capitalului străin , vrem o participare a acestui capital...

-**ACCuza** : "Suntem hotărât contra capitalului străin , care ne-a copleșit "

-**dr. I.Costinescu** : Aici, începeți să vă despărțiți .

-**Goga** : Întrucât mă privește, eu vreau ca acest capital străin să vină la noi ,

să vină, avându-și venitul său natural, dar punându-se în valoare și **proteguindu-se în mod normal munca românească.** (aplauze)

Și când spun acest lucru, **aceeași părere trebuie să o aveți și dvs** ,căci, iată ce spunea la 1898 răposatul Ion Brătianu : **< Când dorim prosperitatea acestui colț de țară ,nu ne este egal cui revine câștigul și averea .Nu împărțim această credință cosmopolită care, indiferent de rasă și de neam, are ca scop fericirea locuitorilor unei regiuni , oricare ar fi ea. Pentru ca belșugul să fie cum dorim noi, trebuie să revină , în prim rând nemul nostru românesc >** (aplauze)

-**Dr.I.Costinescu** : Vedeți, așa vorbește Partidul Național Liberal

-**I.Modreanu** : Dle Goga, nu numai că nu ne dau ce trebuie, dar anul trecut ,cu prilejul interpelării împotriva societății "Româno-Americana " , am dovedit **8 capitole de fraudă**, în valoare de **243 milioane** în paguba statutului.Acești bani nu s-au dat nici până acum , dosarul se află la ministerul de Finanțe. "

Protejarea muncii românești !

-**O.Goga** : " Memoriul Asociației inginerilor români , eu îl consider **un strigăt de alarmă** și ca un **strigăt de deszădejde**. El trebuie să intre în laboratorul de gândire al politiciii românești, va trebui să aibă un ecou. Acest memoriu vine la urmă cu concluziuni și propuneri .Voi citi prima : **< Trimiterea la urmă , pe baza legilor în vigoare ,în permanență călcate în picioare , a tututurilor străinilor care ocupă un loc în viața economică a țării. Basmul cu specialiști trebuie să i se pună capăt.Trebuie reținuți acei specialiști care sunt absolut necesari unei întreprinderi cu caracter economic. >**

Dl Topliceanu spune că , în reg.Prahova, numai în 1933 ,au venit **124 de ingineri străini** .[---] dar , vă spun sincer că **asa de mare ecou are această chestiune a protecțiunii muncii românești**, încât am primit foarte **multe cazuri speciale** ,pe care nu voi putea acum să le aduc la tribună. Un om îmi scrie din Ardeal :

< Vă rog , dle Goga, nu mai dezvoltați interpelarea dvs.privitoare la inferioritatea elementului românesc în instituțiile românești,căci, dacă o veți face , suntem expuși la persecuțiile cele mai aspre din partea șefilor noștri unguri.[---] Vă rog, încăodată, să nu interpelați,că ne faceți rău nouă, bieților români . > [-----]

-**N.Rizescu -Brănești** : " Nu s-a făcut pătrunderea aceasta a minorităților în treburile publice , după înțelegerea stabilită de dvs la Ciucea ?Ați permis atunci intrarea **celor mai mulți unguri** în Parlament.[-----]

-**dr.I.Costinescu** (min.Industriei și Comerț) :**Rugăm majoritatea să nu întrerupă .Dl Goga face o conferință , nu face politică.**

-**Goga** : Dvs credeți că nu este politică a afirma protejarea muncii românești ?

-**dr.Costinescu** : Spun doar că dvs țineți o conferință care este foarte interesantă .

Goga / 3 mart.'34

-Personalul de la Poștă

Este o instituție de stat. Chiar anul trecut a fost vorba de un complot acolo , de o afacere de spionaj, din care 14 bulgari au ieșit compromiși .

Iată tabloul general la poștă : [tabel LD ; paranteze -remarcile lui Goga]

Localitatea	Români	Străini
Gherla	40%	60%
Cluj	34%	66% (numeric , 56 rom, 107 străini)
Șimlăul Silvanei	28%	72 %
Gheorgheni	25%	75%
Reghin	25%	75%
Toplița Română	25%	75% (un orașel de munte)
Orșova	27%	73 %
Jimbolia	28%	72% (Graniță !)
Abrud	33%	67 % (locul lui Avram Iancu !)
Localitatea	Români	Străini
Cernăuți	24%	76% (atenție dle Nistor ! numeric 52 rom .și 107 str.)
Rădăuți	30 %	70%
Vășcăuți	30%	70 %
Vijnița	0%	100%
Vatra Dornei	50%	50%
Localitatea	Români	Străini
Tatar -Bunar	0%	100%
Hotin	36%	
Cahul	38%	
Tighina	42%	
Ismail	44%	

Nu mai citesc mai departe **acest tabel** , din care dvs , fără nici un adjectiv special al meu ,**puteți trage concluzii** .[-----]

Goga / 3 mart.'34

Situația de la Telefoane

Dvs știți că **telefoanele** , care făceau parte din **instituțiile noastre de stat, au fost concesionate** și , conform contractului, **după 20 de ani, noi putem să răscumpărăm această concesiune**, natural, cu obligația să rambursăm capitalul care a fost investit în acest interval. **De aceea, investițiile** care se fac acum la telefoane ar fi bine **să căutați să le examinați**, căci, iată, mi s-a prezentat un tablou de investiții care se fac , **înregistrându-se peste tot sume exorbitante**. Ex. în registrele societății, **un stâlp de telefon - adică un stâlp de brad ! -costă 3.000 lei**. (exclamări) Sau, mai exact 2.952. Aceasta pentru ce ? **Pentru ca investițiile să se ridice la sume astronomice , pentru ca atunci când va trebui să răscumpărăm acest serviciu, să avem ce să plătim .**

-dr. Costinescu : Dle Goga, **am arătat la timp lucrul acesta , și n-am fost ascultați. Acum e prea târziu**. Dar mai sunt și alte chestiuni de acest fel, cum sunt **contractele cu italienii**

-Aurel Milea : Dar niciodată nu e prea târziu, dle ministru , ca să reparăm o greșeală făcută

-Procesul M.St.M –Telefoane

-Goga : "D-ilor, **telefonul era instalat pe două principii : pe principiu de utilitate și pe un principiu de apărare națională**. Dvs știți că **pe toată linia noastră de frontieră , este instalat telefonul** , care , dacă din p.d.v. al câștigului , natural al câștigului transformat în bani mărunți, nu aduce nimic, dar , **din p.d.v. al apărării naționale este foarte important**.

Ei bine, în timpul din urmă, **s-a născut un proces între conducerea Societății de Telefoane și Marele Stat Major**. Pentru ce ? **Pentru că , fiind condusă numai de considerații practice sunătoare, Societatea de Telefoane a desființat toate posturile noastre de pe malul Nistrului și, pe această chestiune, a izbucnit o controversă** , în care Statul nostru Major **a primit cam următorul răspuns :**

< Dar noi suntem puși aici pur și simplu pentru a apăra sursele noastre de câștig noi suntem

oameni care în afacerea aceasta am plasat sume mari de bani ,pe care vrem să le recâștigăm >
"Ei bine, acum **retrospectiv,se vede că a fost o mare nenorocire ,concesiunea telefoanelor ,**
împotriva căreia s-au găsit mulți să protesteze .(întreruperi) [-----]

-Personalul de la telefoane

"Am aici un **grafic** cu privire la **numărul funcționarilor din toată țara**, aflat în serviciul **Societății de Telefoane** .Natural că și aici **conducătorii sunt străini** ,și , de multe ori, **acești conducători** nu sunt recrutați dintre oamenii cu studii teoretice , superioare specialiștilor români, ba, mai mult, studiile sunt inferioare dar cu oarecare rutină.

"**Linia de telefoane [în Ardeal] era îndrumată în întregime spre Budapesta .**

Așa am moștenit-o de la statul maghiar și trebuia să se facă opera de rectificare ,pentru ca toate liniile **să fie convergente spre București.Ei bine, acest lucru nu se face** ,avându-se în vedere pur și simplu ideea de câștig.**Când ideea națională nu prezidează la o asemenea instituțiune**,în mod natural se urmărește câștigul - știți dvs , banul non olet .

În ceea ce privește personalul, din graficul ce-l are , dă câteva exemple :

[**LD : schema îmi aparține ; parantezele sunt remarcile lui Goga**]

Localitatea	Români	Străini
Timișoara	36%	64% (nu răspund în l.română !)
Cluj	42%	58%

Nu mai stăruie , dar situația este generală.... [-----]

Goga / 3 mart.'34

Situația de la CFR

Are un foarte bogat material, cu **grafice, studii**, care i-a fost pus la dispoziție dintr-un înalt sentiment patriotic, și care... " **este atât de grav** , încât **îmi este imposibil să vă spun de unde îl am și să vă arăt** , **de la această tribună, toate considerațiile** care sunt cuprinse în el. **Sunt gata** , însă, dlor miniștri, **să-l pun la dispoziția d-lui prim-ministru** , pentru a trage d-sa concluziile necesare "

"**Aici se afirmă în mod net și categoric** că **actuala rețea de căi ferate** , așa cum este ea, **este incompatibilă cu apărarea națională** , din punct de vedere al mobilizării și al repartizării militare.**Se spune aici : < Căile noastre ferate vor fi**, într-un viitor război,**dacă noi vom persevera** în situația de azi, **prima cauză a unui dezastru militar** ,care s-ar transforma într-o **tragedie națională** . >

-Personalul CFR

Direcția Întreținere :din 70 ingineri șefi , **53 sunt străini** (70 %) ; din 359 picheri, 130 sunt străini ;Linia București -Cernăuți :din cele 6 secțiuni, **4 sunt conduse de străini**.

La Inspecția 8 mișcare Cernăuți, din cei 120 de funcționari superori, **70 sunt străini** ,

inclusiv inspectorul șef,căruia organele militare nu-i pot dezvălui planuri militare ...

Din **1.188 șefi da gară**, **cca 400 sunt străini** ;

Din **3.100 impiegați de mișcare** ,**915 sunt străini** ;

Din **2.667 mecanici de locomotivă**,**900 sunt străini** ;

-.Florian : Dle Goga, **cine a făcut aceste numiri, cine este de vină de aceste numiri ?**

-Goga : dacă ceea ce spun eu va avea ecou, se vor stabili răspunderile .

Direcțiunea Generală , Direcția de statistică , **este condusă de un domn Baltof** (rus) ;

Serviciul de Studii al Direcției Tracțiuni .**condus de dl Macearof**(rus)

Serviciul apelor (cu debitul stațiunilor de alimentare în caz de mobilizare) **Keri** (evreu maghiar)

Serviciul combustibilului (evidența și repartitia stocurilor pe regiuni) :**Granischi** (rus)

Direcția mișcării , Biroul 6 (rampele de încărcare) , **ing.Radovici** (rus) Serviciul fișelor

organelor - **ing. Reich** (ungur) Șeful contenciosului CFR Cluj : **Rudolf Leibschutz** (fost funcț.al c.f. maghiare) care intermediază divergențele cu Budapesta .----

În Basarbia, lucrează 250 ingineri străini, printre care și un **Schacht** (care are diploma de la un regiment rusesc bolșevic)

Goga / 3 martie

Concluzii la interpelare

"Dl deputați , eu nu am pretenția de a fi putut să vă arăt **vasta ramificație** a tuturor instituțiilor de stat , în care **munca românească nu este respectată**.

" **Am reușit** , însă , în aceste două ore , să vă înfățișez un tablou , care , socotesc că **trebuie să găsească un ecou în sufletele fiecărui om politic , dincolo de orice adversitate de partide** , pentru că socotesc că , **fiind vorba de marile interese** ale poporului român , care destulă suferă pentru ca , la momente hotărâtoare , fiind vorba de **afirmarea intereselor naționale** , **să se strângă într-o tabără și într-o tabără să apere aceste interese** (aplauze la PNA)

" De aceea eu nu voi stărui . **Tabloul cred că este trist** , putem să-l calificăm **sinistru și să tragem concluzia** , după 15 ani , **pentru schimbarea orientării noastre de gândire , dacă vrem să salvăm interesele noastre naționale**.

Eu nu vin aici să dau acum soluții pentru toate aceste chestii , ci **vin cu afirmarea globală că elementul românesc trebuie să-și găsească protecția lui**.

" Vin în urmă cu câteva indicațiuni **lată câteva soluții globale :**

1) Cred că **străinii care se găsesc în țară și nu sunt cetățeni , ci sunt veniți ... (p. 579)**

[LD : din păcate lipsă ultima pagină - 580 - de dezbateri . Poate o recuperez , cândva !]

O.Goga / Interpelarea / 3 mart.'34

21)6 mart.'34.Eug.Titeanu (raportor la Mesaj) , -concluzie

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

#Administrația PNȚ

" Declarația **PNȚ** , la prima lectură , în afară de partea electorală , poate să surprindă , și surprinde nu prin îndrăzneală , **surprinde prin candoarea ei**." **PNȚ face o declarație** , compusă din **două părți** : o parte politică și una economică.[-----]

"Dar se mai găsește încă ceva în această declarație : se mai găsește **o apărare caldă a politicii economice practicate de PNȚ** . Obiceiul a fost în Parlament că , de câte ori un partid citea declarația , acela care o citea să fie șeful partidului.

DI Mihalache se găsea pe acele bănci , dar **dl. Mihalache n-a venit să citească această apărare a politicii economice** ; și , ca să aibă mai multă siguranță , că într-adevăr va fi citită , am văzut venind aici la tribună pe secretarul general al partidului , pe fostul ministru Madgearu . **D.Madgearu a găsit că este , poate , mai prudent , să vină să citească d-sa acest pasagiu de auto-apărare !** Doamne , bine a făcut ! **Ce conține acest pasagiu ?**

-Regiile autonome

[LD : mare bucluc cu regiile astea autonome. Cred că pe atunci ... acestea realmente erau printre puținele vaci de muls. Așa că ... nu știu dacă nu se reduce totul la punerea mâinilor pe ele. Poate greșesc , dar cred că ... acestea erau "fiefurile" pentru clientela politică. sau poate nu , și erau doar speculații politicianiste . Învinuirile sunt atât de reciproce , atât de perpetuie , încât... eu doar le voi consemna]

"Cred că este interesant să-l citim . **Conține o apărare a regiilor autonome**. Vedeți , o apărare a regiilor autonome ! Deosebirea dintre noi și d.Madgearu este aceasta : **orică este bun în creația unui guvern , poate să fie menținut de noi sau adoptat ; tot ce este greșit , tot ce reprezintă risipă , va fi dăruit** . Dar noi nu dăruim cu idei preconceptuate și nu practicăm **acea politică a "târâcopului"** , așa că , **această apărare inoportună a regiilor autonome era de prisos** , pentru că **politica noastră în materie de Regii autonome va fi , mai întâi , o politică de atentă examinare a lor și a gestiunii lor** , și numai în cadrul experiențelor nefaste care s-au făcut , ele vor fi , într-adevăr , **dăruite sau reorganizate** .

Războiul nostru nu este un război de principii , este mai ales un război de practică.

În ce privește **principiile** acestor regii autonome , **dl Madgearu le apără** , lăudându - le **elasticitatea și randamentul comercial** , făcând cu patimă **procesul administrației de stat** sau

al administrațiilor cointeresate [-----]

Nu este un război de principii , este un război de practică, fiindcă **Regiile autonome**, indiferent de funcționarea lor, indiferent de gestiunea lor, **în spiritul public și în spiritul larg al maselor , au reprezentat o sfidare .** (aplauze la PNL) **Acest caracter de sfidare le-au făcut odioase , prin risipa lor.** Mi-ar fi foarte ușor să citesc niște date .

-Tantiemele și jetoanele=Almanahul Gotha al PNȚ

"De pildă , într-un an și jumătate , până la 1 mai 1931, **tantiemele și jetoanele** încasate la consiliile de administrație ale Regiilor autonome , **se ridicau la 126.000.000 lei .** (Exclamații) Fiecare membru încasa ,aproximativ 350.000 lei. **Trezeci de privilegiați ,Almanahul Gotha al Partidului Național-Țărănesc**, încasau salarii care se ridicau **de la 1-5.000.000 anual.** (Exclamații)

"Vedeți de ce **facem războiul practicei** de până acum , **nu războiul principiilor** , în sine , pentru că **noi nu venim cu "târâcopul"** , cum au venit d-lor.

Pretutindenii, unde noi vom întâlni o **gestiune** care , într-adevăr, să răspundă necesităților de supleță comercială , pretutindenii unde vom întâlni instituțiuni cu randament comercial și instituții viabile, fiți siguri că, **despoliticianizate de cadrele lor conducătoare ,acestea vor fi menținute** . Noi nu vom răspunde prin **dărâmare sistematică**, cum au procedat d-lor cu **instituțiile noastre** de utilitate recunoscută. Multe din creațiunile d-lor vor putea să fie menținute , însă, cu greu." [-----] Și PNL a avut regii autonome. Spre ex.CFR . Acolo , toți membrii consiliului de administrație încasau, anual, în 1928-1929 , 1.157.000 lei iar după un an , **consilierii PNȚ încasau 7.000.000 (1930) , apoi 12.000.000 (1931)**

Este posibil ca , în statul acesta , **regiile autonome**, care reprezintă **parți defalcate din bugetul statului**, **statul să nu aibă nici o posibilitate efectivă de control ?**

Nici astăzi, **Ministerul de Finanțe nu are date** totale privind **C.A.P.S -ul , R.I.M.A , R.E.A.Z** **Vrem să facem un control , dar nu putem să-l exercităm** pentru că **partizanii d-lor, baricadați în acele celule de autonomie, de speculă și de sfidare ,refuză să se supună unui iomplu control de gestiune.** De aici, **grija constantă a statului de a despoliticianiza acest sistem parazit și de a face raclajul general al clientelei electorale pe care ați plasat-o în aceste odioase consilii de administrație "** (aplauze prelungite la PNL)
Eug.Titeanu / 6 art.'34

-Finanțele publice

[LD : **întru totul de acord cu Titeanu, înainte de a-l citi concluziile, comentariul meu a fost similar .Știind ce "capacitate" era Titeanu, m-am autoflatat pentru flerul meu, mai ales în chestiunile economice]**

" Dar partea economică din **declarația PNȚ** cuprinde și o notă cu totul deosebită , care merită să fie relevată, pentru **redactarea ei stilistică** și pentru **abilitatea politică** pe care o cuprinde . **D.Madgearu vorbește de ce a făcut ; dar mai mult de trei sferturi din acest fragment de declarație economică ,cuprinde ce avea de gând să facă .**

"La prima lectură a acestei declarații , ai impresia că **PNȚ a consolidat toată economia națională și a consolidat definitiv finanțele statului** .Făcând puțină analiză a textului, vezi însă că **totul se reduce la abilități stilistice.** Între altele, **dl Madgearu spune: < pregăteam astfel țara ca să poată face față împrejurărilor economice...> ; < plănuiam o reformă adâncă a Băncii Naționale ... > ; < elaborasem un program de mari lucrări de construcții ...> ; < urma să se realizeze, în sesiunea de toamnă , echilibrarea bugetului și reformele financiare > < aveam de gând să aducem o lege > ;**

Tot fragmentul acesta de declarație economică din **declarația PNȚ ,oscilează între "pregăteam" , "prevedeam" , "voiam" , "doream" , "plănuiam" , "concepeam" .**

"Dar noi avem dreptul să întrebăm :în cinci ani , cât timp PNȚ a guvernat aproape fără întrerupere această țară, doctrinarul și gândidorul dvs economic **nu putea să iasă din faza aceasta a lui "plănuiam" , "concepeam" , "doream" ?**

-Voci PNL : Încasam ! (ilaritate)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

-Politica industriei de apărare

"Prea se spune acolo ușor [în Declarația PNȚ] de către PNȚ că **fraza aceasta** din Mesaj și fraza din proiectul Adresei de Răspuns la Mesaj, **este un simplu angajament retoric** și reprezintă **un simplu examen de elocvență ; prea se spune acolo ușor ce a făcut PNȚ pentru armata acestei țări. Sunt lucruri care nu se pot aduce în discuția acestei Camere , în mod public.** Nu vă voi prezenta acum statistici și nu vă voi prezenta documente. Starea în care se află armata noastră , toți oamenii de răspundere o cunosc. Dar, raportându -mă la tot **ce a însemnat politica industrială a PNȚ** , am să amintesc aici numai câteva lucruri .

"Politica armamentului - practică la noi - **prevedea întâiu încurajarea industriei metalurgice de război** ; prevedea **încurajarea industriei de avioane** și prevedea

o politică de preparare a **mijloacelor** noastre de apărare , **în materie de război cu gaze.**

"Îmi aduc aminte de ședița aceea , când - de pe banca rămasă pe veci pustie -fostul nostru președinte , regretatul Ion Duca , a ridicat chestiunea armamentului și a făcut procesul PNȚ ." Noi am făcut , în 1928, o politică precisă , hotărâtă , în această privință , am aruncat bazele industriei de război , și în materie de avioane și în materie de munițiuni.

Au fost poate unele greșeli. Datoria dvs era de a repara detaliile , în tot ce era eroare ,

de a menține însă linia generală. N-ați făcut-o. **Ați declarat război acestei politici , ați dezarticulat și dărâmat** tot ceea ce reprezenta posibilitatea noastră de apărare națională.

Nu am decât să mă refer la **fabrica de munițiuni Copșa -Cugir** , ca să vă reamintesc că **utilajul ei , în valoare de peste 200 milioane lei , a fost lăsat în rada portului Constanța timp de 5 ani** N-am să reamintesc **războiul pe care l-ați declarat industriei de avioane și a celor de război cu gaze . "Aici găsim tot sectarismul practicat de PNȚ în politica lui. "**

[----statul "țărănesc" versus statul " armoniei sociale " -----]

"Iată de ce , d-lor, **sectarismul dvs îngust , elocința aceasta facilă și electorală**

a " industriei parazitare " , noi o considerăm literatură de manifest electoral,

dar **refuzăm d-lui Madgearu** insulta **de a crede că este elaborarea cugetării d-sale politice "**
Eug.Titeanu / 6 mart.'34

Viziunea Goga, Cuza , ș.a.în politica externă

/febr.'33 Mica Înțelegere economică

[LD: la acest capitol, se mai putea vorbi, în 1934, de "începuturi" și de "roade" așteptate" ?!

Cade în păcatul lui Madgearu cu verbele conjugate la Imperfect : *credeam, plănuiam, începeam*, Sub vraja (sau stilul) lui Titulescu s-a făcut o politică mioapă, de obediență față de aliați, de himere pacifice, în defavoarea și în paguba economică a României.

România a făcut ce i s-a cerut, a făcut ceea ce marii aliați nu făceau !]

" D-lor deputați , s-a mai formulat aici , în ce privește capitolul de politică externă ,

o critică privitoare la conținutul militar și la conținutul economic al Micii Înțelegeri.

S-a vorbit de Mica Înțelegere . **Mai întâi, este o greșală de a crede că Mica Înțelegere politică ,** care este atât de veche, este unul și același lucru cu **Mica Înțelegere economică**, care este de dată mai recentă. Dacă în ceea ce privește **Mica Înțelegere politică** am ajuns la **o desăvârșită comunitate de metode , de idei și de acțiune de politică externă , Mica Înțelegere**

Economică , însă , este abia în faza înjghebării . [-----]

Abia când s-a făcut noul statut (16 febr. 1933) **art.7 prevede** , pentru prima oară, **creerea Micii Înțelegeri Economice.** Anul acesta s-au făcut lucrările preliminare.

La 17 ian.'34, la **Belgrad**, o comisie a formulat un plan de lucru ;

În febr.'34, la **Praga**, s-a stabilit un sistem de schimburi de mărfuri între Cehoslovacia și noi ;

"Într-un an de zile, **vreți rezultate ? Nu, nu putem să vă dăm decât începutul** [-----]"

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

22.) Mart.'34. Comunicări de natură economică , Cameră și Senat

(" Universul " , 4 mart.'34 ; DAD, MO 32 și 33 , șed. din 26 și 27 mart.'34)

[LD : câteva ex de felul cum , prin parlamentari, chestiunile economice locale sau

departamentale erau aduse in atenția guvernului]

a) DR Ioanițescu (PNȚ): Of. Naț. al Cooperăției

Protest ptr. concedierea unor funcționari de la Oficiul Național al Cooperăției

-**M. Negură** (ministr. Domenii și): răspunde că 3 funcționari au fost demși , deoarece s-au făcut vinovați de falsuri, deturnare de bani publici și excrocherii contabile din buget.

b) Mihail Plătăreanu (PNL): Administrația CFR

(Prof. univ. la Școala politehnică) către ministrul Comunicațiilor (Franasovici ?)

Situația gravă la **administrația CFR** .**Ce măsuri înțelege să ia** pentru ca **situația deplorabilă ce domnește în administrația CFR** , de la plecarea **dir. general M. Ionescu** ?

În numeroase **comunicări și interpelări din Cameră și Senat**, rezultă că atât în ce privește **numirile în posturile de înaltă răspundere** ale acestei administrații, **încredințate străinilor** , **care nu au fost schimbați** , cu toate intervențiile parlamentare , cât și în ceea ce privește **operațiunile de gestiune** , **actualul dir general . Al. Mereuță** , **dă dovadă că este depășit de greua însărcinare căreia nu-i face față**. Bătrân, bolnav și ridicat dintre funcționarii acelei instituții, cu care a rămas în strânse raporturi de dependență, nu poate avea nici independența , nici autoritatea necesară de conducere.

De aceea, **se petrec lucruri intolerabile** , de aceea întreabă pe ministru :

1. Știe d-sa că a fost înlocuit directorul contenciosului , avocat Kiriacescu, om cinstit și foarte apreciat funcționar, **pentru că s-a opus în marea afacere pe care vrea să o realizeze d- N. Tabacovici** , **actualul președinte al Consiliului de administrație**, care a adus aici **ceva din atmosfera de faliment a băncii Blank** , cu privire la **asigurările forțate** , **cari vor ruina administrația CFR și vor îmbogăți câțiva beneficiari** ?

2. Știe d-sa că , tot în vederea realizării acestei afaceri, care n-a putut trece nici în regimul trecut, din cauza opoziției directorului Ionescu , **a fost readus la direcția comercială inginerul Ion Miculescu** , binecunoscut prin fraudele **ing. Ioanid, Wurmland et & pentru care i se luase această direcție și fusese pedepsit disciplinar** ?

Dacă are cunoștință de toate aceste nereguli, **nu găsește necesar să reîncredințeze conducerea ing. Ionescu** , care , **deși are o funcție mai înaltă în aramată**, ar trebui convins să primească acest rol ?

c) CT Ghimbășeanu –Bubi: abuzurile fiscului

(ex lupist, revenit la PNȚ) comunicare către ministr. Finanțelor (Vict. Slăvescu)

În satele din jud. Târnava -Mică, mai ales în orașele Dumbrăveni și Diciosânmartin, **Organele fiscale exercită o adevărată teroare fiscală**. **Vânzările silite** sunt adeseori adevărate **batjocuri pentru cetățeni**. Deși cetățenii au plătit cca 82 % din impozite, agenții fiscului, cu care și camioane, umblă din casă-n casă, din prăvălie în prăvălie, luându-le din bunurile absolut necesare ., și depozitându-le la percepție. Acesta să fie promisa degrevare fiscală ?

d) Maximilian Câmpeanu: stațiunile balneare

(argetoianist ? liberal ?) : către ministr. Comunicațiilor (Franasovici)

Atât Valea Oltului , cât și Valea Mureșului, cursul superior, este un ținut foarte bogat în stațiuni balneare și climaterice. Între Brașov și Târgu Mureș, sunt : **Vâlcele** (prin Sf. Gheorghe) , **Bodoc, Biborțeni, Bicsad, Malnaș, Fideleș, Pintic, Tușnad, Jigodeni, Gheorghieni, Remetea, Toplița, Borsec, Jabenița, Jdiciu, Tg. Mureș, Sovata** ș.a.

Dintre ele, unele sunt frecventate și iarna : **Gheorgheni, Mureș -Izvor, lacul Ghilcoș, Cheile Bicazului** . având pârtii de schi și patinaj. Aceste ținuturi, pentru care s-a făcut o mare propagandă și în străinătate, este vizitat și de excursioniști străini , chiar și din Anglia și Australia. Unii vin cu automobilul. Dr majoritatea merg cu trenul .

Ori între Brașov - Tg. Mureș - Războieni , **circulă numai 2 trenuri**, cu vagoane proaste , călătoria nemulțumind excursioniștii, mulțumiți de peisaj, dar nemulțumiți de călătorie.

Cehoslovacii , pentru o singură stațiune , Pistyani, trimit un vagon la București,

De ce stațiunile noastre să nu aibă trenuri corespunzătoare ?

e)**V.Serdici** (ex.lupist, revenit la PNȚ) :**licitație cu cântec**

Cere lămuriri pentru **o licitație** ce s-ar fi făcut la prefectura Prahova ,pentru **3 automotoare**, ptr. dotarea liniei Ploești- Vălenii de Munte .

A fost **adjudecată de firma "Astra"** de **Șapira** care , până acum,**nu a lucrat automotoare** .

În cercurile ingineresti, se vorbește că ,**pentru furnitura de 230 automotoare către stat**,angajată prin **contract de firma Malaxa** , ar fi intervenit **o tranzacție între Malaxa și Șapira,care și-au împărțit comanda** .

Contractul este foarte controversat . Cere lămuriri

23.)27 mart.'34.Legea pentru aprobarea unui împrumut ptr.semințe,

Ministr.Agricuilt.-V.Sasu ;raportor , **M.Plătăreanu**

(DAD, MO 32, 27 mart.'34, p. 1186)

▣**Aprobarea Parlamentului**

[LD: dau acest ex pentru a se vedea care erau practicile parlamentare ;dau acest ex pentru a se vedea preocuparea ministr.Agriculturii ptr.semințe selecționate, în vreme ce gov.PNȚ nu prevăzuse în buget acest lucru . Dau acest ex. pentru a arăta funcționarea normală a puterilor în stat]

Se cere ca Ministerul Agriculturii și Domeniilor să contracteze de la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, un **împrumut de 50 de milioane** , necesar **cumpărării de semințe selecționate agricultorilor**.

Membrii Comisiei financiare , sub președinția lui M.Oromolu, au admis fără nici o modificare legea . (Conform art. 93 din R.I.A.D)

În interesul superior al economiei generale a țării, de a procura la vreme **semințe selecționate pentru însămânțările din primăvară**, **în lipsă de prevederi bugetare**, **se vede nevoit să facă acest împrumut**, cu condiția ca el să fie înapoiat în numerar , de către agricultorii care vor folosi aceste semințe selecționate.

Casa de Consemnațiuni, dorește să acorde împrumutul,**cu condiția ca el să fie votat de Parlament** .

LEGEA PROTEJĂRII INDUSTRIEI NAȚIONALE

23-27 mart.'34

24.)V.Serdici (PNȚ) la prelungirea Legii protejării industriei ,23-26 mart.'34

N.Teodorescu (ministrul Industriei și comerțului) , **M.Plătăreanu** (raportor)

(DAD, MO 31, șed. din 23 mart.'34, p. 1119- 1123) **Vezi text integral fișier PNȚ IX .**

[LD :Se cere **prelungirea pe 1 an a legii din 1912**.

Legea mai fusese prelungită cu un an de către PNȚ, **în 1933** .

Poate aici este momentul să introduci **cariera ce au avut-o lupiștii în PNȚ** ,**întărind aripa de stânga** , **țărănistă** și , eventual ,**soarta ce a avut-o Serdici după 1944**(vezi la procesul Maniu)

Pentru moment, ar fi suficient să ne imaginăm care ar fi fost **profilul ,soarta României**, **dacă ar fi aplicat în viața economică aceste principii "țărăniste"**, de stânga la începutul sec. XX.Doar așa am putea măsura ,și mai bine ,rolul pozitiv al guvernărilor liberale, care au imprimat României un anume curs .Câtă patimă, câtă pornire antiindustrială , de dragul unei contestări politice ! Măcar **la ACCuza avea substratul naționalist ,antisemit** . dar la acest țărănist ?

Tot așa de adevărat, este și faptul că **într-o serie de exemple, argumentele lui Serdici**

sunt de luat în considerare ;că el s-a dovedit **competent să-și susțină poziția** ;

că reflecta **o doctrină firească pentru o țară cu peste 80 % țărani** .

Poftim de alege ! spune... cine a avut dreptate ? Atunci,mai târziu, sub comunism și acum ?]

▣Regimul industrial în România

[LD:

" Eu vă spun că acest regim ,nu numai că **trebuie schimbat** , să-i dăm o altă formă ,dar **trebuie să schimbăm însuși spiritul acestui așezământ** ,pentru că **nu putem continua să pauperizăm această țară în folosul a câtorva așa- ziși industriași și nu putem a continua a accentua dezechilibrul care există astăzi în această țară și despre care voi vorbi**. [-----]"

Evident ,nimeni nu ar putea contesta [...] importanța industriei în stat .

Și de aceea, pentru ca să evit interpretări greșite, ce s-ar putea da celor ce voi spune,

țin să afirm , de la început, că Partidul Național -Tărănesc a înscris în programul său , ca un punct cardinal, încurajarea industriei naționale. [-----]

Industrie națională versus Industrie parazitată

"Cred că această declarațiune **va servi ca o punte , între dvs și noi**,punte pe care , dacă o punem în slujba continuității, poate face , cu un moment mai curând, **să se ridice în această țară prosperitatea și înflorirea** , pe care cu toții o dorim , pentru binele acestui popor , atât de muncitor și înzestrat cu atâtea calități.

" Dar , pentru aceasta , **este nevoie să definim** , pentru că , se poate ,ca noi să nu înțelegem același lucru sub "**industrie națională** " ,pe care îl înțelegeți dvs.

Și atunci, cum francezul spune că, a defini bine este a rezolva pe jumătate problema,

voi încerca și eu ca să definesc ce înțelegem noi prin " industrie națională " .

Prin industrie națională , noi înțelegem orice activitate - dar nu condusă de oricine -

care strânge în jurul ei și intensifică o cât mai mare masă de muncă națională ,

și care muncă națională să exploateze ori rezervele de materie primă , care se află la

subsolul acestei țări,ori materiile prime pe care le-ar produce solul acestei țări , prin munca locuitorilor ei.

-**ACCuza** : Foarte bine !

-**Alimănișteanu** : Așa a fost întotdeauna .

-**Serdici** : Unei astfel de industrii naționale ,noi nu i-am precupețit sprijinul nostru , în nici un fel ;

Însă ,dacă dvs înțelegeți prin "industrie națională "toate fabricile acelea care trăesc din importul de semifabricate ,care reprezintă muncă străină , impozite străine, atunci noi nu mai suntem de acord cu dvs., să sprijiniți o astfel de industrie.

Aceste industrii, toate câte trăesc, de 50 de ani încoace,la adăpostul unui tarif vamal

exagerat ,și care , dacă le-am lua această protecțiune ,nu ar mai putea subsista ,aceste

așezăminte , noi suntem nevoiți a le considera ca parazitare .Noi nu considerăm aceste

industrii ca industrii naționale,ci ca niște factori antieconomici, care trebuie expuse

concretenței străine și trebuie lichidate în folosul general. "

Serdici / 23 mart.'34 / retro 1887 - 1912 - 1934

-Încriminarea art. 11 din legea...1887,1912,1934

Art. 11 din Legea din 1912 : < Fabricile, care pentru produsele lor întrebuițează cea mai mare parte a materiilor prime din străinătate ,se vor bucura în timp de 21 de ani [deci până în 1932] de următoarele foloase - cele arătate la art. 3 , și anume :

vânzarea de către stat , județ sau comună , a terenurilor necesare pentru fabrici, din

pământurile ce le aparțin. Prețul vânzării se va fixa în momentul cedării terenurilor , etc

folosința gratuită , în total sau în parte, a forțelor căderilor de apă a râurilor,a terenurilor pe malurile acestor ape, necesare instalării uzinelor electrice etc ..scutirea de drepturi de vamă, pentru mașini, părți demașini și accesorii ,precum și pentru vagoane cisterne ...>

Și acest pasaj , vă rog, să-l rețineți , stă la origina dezastrului de astăzi :

<Reducere din taxele normale asupra tarifelor de clasă ale căilor ferate :

20% pentru materiale, 30% pentru materii prime , 45% pentru produse fabricate .

Acordarea de drepturi excepționale de stațiuni, scăderea de taxe poștale,dreptul de a dobândi în termen de o lună linii de garaj ;Vânzarea sării pe preț de cost , pentru întrebuițarea în

industrie .**Scutirea de orice impozite** către stat, județ sau comună ,**afară de obligația de a plăti din beneficiul net anual** :3 % în primii zece ani, 4 % în a doua perioadă , 5 % în a treia perioadă .**Scutirea de orice alte impozite directe** către stat, județ sau comună ,**afară de obligația de a plăti din beneficiul net anual** :4% primii șapte ani , 5% în a doua perioadă , 6 % în ultima perioadă .>

Acesta este cuprinsul articolului pe care dvs ,astăzi, sunteți chemați să-l prelungiți .

Serdici / 23 mart.'34

-Industria iluzorie, parazitara

-Distrugea muncii naționale, țărănești

Am spus de la început că primul lucru care **ne interesează** este **protecția muncii naționale**. **Emil Costinescu**, în legea lui de la 1887, **nu a avut în vedere această protecție a muncii țărănești**, pentru că aceasta este **munca națională**. Pentru a încuraja munca în industria națională viitoare, **el a neglijat munca țărănească de atunci și din totdeauna**.

În România, lucrurile acestea **nu se potrivesc** tocmai așa cu ceea ce este în Germania și Anglia, unde s-ar fi putut ține acest limbaj , **dar la noi, nu**.

Plasamentul muncii în aceste industrii era foarte problematic și astăzi constatăm că **este nul**.

Toți muncitorii industriali din această țară sunt **vreo 200.000** ,și, pentru ei,

noi am neglijat complet munca națională țărănească a 18.000.000 de săteni.

-Al Alimănișteanu : Până la război, **cea mai mare parte era românească** , nu uitați acest lucru.

-V.Serdici : Eu știu un lucru, dle Alimănișteanu, că **în regiunea aceea industrială** pe care o viza Costinescu mai mult- **Bușteni și Azuga** - atunci ca și astăzi ,**nu se găsea pui de român** ; de

sus până jos, **toți sunt străini**, afară de robii , salahorii ,cărora străinul le îngăduie să fie Români

De la început vedem că, **pentru industrializarea acestei țări** ,**Costinescu a neglijat munca**

țărănească.**El a copiat legea ungurească , model plin de defecte** ,

care este **cauza că , și în Ardeal, lucrurile sunt tot așa de înapoiate ca și în Vechiul Regat ,**

și a neglijat să se inspire de la gânditorii mai mari,

precum s-a inspirat Alimănișteanu în 1912.

[Citează cuvintele atât de faimoase ale lui **Kropotkin** , care spunea că **agricultura trebuie să dea naștere industriei și amândouă sunt inseparabile .**]

Noi, d-lor deputați, **prin legea de la 1887**, reînviată prin **legea din 1912** ,nu am făcut decât

să cufundăm activitatea și munca națională , într-un dezechilibru fără precedent .

Prin această lege, nu numai că **nu se dă nici o importanță muncii țărănești**, dar ea era **condamnată patru luni și jumătate la șomaj .**

Aceasta a făcut pe Alimănișteanu să calculeze pierderea pe care a suferit-o ,numai Vechiul Regat ,la 62 milioane lei aur anual, sau 2 miliarde și jumătate lei.

Afară de asta ,**statul se angajează să devină clientul fidel al acestei industrii artificiale**.

Rezultatul a fost că **s-a creat o industrie** ,care lucra **cu minimum de rizic** -nu avea nici un rizic, pentru că statul îi acorda protecție vamală ,și astfel nici o marfă străină nu putea să o concureze.Pe de altă parte, **statul îi garanta și doi clienți** : unul era **statul, client voluntar**,

și un al doilea client ,**țăranul , prin forța lucrurilor** , întrucât țăranul era **obligat să se aprovizioneze de la această industrie iluzorie**, lipsită de concurența străină,prin interzicerea

oricărui import al mărfurilor fabricate în țară,din semifabricatele de care v-am vorbit."

Serdici / 23 mart.'34

-Distrugea micile meseriași, industriași

"O urmare foarte importantă a acestei legiuri a fost că , **dvs , atunci -strămoșii dvs sunt**

legiitorii acestei legiuri -ați distrus pe meseriași și micii industriași.

Pe acest meseriaș : care este un **factor de producție** și un **factor social** de atâta

importanță,**dvs l-ați pauperizat , l-ați proletarizat și**, în cel mai bun caz , **a trebuit să devină funcționar ! "**

Serdici / 23 mart.'34

-Decalajul prețurilor industrial / agrare

[LD : ar fi fost evitat acest decalaj dacă noi nu am fi avut industrie ,și am fi procurat produsele industriale din afară ?! Sau ... ar fi trebuit să nu pătrundă nici acestea pe piața românească ? Și , în orice caz, se poate constata la Serdici **apărarea intereselor exportatorilor de cereale** , care , nici într-un caz, **nu erau ... țărăni**. Încât , poate, mai potrivită denotațiune a "țăranismului " ar fi fost cea de " **agrarianism**"]

"Cea mai gravă urmare a protejării industriei, a fost dezechilibrul dintre prețurile industriale și cele agrare . Aceste dezechilibru are și el o istorie. Până la război, țara nu s-a resimțit așa de mult. După război, dvs **ați venit cu taxele de export**, și , când mă gândesc la aceste taxe , îmi vin în minte frazele frumoase ale d-lui Titeanu la răspunsul la Adresă, în care atribuia întreaga renaștere română , toate faptele din istoria contemporană a României, Partidului Liberal ! Eu nu le neg, însă vă rog să fiți și dvs echitabili, și **să vă asumați răspunderea acestui dezechilibru**, pe care l-ați provocat, începând cu înființarea acestei taxe de export. **Este o concepțiune pe care noi nu o putem admite.**

Prețul cerealelor este în funcție de conjunctura mondială. Dvs ați constatat că , după război, prețul mondial era foarte mare , și v-ați gândit **să prelevați din câștigul țărănimii [LD !?]** , o sumă foarte mare .Astfel , ați înființat în 1922, acele taxe de export de 45 .000 lei / vagonul, de **grâu** ; 30.000/ vag. la **porumb** ; 35.000 7 vag. la **făină** ; iar la fiecare **cap de bou**, 10.000 lei . În total, s-a perceput , în modul acesta , de la agricultori, 20 miliarde jumătate de lei, sub formă e impozite indirecte, care au servit la alimentarea vremelnicele bugete, fără nici un folos pentru nimeni.

-**Alimănișteanu** : A fost un impozit indirect, pentru că câștigul era foarte mare .

-**Ghelmegeanu** : De 19 miliarde !

-**Serdici** : Dar **azi** când **câștigul prea mare este înlocuit prin deficit , ce dați în compensație agricultorilor ?** Această lege ? ! **Pretextul dvs pentru înființarea acestei taxe de export, a fost ocrotirea consumului intern, dar , în fond, tot a industriei , căreia , în afară de protecțiunea vamală exagerată, i-ați acordat și mijloace lesnicioase de a trăi în țară trunchiind și mutilând prețurile naturale, la care ar fi avut dreptul agricultorii."**

Serdici / 23 mart.'34

-Politică bancară antițăărănească

Prin aceste impozite pe exportul de grâne, dvs **ați împiedicat țărănimea [LD !?]** **să facă economii** , și , pentru a completa dezastrul, **ați pus în aplicare politica dvs bancară .** Se vedea acest lucru și la **politica dvs de reescont Din reescontul total , dvs ați acordat agriculturii 11 % , comerțului 29 % ; industriei 47 % ;**

Cu ajutorul acestui reescont, **băncile dvs au practicat acele dobânzi colosale care au sărăcit țărănimea** , aducând-o în situația că **nu-și poate plăti datoriile.**

Serdici / 23 mart. '34

«Polemica PNȚ- PNL

[LD :este interesant acest dialog liberal - țărănist de partea cui este adevărul ?]

-**dr.N.Hasnaș** :Dle Serdici, dvs **preconizați deschiderea granițelor pentru industriile străine** , ori sunteți **pentru protejarea industriei noastre naționale ?**

-**Serdici** : " Eu sunt pentru **protecțiunea integrală a industriei naționale**. Sunt, însă, **și pentru punerea în concurență a industriilor parazitare** , care , în această situație, **dacă vor avea mijloace să reziste, vor rezista**, bineînțeles ,fără ajutorul protecției statutului ; **dacă nu, desigur, vor pieri** ,și va rezulta un mare bine pentru țară , din **disparițiunea acestor industrii parazitare .**

-**V.S.Radu** :Dle deputat, **am dori să știm ce înțelegeți dvs prin industrii parazitare ?**

Vă ascultăm de o oră vorbind despre **industriile parazitare**, de aceea suntem îndreptățiți să vă punem această întrebare . (întreruperi la PNȚ ; aprobări la PNL)

-**V.Serdici** : Am să vă repet : **industria națională** , așa cum o înțelegem noi, este **acea industrie care își găsește mijloace de existență prielnice în această țară, fără protecțiunea exagerată și anti-economică a statutului .** (aplauze la PNȚ)

-**dr.N.Hasnaș** : Ce credeți despre **industria hârtiei ?**

-**Serdici** :Este o industrie națională pe care **dvs ați paraziat-o.**

-VSRadu :Cunoașteți dvs **procesul de dezvoltare economică a țărilor care au rămas,** economicește, în urmă? Vorbiți mereu de industrii parazitare ,fără să ne spuneți ce înțelegeți prin asta.

Industrii "parazitare"

-IMDumitrescu : Dle Serdici, **nu sunteți pregătit în această direcțiune.**

-Serdici : Într-adevăr, recunosc că **nu sunt pregătit să susțin interesele profitorilor.**

Industria parazitara este **acea industrie care importă muncă străină** și căreia, dacă i-am lua **protecția vamală formidabilă**, la umbra căreia trăește, **ar înceta mâine să mai existe.** Dacă veți avea răbdare, **voi enumera toate aceste industrii parazitare.**

Citește din lucrarea unui inspector general, Panaitescu , despre astfel de "industrii nefirești "

-Industria colorantă din Lyon_Există în Germania o industrie de coloranți, care exporta în Franța bulgări de coloranți unde doar se ambala în pachetele ...

-Noi am mărit procentul de export al Germaniei , prin reducerea vamală la **mașinile demontate și semifabricate** , decât la produsele gata confecționate .**Noi importăm aceste semifabricate** , care conțin **80% muncă străină.**, și la care **noi adăugăm maxim 20 % muncă românească** , spre paguba economiei românești .

-La fabricile de zahăr, ar trebui să urmăim ex francez :acolo, o populație întreagă , trăește în jurul unei fabrici, constituie o mare cooperativă , iar în vârful piramidei , stă fabrica de zahăr. Beneficiari, sunt , în mod natural, toți acei care produc sfecla.

Ar trebui și noi să facem la fel. Să folosim această muncă țărănească .

-VSRadu : Să o întrebuițăm în fabrici !

-Serdici : Dar v-am arătat că în toată țara nu sunt decât 200.000 muncitori industriali .

-VSRadu : Dezvoltând cât mai multe industrii .

-Serdici : O să ajungem la 400.000 , ceea ce nu rezolvă problema .

-Pânza de "americă " de care Ministerul Apărării Naționale are nevoie , anual, de cca **4 milioane m.pânză** care se vinde cu 19-20 lei / m (în detaliu) și cu 16-17 lei / m.(en gros), iar **vama este de 10 lei / m .** (120 % protecție !) În țară această pânză este mai ieftină , dar are mai multă dextrină ...

-Țesătura zisă " pantalonice " se poate avea , **la Galați , cu 40 lei / m** ,dar taxa vamală protecționistă este de 45 % (110 % protecția !) În țară, acest articol., de mare consumație pentru săteni, se vinde cu 70 lei / m.

-Stamba , costă la Galați 17 lei / m , taxa vamală este de 12 lei / m (**65 % protecție !**) , și astfel se vinde cu ... 25 lei / m

-Țesăturile de lână , flanelele de ciorapi, **sacii de yută (40 % protecție !) , sacii de calcuta (77 % protecție) , tabla galvanizată (80 % , protecție : de la 10 - la 22 lei kg) , fierul laminat (100% protecție : de la 3, 50 - la 7 lei kg) , cuietele (100% protecție : de la 5,50 la 9 lei !) ,**

-Sticlele (vama : 6lei / suta de kg înainte de război ; **600 lei / suta de kg după război !**) din care cauză apele noastre minerale nu pot fi îmbuteliate ;

Ei bine, aceste exagerări vamale, acei care le susțin, le bazează , în primul rând,

pe argumentele încurajării " industriei naționale " !

Eu cred , însă, că **v-am demonstrat că nu este cazul să acordăm titlul de " industrie națională "** , cum este industria **pânzei de americă**, căreia , dacă i-am ridica protecția, de 90 % ar dispărea . **Noi facem un prost serviciu acestei industrii ,acordându-le aceste protecții formidabile,** căci, prin aceasta, noi le luăm grija oricărei concurențe și le încurajăm să exploateze pe consumatori.

Se spune totdeauna ,și **o spuneți dvs în Buletinul Cercului de studii ,că este natural ca o industrie să fie protejată la începuturile ei ,aducând argumentul "industriei infantile".** dar tot **dvs spuneți** că acum, după 50 de ani de protecție, această industrie artificială nu a fost în stare să-și armonizeze capitalul și este nevoită , **să ceară, și acum, această protecțiune vamală prohibitivă. Este un mare abuz ce se face astfel cu acest argument al industriei infantile ,care cer protecțiune din ce în ce mai mare.**

Serdici / 23 mart.'34

#Protecția industrială = fațadă ptr speculații

Argumentul de "stat major" al unor anumite industrii , **nu stă în picioare** .Dvs [liberalii] spuneți că anumite industrii trebuie protejate ,în vederea apărării naționale, în timp de război .Ori, dacă războiul izbucnește, și ne închide astfel granițele,pe unde mai pot sosi în țară aceste materii prime , semifabricatele,care alimentează aceste industrii ?
Toate aceste argumente sunt anume fabricate pentru a da o fațadă acceptabilă unor intențiuni de speculă .

#Beneficiile fiscale=pe spinarea consumatorilor

Dar nici argumentul principal - folosit de Buletinul Cercului PNL -că aceste industrii , ar aduce venituri mari fiscului, **nu corespunde realității**.În adevăr, **statutul încasează un venit de 10 miliarde de lei / anual ,dar pe o cale antieconomică , sărăcind întreaga populație**.Pentru că taxele ce le plătește statutului această industrie protejată ,**puse în prețel de vânzare al produselor, apasă asupra consumatorilor** ,constituind un supra impozit , anti - economic și imoral.

-**Ștefan Mihăescu** : Dle Serdici, **vă rog să insistați asupra acestui argument**,pentru că este **cel mai des invocat de liberali, în susținerea industriei** .Insistați ca **să se vadă că acest impozit , care crează statutului venituri de 10 miliarde, îl plătesc consumatorii, iar nu industriașii. Industriașii sunt doar niște intermediari .**

-**Serdici** : **Acest impozit, într-adevăr se plătește de către consumatori** :funcționari, muncitori și agricultori ; este impozitul care macină, încetul cu încetul,întreaga avuție națională , **în profitul exclusiv al industriașilor. "**
Serdici / 23 mart.'34

#Muncitorii industriali și țărani-sacrificații industriașilor

-**dr.P.Cazacu** : dar muncitorii nu au de lucru în felul acesta ?

-**Serdici** : Întreruperi de felul acesta nu au nici un rost .**În industria noastră, salariile nu joacă absolut nici un rol.Numărul lucrătorilor industriali este dispărent la masa națiunii.**

Problema este cu totul diferită într-o țară agrară, decât în Anglia sau Germania .[-----]
Argumentul cu salariile pe care îl văd în această broșură a Cercului de studii Liberal, menționat chiar de **dl Dinu Brătianu**, acest argument, care în Germania, Anglia sau Franța ar avea valabilitate pentru că **putem să dăm salarii oricât de mari lucrătorilor industriali, dar nu cu 200.000 de oameni , chiar bine plățiți, țara aceasta ar progresa.**

Dvs trebuie să urmăriți altceva :**trebuie să măriți puterea de cumpărare a țărănimii .**

(aplauze la PNT) Iar eu v-am demonstrat că , **cu aceste tarife vamale formidabile, puneți țăranul să cumpere scump, pe când el vinde totul ieftin.**

Astăzi , țăranul a ajuns la limita rezistenței biologice : moare de foame.

-**dr.M.Macoveșcu** :Dle Serdici, ați vorbit cu multă dreptate de slăbirea puterii de cumpărare a țăranului, de imposibilitatea de desfacere a produselor lui.

Vă întreb :cum credeți dvs că poate țăranul să-și recupereze prețul muncii lui, în condițiile de azi, **când piața de desfacere a produselor agricole este egală cu zero**, în ce ne privește ?Cum poate el să găsească mijloc mai bun de desfacere și de valorificare a muncii lui,**decât pe piața internă ?**Ori, fără o industrie, care să creeze centre de consumație crescândă,**țăranul nu poate avea o bună valorificare a produselor sale.**

-**Serdici** :Nici dvs nu sunteți convins de acest argument.Țara Românească are 200.000 de lucrători.Credeți dvs că acești 200.000 de oameni ,cântărește în consumația internă a țării ?

Serdici / 23 mart.'34

▣"Protecționism" versus "porți deschise"

-**VSRadu** : Dle Serdici, sunteți contra acestui proiect ?Anul trecut, **guvernul PNT a votat unul asemănător .**

-**Serdici** :**Este adevărat**, dar avea, în stadiu avansat , și **un Studiu** asupra acestei chestiuni , pe care **l-ar fi transformat în lege**, dacă nu cădea de la guvern.Dvs promiteți țărănilor că veți veni cu armonizarea prețurilor fabricate cu cele agricole,dar ... cu prelungirea acestei legi , **nu o veți putea realiza**.Dacă dvs intenționați acest lucru, **trebuie să revizuiți tariful vamal ...**
Industria cu adevărat viabilă în țara noastră, industria care are drept la existență,

nu are nevoie de protecțiune, de 100 % , 150 % sau de 200 % .O industrie viabilă , de pe urma căreia țara să profite cu adevărat ,nu are nevoie de astfel de protecție.[----]
Ea este doar **o primă acordată lipsei de activitate și lipsei de perfecțiune.[----]**
Cred că, în lunile următoare, **când vă veți ocupa de un nou așezământ al industriei naționale, va trebui să revizuiți tariful vamal.**

Veți putea alcătui o lege care să acorde ,din nou, industriei , astfel selecționate , cum vă propun eu,pe baza acestui criteriu de încurajare a muncii naționale,o nouă protecțiune tarifară, să zicem de 10 ani,însă, atunci trebuie să dați un preaviz acestor industrii ,să le spuneți că, dacă nici în acest termen de 10 ani nu vor reuși să se facă independente și să trăiască prin mijloace proprii , renunțând la protecția tarifară,dvs feți fi siliți ca să micșorați progresiv , din an în an, această protecție.[-----]

În legea pe care o veți aduce - și sper că va fi animată de alt spirit decât legea din 1912 - trebuie să condiționați protecția și încurajarea industriei , spunându-i că ,dacă nu reușește să lupte singură cu concurența străină, ea va trebui să dispară.[-----]

" Repet acest argument , care este,poate , cel mai important în această discuție, va trebui să faceți acest lucru, căci industria străină are și ea drepturile ei , și, dacă noi dorim să ne vindem cu folos produsele agricole peste graniță,dacă dorim să nu vedem mâine închizându-se în fața noastră toate fruntariile ,trebuie să ne gândim să oferim și industriei străine un deuseu în această țară.Acest deuseu natural trebuie să-l constituie acele mărfuri pe care noi nu le putem produce.

-V.S.Radu : va să zică sunteți pentru capitalul străin.

-Serdici : N-ai înțeles nimic ! Dvs îl susțineți ,importând semifabricate care conțin 80 % muncă străină, și impozite străine .Acestea sunt opiniile mele.

Selecționați dvs industriile și apoi acordați-le protecție , chiar integrală,

chiar dacă populația va avea de suportat sacrificii.

Noi dorim ca dvs să fiți preocupați de intensificarea muncii naționale.

Numai aceea poate fi numită industrie națională

Supuneți celelate industrii concurenței internaționale, prin scăderea tarifului vamal.

Această lege este tot așa de importantă ca legea conversiunii, pentru că , prin ea, dvs. fixați liniile generale ale viitoarei dezvoltări a României.

Dacă veți reânoi precederile dezastruoase ale legii din 1912,dacă veți da din nou o sentință de condamnare a agriculturii,vă asigur că întreaga glorie a PNL va fi înmormântată de această tendință de susținere a industriei parazitare .(aplauze prelungite la PNȚ)

-V.Serdici / legea protejării industriei / 23 mart.'34

25.)ing.Ștefan Mihăescu (PNȚ) , la prelungirea legii industriilor ,23, 26 mart.'34

(DAD, MO 31 , șed din 23 mart.'34, p. 1123- 1164 ;

DAD, MO 32, șed. din 26 mart.'34 , p. 1159- 1165))

[LD : Inginer,proprietar de fabrică de cărămizi – București;deputat de Romanți;ex-lupist ; proaspăt reintrat în PNȚ .Nu a perfectat fuziunea ; deocamdată vorbește în nume personal ;În 1930 , a plecat din PNȚ la PT-Lupu , tot pe tema cartelurilor .Are ce are cu cartelurile, în special cu cel al zahărului. Discurs susținut în două runde , mereu i s-a și atras atenția că este o conferință- o " ignoratio elenki " - dar el reușește să-l ducă la capăt Este aplaudat de grupul parlamentar PNȚ , nu știu dacă din p.d.v. al doctrinei,cât pentru ascuțișul anti-liberal .]

Șt.Mihăescu / 23 mart.'34

Industriașul "neprotejat"

A luat cunoștință cu surprindere de depunerea acestei legi , care prelungeste , pur și simplu , legea veche , care a mai fost prelungită o dată . **PNȚ a prelungit-o , dar a avut o justificare : că împrejurările nu îngăduiau o definitivare a legii.[----]**

-N.Teodorescu :Și d- ta ai beneficiat de această lege , cu fabrica d-tale de cărămidă .

-Șt.Mihăescu : Fabricile de cărămidă nu beneficiază de această lege.Ele nu pot fi concurate de mărfurile străine și nu au nevoie de tarif vamal.(aplauze la PNȚ)

-**Teodorescu** : De aceea nu-ți convine d-tale .

-**Mihăescu** : Die coleg, când eu am cumpărat fabrica **am avut de grijă să cumpăr o fabrică care nu depinde de stat .Prietenii mei** , d-l Crișan și d-l Șerban ,**m-au sfătuit să cumpăr o fabrică de alcool sau bere.**Am refuzat .Voiam să fac politică " rănească " și nu voiam să stau la cheremul guvernelor.Eu fabric un lucru de primă necesitate ,fiindcă vreau îmbrăcăminte , și fără cămin ,nimeni nu poate trăi.

-**V.Serdici** : Nu transformați Parlamentul în cafenea ...

-**Pompiliu Băbeanu** : Dta spui asta , care ai ținut un discurs electoral, fără să spuimic ?

Șt.Mihăescu / 23 mart.'34

Nesocotirea art 21 privind protejarea muncii naționale

[LD: art este de protejare a muncii naționale.Cel mult putea fi criticată neaplicarea (nerespectarea) lui.Deci legea era bună.De ce nu se aplica?]

-**Șt.Mihăescu** : În orice caz, **două lucruri trebuia să le rezolvați cu această lege : regimul cartelurilor și problema protejării muncii naționale.**

În ce privește **munca națională** , abia sunt câteva săptămâni de când, în această Cameră, **s-a arătat situația dezastruoasă a muncitorilor români** ,mai ales **la aceste mari întreprinderi ,care se bucură de avantajele legii** pentru încurajarea industriei naționale .

Actuala lege - pe care o prelungiți - **nu protejează aproape deloc munca națională.**

Art.21 spune : **<În toate întreprinderile care se bucură de folosul legii de față, trebuie să fie cel puțin 75 % români, din numărul total al lucrătorilor întrebuințați.**

Personalul administrativ va trebui să fie de **cel puțin 75% români** ,până la împlinirea primei perioade, din fiecare categorie de încurajare ;**personalul tehnic** trebuie să fie , de asemenea, de **cel puțin 25 % la începutul perioadei de încurajare** - adică după 10 ani - și de **60 % la începutul perioadei a treia** - adică după 20 de ani de funcționare .

Se consideră ca personal tehnic :contra-maiștrii, capii de echipă, capii de secție, desenatorii, inginerii,impiegații tehnici ,directorii, subdirectorii. >

Acest procent de 75 % este respectat de formă, în realitate,întreprinderile proteguate au români în rolul te tehnicieni inferiori și lucrători,și aproape deloc în locurile de ingineri, șefi sau directori !

Mihăescu / 23 mart.'34

Cartelurile

[LD: cu prilejul aceste susțineri își aruncă unul la altul săgeți , și află și eu câțiva "capitaliști" ,cartelați sau nu,dintre politicienii de la noi ;prețurile la noi și pe plan internațional la sfeclă, zahăr, lemn , hârtie ,alcool (unde intră și drojdia alimentară)

dr.Hasnaș - hârtie ;**Manolescu -Strunga** -pește ;**Mihăescu , Coșca, CRMircea** - cărămizi / **Gaicu** (Craiova) – ciment;**Klein** (Satu Mare) ,**Neuman** (Arad) ,**Moscovici** (Oradea Mare) ,**evreu** (Cernăuți)**Xromân** (Bragadiru) -cei 5 fabricanți de drojdie de bere din țară ;

Petru Bejan - inginer și industriaș;**Mircea Costinescu** - mare cultivator de sfeclă de zahăr Se iscă polemici și "demascări" , și rezultă că numeroși deputați vor desființarea cartelurilor , inclusiv liberali, numai că , în acele vremuri de criză , industria românească ar fi zdrobită.

Pe Mihăescu îl ajută mai ales deputații de la LANC :**ACCuza ,Nichifor Robu, Aurel Millea,**]

"Se spune că cartelurile sunt necesare, că reușesc să echilibreze producția, să mențină prețuri constante , să ușureze exportul, să ieftinească mărfurile , că aduc foloase economiei naționale, că sporesc veniturile statului , că înlătură fraudă , etc etc.

A fost și el un an într-un cartel , la îndemnul lui CRMircea ,de la **Camera de industrie...**

El a pregătit un amendament prin care cere ca aceste carteluri să fie desființate.

Cartelurile la noi : **zahăr, ciment, geamuri , hârtie , fier, cuie de lemn, boiangerii,**

Ex.prețuri .

-Hârtie rotativă :Italia - 10 lei ; Berlin - 8 lei ; Budapesta ,Pireu - 5 lei ;**România – 13 lei !**

-Ciment (100 kg) :Polonia- 175 lei ;Anglia - 140 ; Ungaria - 168 Bulgaria - 133 ;**România -210 !**

-Zahărul :14 lei -Franța ; 11 lei -Anglia ;20 -Germania ; 25 -Polonia ; 3, 50 New-York ;

România - 40-42 lei !

-Drojdia (1 kg):prețul de cost ar trebui să fie de cca 28 lei și în **România se vinde cu 68 lei !**

-**Petre Bejan** : explică la ce este bun cartelul corect , nu de speculație,menit să facă față concurenței străine , mai ales în acele vremuri de criză economică

-**Nichifor Robu** : **să se îmbogățească ei și să sărăcească țara !**

-**Petre Bejan** : Răspunsul acesta este de campanie electorală ; d-ta nu cunoști problemele economice , dar dl Cuza le cunoaște ...

-**ACCuza** : Dle Bejan, p.d.v. al dlui Robu este al țărănimii sărăcite și jefuite .
D-ta reprezintă pe jidanii care exploatează această țărănime !

-**Bejan** : Vă înșelați când susțineți că toată această industrie este " jidovească "și trebuie desființată !

-**ACCuza** : Dar nu se poate contesta că **toate industriile noastre sunt pline de jidani !**

-**Bejan** : Este adevărat că în unele industrii sunt angajate și capitaluri străine ...

-**Nichifor Robu** : La Putna, **fabrica de ciment este reprezentată de un jidan din Cernăuți ...**

-**N.Teodorescu** (ministr.Industriei și comerțului) :Dvs faceți supoziții care nu sunt conforme cu realitatea și pe baza lor faceți calcule eronate."**Vom face o lege de reglementare a cartelurilor .Cartelul este o asociație între mai mulți industriași pentru raționalizarea producției și a desfacerii ei .Dacă acest cartel sau această asociație este controlată,poate să dea rezultate bune pentru economia națională ,și bineînțeles , când nu este controlată și este lăsată să speculeze , trebuie desființată."**

-**Mihăescu** :Ceea ce faceți dvs este o teorie. Realitatea tristă este următoarea :
până în 1932, cu toată campania de presă , întruniri și interpelări în Parlament, cartelul zahărului a menținut prețul la zahăr de 42 lei / kg.A trebuit să vină , în timpul guvernării lorga -Argetoianu , **campania aprigă a dr. Lupu,și a trebuit să fie dl prof lorga în capul băncii ministeriale ,pentru ca să se scadă prețul zahărului la 32 lei / kg.,** apoi s-au certat între ei și **a scăzut la 21 lei / kg.****Cartelul a menținut 5-6 ani prețul zahărului la 43 lei ...**

-**Teodorescu** : Dacă dvs știți în vreo localitate vreun vânzător care vinde zahărul mai mult de 25 lei, să-l denunțați , pentru că luăm măsuri contra speculei.**Prețul zahărului la 29 lei / kg a fost stabilit chiar de gov.PNȚ**

-**Mihăescu** : Înainte de Crăciun, când a căzut PNȚ , **zahărul era 22 lei / kg .**
la fel au speculat cartelul cimentului, al fierului și produselor de fier (tabla neagră) .
Adunând aceste cifre , cu câștigurile fabuloase de la încă 30-40 carteluri pentru că sunt cartele și în industria de postav, acid carbonic, geamuri, sticlă, cuie de fier, cuie de lemn - **ajunge la cifra de necrezut de 10 miliarde lei pe care aceste carteluri o iau peste prețul rațional , în fiecare an !**

Ca să aprecieze această spoliere ... să-și amintească că **venitul național al României în 1933 - valoarea producției agricole , a celei industriale, a tuturor veniturilor - a fost de 90 miliarde lei Prin urmare , a 9-a parte este supt de aceste carteluri !** [-----]

Unii spun că fabricile de zahăr , prelucrează sfecla a peste **30.000 cultivatori de sfeclă de zahăr. Dar această sfeclă este cultivată ,în peste jumătate, de către fabrici ,de pe moșiile lor ,de personalul din conducerea acestor fabrici**(ex.Danubiana, Chitila) **încât sătenilor nu le rămâne mai -nimic**

Și chiar 30.000,**ce înseamnă ei față de 5 milioane de agricultori din Români ?!**

Și chiar dacă cultivatorii de sfeclă câștigă **4.000 lei / 1ha** (față de 2.000 ceilalți)la 30.000 ha face 60 milioane încasate de 15.000 oameni ,**de ce trusturile de zahăr încasează 1 miliard pe an, dintr-un aliment de primă necesitate ?** [-----]

-**Cezar Spineanu** :Înmulțirea cartelurilor a provocat criza .

-**P.Bejan** :**Cartelurile ajută industria nu numai pentru ca să se apere de concurența străină, ci și ca să-și mențină existența în țară, pentru că dacă aceste înțelegeri sunt desființate ,toate aceste industrii cad în ruină.**

-**Șt.Mihăescu** :De ce nu cad celelate industrii ? De ce nu cade agricultura ? Ce facem cu ele ?

-**P.Bejan** :**Fiindcă celelate nu suferă de subconștație.**

-**Mihăescu** :Recunosc că suferă de subconștație , pentrucă produc prea scump, la o populație atât de săracă.

-**P.Bejan** : **Și ce să facem ? Să lăsăm această populație în primitivitate ?**

-**Mihăescu** : **S-o scoatem de sub specula cartelurilor .Un țaran trebuie să dea 3 duble de porumb pentru 1 kg de zahăr .**

Șt.Mihăescu / 26 mart.'34

Subconșumăția românească

La vamă se pune taxa de 300 lei/ pereche ghete , și în loc de 500 lei (cât costă în Franța) ,
ghetele se vând cu 800 lei. Este clar că plătește consumatorul , nu negustorul !
La fel la zahăr, taxa de 10 lei , o plătește consumatorul, nu fabricantul !

Și cine sunt consumatorii ,cei 3.000 de industriași sau cei 18 milioane de țărani ,muncitori, liber profesioniști ?(aplauze la PNȚ)

Deci, dacă iau de bine cifra de 10 miliarde , pe care industria o aduce la veniturile statutului, trebuie să recunoașteți că ea este adusă nu de industriași ci de consumatori .

*Statistică reflectând subconșumăția românească

[LD:o,Doamne, dar cifrele astea mie nu-mi spun mare lucru ! Da, România era țară de țărani, cu case din lemn și chirpici .Dar să-și facă fabrică de ciment , nu era bine ?!

Cât despre zahăr...știu eu ce să zic ?! Bună era și mierea de albină Și apoi , cultivarea sfecei de zahăr nu era în beneficiul agricultorului ? Ce socoteli mai făcea și ing. Mihăescu!]

"Cât de gravă este subconșumăția românească,o arată consumul
(1 kg/ pe cap locuitor):

a)Ciment

SUA(256)Canada(177),Belgia(130),Elveția(123),Franța(108),Germania(99),Anglia(99),
Suedia(96),Danem.(38),Ungaria(47),Estonia(43),Spania(43),Japonia(39),Grecia(33),
Iugoslavia (31),Polonia(22),România(18!)

b)Zahăr

SUA(51),Danemarca(48),Anglia(41),Suedia(38),Elveția(34;Olanda(29),Austria(26),Norv.(26)
Cehoslov.(25),Germ.(24),Belgia(22),Franța(20),(Ungaria(12),Spania(11),Italia(9),Rusia (9),
Iugosl.(8),România(8),Bulg.Turc.(6) [----]

**Dacă noi am importa zahăr din străinătate, 10.000 vag [cam cât consuma România]
aduse la Constanța ,a 6 lei / kg ,ar costa 600.000 lei / în valută forte .**

-P.Bejan : Aceasta nu înseamnă nimic ?

-Mihăescu :Acum trimitem mai mult, cu importurile noastre de materii prime și semifabricate ...cu care se cheltuie miliarde !Apoi , marea majoritate a capitalului din industria zahărului este străin, cum este în mai toate industriile cartelate . Astfel că beneficiile , trec granița.

Puterea de cumpărare a muncitorului

[LD:9 august 2006.Îmi vine să râd și să plâng când citesc socotelile ce le prezintă abricantul de cărămizi, țărănistul Mihăescu .Nu știu ce voi scrie în cartea mea.Socotelile astea sunt valabile și azi ! Sunt , de atunci, peste 70 de ani.A căzut capitalismul, s-a întronat regimul comunist, s-au făcut fabrici de ciment și zahăr și acum , după 1989, o luăm de la capăt ?!

În sfârșit, nu mai avem nevoie de industrii "parazitare":cumpărăm ciment și zahăr , și pânză, și etc etc din China, din Turcia ,și de unde o mai fi ! Nenorocită țară !]

"Dar bine d-lor, cum să nu consume atât de puțin [zahăr : 6kg/ pe an) ,când un lucrător de la Uzinele Ford are 5 \$ pe zi , adică 800 lei pe zi ,iar acum când s-a depreciat dolarul , 500 pe zi, și cumpără zahărul cu 5-6 lei kilogramul .

Pe când un lucrător din România ,80 lei pe zi ,plătește zahărul cu 30 lei / kg ![---

Sunt de acord ca industria națională să existe și să dea de lucru Foarte bine.

Dar, numărul muncitorilor nu este așa de mare cum se crede.

În toată industria națională sunt 200.000 de lucrători, față de 5.000.000 agricultori.

Din aceștia, în industriile cartelate , nu sunt nici 100.000 lucrători.

Prin urmare , nu se poate ca , sub acest pretext, al muncitorimii,să lăsăm cartelurile să speculeze țara cu 10 miliarde !

De altfel, și muncitorii sunt speculați de cele 30-40 carteluri.

Șt.Mihăescu / 26 mart.'34

Mihăescu ? : țărănișm îndulcit cu zahăr .

D.ministru **Teodorescu**, ca și dl ministru **Lugosianu** - care a adus și un proiect de lege în această privință - sunt de părere că **soluțiunea trebuie găsită în reglementarea și controlul cartelurilor.**

Cu regret trebuie să spun că **sunt sceptic în această privință .**

-dr.Hasnaș : Noi vă ascultăm dar dvs **repețați același lucru ; d-ta o ții într-una ca un pisălog și nu mai isprăvești** Toată Camera este de acord să scadă prețul zahărului . De ce mai vorbești ?

-Mihăescu : **Pentru durerile țaranului** , d-ta n-ai dat nici un leac în discursul d-tale.

Leacul stă în aceasta :

leftinește zahărul , ca oamenii și copii să aibă zahăr !

leftinește cimentul, ca țaranul să nu mai aibă podea de pământ !

leftinește fierul, ca să-și poată potcovi calul și să pună cercuri la roata de la căruță !

Nu veni d-ta cu generozități pe hârtie . Nu sunt eu pisălog, ci d-ta ai pisat în interpelare , dar **te-am ascultat pentru că descriai o stare nenorocită a țaranului, și o arătai cu durere în suflet.**

Șt.Mihăescu / 26 mart.'34

#Consiliile de administrație în fabr. de zahăr.

[LD : lucrările Camerei sunt conduse de **I.Pillat** , Ce vrea el să "demaște "cu asta ?! De ce Cuza este taxat de "naționalist" , "xenofob" sau " antisemit" , iar țărăniștii , mai ales lupiștii , cu aceleași capete de acuzare , de "democrați" ? Eu îi mulțumesc pentru că află ce fabrici de zahăr erau și cine se îndulcea de la ele]

1) DANUBIANA

Joseph Allard - președinte ; I.Beaudoin ,Jose de Marbaix, E de Brandbaden , S.Henet ,A.Nissen -Dumonceau, **IMPincas** , **M.Blank**,

I.Boambă Al.Zănescu, Tancred Constantinescu.

2.) CHITILA :

Marquis de Belloy (francez) , **Tancred Constantinescu, Valent.Bibescu, C.Constantin -Brâncoveanu, I.Pillat, Al.Plagino, C.Cipăianu, G.Bestrițeanu, M.Blank**

3.) RIPICENI :

C.Argetoianu (președinte) , **P.Missir, I.Lehner, M.Penock** (olandez) , **I.Iosipovici, A.Zănescu, dr.Rosvelt, V.Abrionovici , V.Râmniceanu, E.Elias, I.Blumenfeld, P.Sion, O.Kaufman, gral Cantacuzino, N.Tabacovici, Al.Zissu.**

Prin urmare, d-lor, **iată o cauză că aceste carteluri** , deși dezavantajele lor sunt evidente, deși revolta opiniei publice este tot atât de evidentă, ele **continuă să existe.**

Guvernele ajută chiar la formarea lor, deși formal, legile par contra lor.

Cartelurile reprezintă un mare pericol economic, social, politic și moral.

(explică pe fiecare în parte)

Șt.Mihăescu / 26 mart.'34

Contra prelungirii legii

- N.Teodorescu : Astăzi se discută un proiect de lege cu articol unic, de prelungire a vechii legi. Te rog să te rezervi pentru timpul când guvernul liberal va veni cu **legea încurajării industriei naționale** și cu **legea cartelurilor**

-Mihăescu : **Cu acest unic artcol de amânare a legii, dvs prelungiți 30 de articole !**

Vă asigur că **raționalizarea industriei și desființarea cartelurilor** , **constituiesc o mare operă.**

Aș fi foarte **fericit dacă va reuși să o realizeze PNL** , cu dl inginer Nicolae Teodorescu .

Mă îndoiesc " (aplauze la PNȚ)

Șt.Mihăescu / 26 mart.'34

26.) Gh.Deleanu (PNL-georgist) , la prelungirea legii industriilor , 26 mart.'34

(DAD, MO 32, șed. din 26 mart.'34, p. 1166-1167)

[LD : explică simplu, clar, logic și obiectiv , **evoluția legislației de protejare a industriei 1887, 1912, 1923** - de pe poziția **apărării industriei mici și mijlocii** .

Structura industriei românești :

industria mare -carteluri- trusturi- "superprotejate" ;

industria mică și mijlocie, meseriile - "neprotejate" , lovite .

Reflecția socială : **capitaliștii mari versus clasa mijlocie ;**

Cauzele mentalității anti- industrialiste românești : creșterea tarifelor vamale și, în consecință , scumpirea produselor industriale.

Critică deosebit de semnificativă , pentru că vine **din partea unui liberal.**

Este de văzut în ce măsură **ea reprezintă și opinia șefului partidului, Gh.Brătianu,** care nu obișnuia să conteste , în nici un mod, politica PNL de până la 1930 .

În orice caz, interesantă este, reprezentând ceea ce azi se numește burghezia mijlocie]]

Deleanu / 26 mart.'34 / retro ' 1887, 1912

▣**1887, 1912:Legislația protecționistă**

[LD : atenție ! aceasta a durat 25 de ani , până în 1912]

" Încă de **acum 50 de ani**, s-a simțit **nevoia înființării unei industrii naționale** în țara noastră, și pentruca această industrie , fiind la început , să se poată înfiripa și să poată progresa mai ușor, **s-au făcut legi de încurajare a ei.**

Prima lege, s-a făcut în 1887 , s-a modificat , întru-câtva în 1912, cu importanta dispoziție că **industriile nu mai au scutire de taxe vamale** pentru **materiile prime pe care nu le găseau în țară** . În afară de aceste dispoziții, **celelalte avantajii** de care se bucurau, prin legea din 1912, erau **destul de importante și permiteau înființarea unei industrii naționale la noi ."**

Deleanu / 26 mart.'34 / retro' 23

▣**1923.Ridicarea protecției financiare .Introducerea tarifului vamal**

[LD : atenție ! prima a durat 36 de ani , până în 1923 a doua , s-a introdus în 1923 și se tot prelungeste Noutatea este]

În adevăr, **lucrurile au mers foarte bine** de la 1912 până la 1923 când, **prin reforma fiscală** ce s-a făcut atunci la noi, **s-a luat cel mai mare avantaj** de care se bucurau **industriile noastre , în baza legii din 1912, scutirea de impozit către stat , județ și comună.**

Prin legea din 1912 , **se fixează o obligație fiscală ușoară** , pe care **industriile care aveau avantajii de 30 de ani .:**

-Trebuia să plătească **3 % în primii zece ani** , din beneficiu net ;

- În a doua perioadă , tot de **zece ani, 4 %** ,

-Iar în a **treia perioadă , 5 %** .

Industriile ce-și aduceau **materii prime din străinătate** ,acestea aveau **să plătească 26 ani** , la beneficiul net realizat ,**4% în primii opt ani ;4% pe a doua perioadă de șapte ani și 6 % în ultimii șapte ani .**

" Aceasta era **sarcina cea mai grea** pe care o aveau de suportat **industriile** , pe baza legii existente **-avantajii fiind destul de importante** și eu pot să vă spun că, **grație acestei legi , au luat naștere** în acest timp , **foarte multe industrii mari, mijlocii și chiar mici ateliere de meseriași** ,căci **se bucurau și ei** în anumite condiții , **de avantajii acestei legi ."**

" Am spus că **această situație a durat până la 1923**, când , cu ocazia **reformei fiscale**, **s-a ridicat acest avantaj** și **s-au impus tuturor industriilor să plătească dări către stat** , conform **impozitul progresiv pe venit**, și , mai mult, chiar **către județ și comună ."**

"Odată cu **reforma fiscală** pentru a se permite **industriilor să poată merge mai departe,**

li se dă o protecție nouă așa încât **să nu fie concurate de industriile din afară , de industriile străine** , pentru care considerație **s-a modificat și s-a urcat vertiginos tariful vamal."**

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

/Industrii "neprotejate" : meserii, mica industrie

/Industrii "supraprotejate " : cartelurile și trusturile

[LD : simt că omul acesta spune un lucru important .Poate chiar **explicația fundamentală privind profilul industriei românești**]

"Această modificare a adus **cea mai mare nemulțumire în sânul populației ridicând-o în contra industriilor.** În adevăr, chiar **și astăzi**, când este vorba de prelungirea legii de încurajare a industriei, **se poate constata**, în sânul populației, oarecare nemulțumire, spunându-se **că industriile nu se mai satură de atâtea avantagii și de atâtea câștiguri** pe care le realizează pe spinarea populației. "

Nu numai la orașe, dar și la sate, există o nemulțumire a populației față de produsele industriei noastre pe care le plătește atât de scump.

"În loc să asistăm la **fenomenul petrecut în alte țări**, când populația întreagă a contribuit la susținerea industriei naționale, la noi, dimpotrivă, **asistăm în mod regulat la atâtea manifestațiuni de protestare**, trimise miniștrilor și guvernurilor, cu privire la **speculația care se face de către industria noastră națională cu produsele ei.**"

#Regresul industriei mijlocii și meseriilor

Creșterea forței ndustriilor de carteluri și trusturi

" Trebuie să împart industriile în două părți :**unele industrii spoliatoare , arhiprotejate și alte industrii moderate**, care însă **nu sunt destul de apărate** .

Dacă vom lua **ca punct de plecare epoca de la 1923,**

vom constata **un regres la industria mijlocie și la meserii .**

Pe măsura ce anii au trecut, **meseriașii și industriașii mici au rămas fără ocupație sau au dispărut, nemaiaivând destulă protecție .**

În schimb, din momentul în care s-a schimbat sistemul de protecție și încurajare a industriei, **au apărut o serie de industrii care au acaparat în mâinile lor fabricația anumitor producții , au realizat acorduri între ele, așa numitele carteluri și trusturi .**

La adăpostul tarifului vamal , **au impus un preț de vânzare a produselor lor** ,nereșit din calculele lor de rentabilitate, ci de prețurile stabilite prin tarifele vamale,la care au adăugat costul mărfii similare din străinătate.

Specularea industriei mijlocii de către industria grea

Și atunci, pe de o parte,**aceste câteva industrii,să le denumim industrii grele , cu capitaluri mari și organizate în trusturi , s-au ridicat, au progresat și au făcut sume fantastice ;**

[**Atenție!**] iar , pe de altă parte , **toate celelate industrii, care au fost obligate să-și procure materia primă de la aceste industrii cartelate, au mers în regres, au dat îndărăt, iar unele au dispărut [atenție !]** Aceasta este situația în urma măsurilor din 1923, prin care s-au anihilat completamente avantajele legii din 1912 , recurgându-se la o **protecție dată sub forma tarifului vamal.**"[----]

Gh.Deleanu / 26 mart.'34

Cartelurile

Industriile mijlocii și mici sunt speculate de industriile grele, cari s-au organizat în **trusturi și carteluri**, scumpind produsele lor, pe care industria mijlocia și mică trebuie să le cumpere - **Sunt vreo 18 carteluri mari**, care lucrează de o asemenea manieră , încât **nu mai lasă celorlalte industrii mici, și meseriașilor nici o posibilitate de lucru și de existență.**

Iată lista lor :

Oficiul de Vânzare a **hârtiei**

Cartelul Fabricilor de **geamuri** ,

Biroul de Vânzare a **cimentului**

Sindicatul **zahărului**

Cartelul Vanzătorilor de **clei**
Cartelul prețului **romului**
Cartelul **berii** din Banat și Ardeal
Societatea Distribuția de **petrol**
Sindicatul **Spirtului**
Filiera **Cuie și Sârmă**
Socomet , **laminat mașini**
Cartelul fabricilor de **postav**
Sindicatul Fabricilor de **Uleiuri Vegetale**
Sindicatul Fabricilor **Băuturi gazoase**
Biroul de Vânzare a fabricilor de **cărămizi**
Mai sunt și alte cartele, nedeclarate. Lor li s-au creat avantaje speciale, iar ele speculează , fără milă, pe consumatori , mai ales pe țărani.
Ex. fabricile de postav. Li s-a dat o protecție vamală de 600 lei / per kg de stofă.
S-a crezut că vor produce stofă bună , cu material din țară. Știți cu ce lucrează ? : **vagoane de zdrențe din străinătate , iar pentru lâna noastră oferă prețuri de batjocură !**
Gh.Deleanu / 26 mart.'34

«Va vota legea , deși

[LD:

A luat cuvântul pentru că , **se cere prelungirea unei legi care nu sprijină deloc pe cei ce ar trebui ocrotiți** , deoarece **principalul concurs** pe care trebuiau să-l capete industriile , - **scutirea de impozit progresiv, impozitele către stat, județ, comună -a dispărut .**
Cere ministrului să se grăbească **cu legea protejării industriei naționale, care să permită și industriei mici și mijlocii și meseriașilor, să progreseze.**
Nu reglementarea și controlul trusturilor și cartelurilor , ci lupta contra lor.
Deocamdată, **deși foarte mică protecția pentru industriașii mici și mijlocii, va vota legea , ca să nu se zică că din cauza lor...**(PNL georgist) ...
Gh.Deleanu / 26 mart.'34

27.)Vlad Dimitriu (PRȚ-lunian) ,la prelungirea legii industriilor ,26 mart,'34

[LD:Demontează punct cu punct motivarea prelungirii ,constatând identitatea celor două expuneri de motive -PNȚ (Lugojanu) și PNL (Teodorescu)]
Dimitriu / 26 mart.

/Inutilitatea prelungirii

Nu era nici un fel de necesitate să se amâne această lege, deoarece **toate industriile prevăzute spre protecție au epuizat termenul prevăzut.**

Mai mult :**parte din acele avantaje au fost desființate prin legi fiscale ,**

iar **alte avantaje au fost create prin legi speciale.**[-----]

În afară de **identitatea textului** , vine **identitatea de motivare** din "Expunerea de motive" .

Dvs vă găsiți , ca linie de discuțiune a acestui proiect de lege , **pe linia PNT**

Este o manieră foarte pernicioasă de a legifera , fiindcă **majoritatea membrilor** acestei Adunări nici **nu cunosc** măcar despre ce este vorba, fiindcă **legea ce se prelungește ,are foarte multe dispozițiuni , iar privilegiile sunt multiple.**

Legea pentru protejarea industriei naționale din 1912, lege care , de altminteri, prelungea și ea **favoruri acordate la 1887 și 1906 , ar fi trebuit atașată la acest proiect** de lege , **ca să știe cu toții ce votează.**"[-----]

Dimitriu / 26 mart.'34

/Poziție identică PNL -PNT

[LD:O nouă fațetă dezvăluită în jocul politic de radicalul țărănist :o identitate de scopuri în cazul PNL și PNT,"acoperită" de ochii electoratului ! O ipocrizie politicianistă condamnabilă –dacă

lucrurile stau așa !]

Dar este un fenomen care trebuie constat - de explicat rămâne altora să-l explice - **sub regimul PNT** , la acest proiect de lege, **PNL s-a absentat de la discuțiune** ; nici la Cameră , nici la Senat, nici un membru al PNL nu a luat cuvântul ,nici ca să combată , nici să aprobe acest proiect .Astăzi , **sub regim PNL**, **nici un membru PNT nu s-a ridicat la această tribună** ,nici să combată , nici să susțină acest proiect .[---]

Vlad Dimitriu / 26 mart.'34

Joaca de-a ieftenitul/ scumpitul zahărului

"Dvs, dle ministru [Teodorescu] , ați trăit o serie de întâmplări care au făcut din **dvs.unul din cei mai populari oameni din țară** În preajma sărbătorilor, sunteți **pomenit astăzi dela palat,până la cea din urmă cocioabă**.Dvs **ați reușit** ca ,**scăzând zahărul de la 29 lei , cât cereau fabricanții, deși pe piață se vindea cu 20 lei , să-l urcați la 24 lei**. Nu există astăzi gospodărie în care numele dvs să nu fie pomenit.**Ați dat acea majorare de 4 lei / per kg**, spunând că ați fost silit de o convenție anterioară , tratată sub regim PNT , deoarece numai așa fabricanții de zahăr vor plăti cultivatorilor de sfeclă **7.300 lei / per vagon**.

[**face niște calcule și spulberă argumentul lui Teodorescu ; urmează o polemică pro- și contra - , destul de fierbinte, de unde rezultă că subiectul nu era așa de derizoriu, și că era vorba de un conflict de interese...**]

"Problema nu este de azi **în 1929 ,Virgil Madgearu s-a izbit de ea**, și nu a rezolvat-o pentru că exista , și atunci,"o convenție anterioară " (din 1927) , făcută între fabricanții de zahăr și Comisia economică a PNL ;

În 1931 , lorga a vrut să facă ceva , dar s-a spus că se slăbește moneda națională... și fabricanții de zahăr au ieșit iar deasupra ...

Acum , în 1934, ați venit dvs și ați găsit convenția...Dacă găsiți convenții pe care nu le puteți dărâma , de ce mai veniți cu această prelungire a legii ?

Nu este nici un motiv să scumpiți, în preajma sărbătorilor , zahărul , să apărați pe fabricanții de zahăr !Cultivatorii de sfeclă nu câștigă nimic din asta !

Nu a venit timpul să vă interesați și de consumator ? Să legiferați și pentru el ?

-C.Bârsan:Când făceam politică **<Prin noi înșine ! >** îl atăcați pe Vintilă Brătianu !

-Vi.Dimitriu:**Am atăcat politica <Prin noi înșine ! >**,fiindcă ați înțeles prin aceste cuvinte , nu țara aceasta mare, pe acei mulți, care tânguiesc și au nevoi,ci **acele câteva carteluri**.

-N.Teodorescu : Vom face ceea ce trebuie să facem, dar lăsați- ne vremea să facem.Discuțăm de 3 zile prelungirea unei legi, care există,**să ne dea posibilitatea să venim cu o lege cumsecade ."**

Decalajul prețurilor industrial / agrare

Înaintea de a veni cu o nouă lege de protecție a industriei,ar trebui să **veniți cu o lege de protecție a agriculturii** .N-ați observat ce formidabilă, ce îngrijorătoare , ce apăsătoare deosebire există între **prețul produselor agricole și cele industriale ?**

O bună parte din **dezechilibrul economic** , pe care îl trăim, **sărăcia**,care apasă clasa noastră rurală, vine de aici .

Statistică demonstrând **scăderea prod. agricole, a prețurilor** , în venitul național :

Anul	Valoarea prod.agric.	Valoarea prod.industr.	
1929	63,47%	21, 23%	
1930	54,52%	26,40 %	
1931	52,38%	27,58%	
Anul	Export prod.agric.	Valoare / lei	Valoare / tonă
1929	7. 064.619 tone	28.960.005.000 lei	5.200 lei
1930	9.214.754 tone	16.000.000.000 lei	
1931	10.047.177 tone		3.093 lei

Vlad Dimitriu / 26 mart.'34

28.) ACCuza (LANC), la prelungirea legii industriale, 27 mart.'34

(DAD, MO 32, 27 mart.'34 , p. 1178- 1180)

[LD : O serie de deputați lipseau de la dezbateri, deoarece, la Comisie, se discuta Legea Conversiunii. Cuza deplânge acest fapt, deoarece ei își vor da un vot formal.]

Protejarea industriei naționale = Protejarea industriei străine, jidănești

"Consideră foarte importantă discuția la această lege, deoarece atinge toate categoriile de cetățeni. **Scumpirea mărfurilor se datorește acestei "infame legi"**.

" Această lege este cea mai importantă , pentru că **această industrie a dvs., pentru care legiferati, în cea mai mare parte , este industrie jidănească "** (aplauze la LANC)

Ex. Sunt 10.000 războaie în industria țesătoriei ;

Din ele, 800 sunt românești și **9.200 sunt jidănești.**

-**G. Bota** (prof. de logică) : Ceea ce înseamnă că jidanii sunt războinici (mare ilaritate)

-**ACCuza** : Numai cu această ocazie admit că jidanii sunt războinici (mare ilaritate)

Ce este " protecțiunea " ? Înseamnă scumpete . **Legea aceasta scumpește produsele, impune consumatorilor să plătească prețuri cu mult mai mari pentru mărfuri.**

[Face o lungă digresiune în tratatul lui **Friederich List** (din 1841), " **Sistemul național de economie politică** ", în care acesta argumentase necesitatea industrializării pentru economiile slab dezvoltate ; despre traducerea acestei cărți (1887) de dl. Papiniu cu o prefață a ministrului liberal **PSAurelian**]"

D-lor , a intervenit **atunci și acțiunea Partidului Liberal** , pentru **întemeierea industriei naționale** , prin **votarea legii de protecție**, în același an . **Intențiunea Partidului Liberal era** , mai presus de îndoială, **lăudabilă ; realizarea acestei intențiuni a fost greșită.**

Acțiunea noastră , de a ne întemeia o industrie , a fost, mai întâi, **prematură** , întrucât **nouă ne lipsea experiența și capitalurile**. Și atunci, în mod fatal, în lipsa capitalurilor naționale, **au năvălit în țară capitalurile străine și au creat o industrie străină.**

Din punctul de vedere al economiei naționale , **se naște dar, de la început, întrebarea dacă noi, în general, în principiu, avem interes să protejăm industria care nu este națională ? Dacă noi avem interes** să creem pe pământul Țării Românești **numai o industrie jidănească** , **adică să dăm întreaga conducere a industriei noastre** , acestei părți a economiei naționale, **în mâna unor străini.** Iată principiul de la care trebuie să pornim .

Ce presupune industria națională, d-le ministru ?

Presupune **capitaluri naționale**, presupune **muncă națională** și **materie primă națională**.

Îndeplinește industria pe care dvs vreți s-o protejați aceste condițiuni ?

Este ea făcută cu **capitaluri naționale** ?

Este ea făcută cu **muncă națională** ?

Este ea făcută cu **materie primă națională** ?

Acestea erau întrebările pe care trebuia să vi le puneți ...când veniți cu această lege...

Cu excepția câtorva industrii românești , cca 20 % ,care merită toată protecția , celelate nu sunt românești, nu trebuie protejate, trebuie transformate sau chiar desființate .

ACCuza/ 27 mart.'34

Industria parazitare (jidănești)

[LD: la această **perseverență afirmare naționalistă** mă refeream eu când spuneam că , **atmosfera antisemită a fost pregătită de ACCuza** , și că **violențele antisemite ale Gărzii** , nu au fost decât **urmarea firească a acestei pregătiri** . Altfel, antisemitismul acesta obsesiv- pueril (ca să nu spun senil !) era luat în zeflema de colegii parlamentari , și , deseori, se transforma într-un fel de circ , cu care bătrânul se obișnuise.]

"Nu se poate prelungi la infinit protecția industriilor. Dacă o industrie nu poate trăi prin ea însăși înseamnă că este artificială , parazită .

Prima condiție : aplicarea legii lui Lugosianu , care **interzice cartelurile** ;

A doua condiție : **controlul prețurilor**

A treia condiție : **revizuirea fabricilor protejate** .

Cum stau cu **munca națională**, ce **materii prime** folosesc, cum fac contractele , adică ce muncă folosesc... etc etc. Există industrii special făcute pentru jefuirea publicului

Obiecte care pot fi cumpărate din străinătate .

-**G.Bota** (prof.de logică) :Dar dacă și în străinătate sunt tot **jidani** ?

-**ACCuza** :**Foarte bine ,să fie acolo !** Nu însemnează că importând mărfurile,**importăm și jidani** .
(ilaritate) DI Bota este profesor de logică și voințe să dovedească că logica nu este la d-sa ---]
Știți dvs , ce este de pildă, **industria umbrelor ?**

Aduce bățul, aduce pânza , și **o jidancă pune pânza pe băț.** (ilaritate)

-**Ghelmegeanu** : Ați uitat **industria nasturilor** , este la fel cu cea a umbrelor .

-**ACCuza** :**Industria nasturilor ? Aduce nasturii în boloboace și o jidancă îi coase pe o bucată de hârtie** (ilaritate)[----]

-**Voce** :Eveii nu sunt români ?

-**ACCuza** : Nu d-le, **Evreii sunt jidani !** (mare ilaritate) [-----]

În fabricile de postav , care au protecție de 600 lei / per kg, **cumpără lâna pe un preț de nimic (20 lei !)** , și o amestecă cu toate boarfele aduse din străinătate ...

-**Pamf.Șeicaru** :Dle profesor, este așa zisa "**lână regenerată** " , adică zdrențele ce se pun la teasc,din care se scoate **postavul acela putred** care se furnizează armatei.[-----]

Patroni jidani abuzivi

-**ACCuza** : Dle ministru, dvs aveți datoria **să controlați raporturile fabricilor cu muncitorii** .

La Hotin , **jidantul Esmanski** a cumpărat **o fabrică de zahăr**.Crezând că este în Palestina, **a desființat pur și simplu fabrica din Zarojani,și muncitorii au rămas fără lucru.**

-**Pamf.Șeicaru** : Este un proces-scandal cu acest caz .Fabrica a cumpărat-o de la stat .

-**I.Modreanu** : Și la **fabrica de hârtie** din Câmpulung,**500 de muncitori au fost trimiși acasă** , iar directorii primesc 12 milioane pe an ! [----]

Naționalizarea industriei parazitare !

-**ACCuza** : Credeți dvs că se mai poate tolera ca **industria națională** , pentru care **consumatorii români** fac toate sacrificiile, **să continue să existe** ,cum există,adică **dată cu desăvârșire pe mâna jidanilor ?** Credeți dvs că **nu aveți puterea** și **nu aveți datoria să interveniți** , **să lucrați pentru naționalizarea acestei industrii ?**

Mi se pare , d-le ministru, că **este prima condițiune** , pentru că **dacă se înstrăinează** ,

treptat-traptat **toate ramurile de producție din această țară** , mă întreb :

până la urmă ce va mai rămâne românesc ? Orașele pierdute ; comerțul în mâinile străinilor , fabricile 80% în mâinile jidanilor ! Atunci vă întreb : **ce fel de Țară Românească este**

aceasta ? Țara Românească după titlu, după nume ? Țara Românească , fiindcă așa se numește la Geografie și la Istorie ,dar nu efectiv Țara Românească stăpânită de Români."

ACCuza / 27 mart.'34

Legea nu trebuie prelungită!

Apoi, **nu era nevoie de prelungirea protecției industriei naționale**.Nu văd necesară **protecția unei asemenea industrii naționale**.**Pentru ce protecția aceasta pentru toate industriile**, fără deosebire, și fără a le cere ceva în schimb acestor fabricanți, ca să merite această protecție pe care le-o acordați ?

De aceea, d-le ministru, cu multă părere de rău , mă văd silit să vă declar că, în asemenea condițiuni, **nu vom putea vota legea și așteptăm altă lege** , pe care , sperăm, că după un an o veți aduce , tot dvs, și **va privi problema în întregimea ei.**

Să se revizuiască în timpul acesta toate industriile și să veniți aici să discutăm **existența acestor industrii** , să vedem care sunt **cele care merită protecția** ,

și, în principiu, **dacă mai merită , după 45 de ani, să mai fie în Țara Românească , industrii care să fie proteguate**.Atât am avut de spus."

(**aplauze la LANC și alte bănci ale opoziției**)

ACCuza / 27 mart.'34

29.)**Pamf.Șeicaru** (presă) la **Legea protejării industriei naționale**,27 mart.'34

(DAD, MO 32, șed. din 27 mart.'34, pag. 1180- 1182)

[LD: trei zile cât a durat dezbaterile la lege, Șeicaru este foarte activ, îl completează pe ACCuza, protestează pe motive de ordine și regulament .Consider eu că , la dezbaterile acestei legi , există **noi categorii de interese apărute -consumatorii și munca națională** - din unghiuri și cu argumente diferite .Reprezentanții ai partidelor -Serdici, Mihăescu, Deleanu, ACCuza , Dimitriu lângă chestiunile strict economice și legislative, **au atăcat legea din acest p.d.v.** Șeicaru nu face altceva decât să concluzioneze această chestiune,și **s-o subsumeze preocupării lui "corporatiste"**,privind **competența tehnicienilor în actul guvernării .**]

Șeicaru / 27 mart.'34

«Neglijarea protecției consumatorului !

Socotește de datoria sa să ia cuvântul la lege. Nu pentru a pune în dezbateră problema industriei naționale, ci pentru a stabili "**limitele până unde trebuie să se întindă protecția statului și până unde trebuie să meargă grija acestui stat de a apăra pe consumator.**"
Fiindcă **grija statului trebuie să se împartă în două : și către producător , dar și către consumator**, rolul statului fiind să țină echilibrul între **interesele reale ale producătorilor și nu mai puțin vizibile ale consumatorilor.**[-----] **Cereți și dvs un răgaz , ca ministrul de anul trecut [Lugojanu] Statul , prin aceste prelungiri, nu este justul împărțitor de dreptate, ci favorizează pe producători , în dauna consumatorilor.**[-----]

«Neglijarea protejării muncii naționale !

De ce nu ați obligat acum toate aceste industrii să utilizeze munca autohtonă ?

S-au publicat liste. Sub guvernarea trecută, **dl Vaida -Voevod** , fiind ministru al Industriei și comerțului, **a cerut** tuturor fabricilor și tuturor industriilor să trimită **lista funcționarilor.** **Aceste liste s-au trimis.** Dvs ați avut la dispoziție toate **aceste dosare**, precum și **Circulara trimisă de dl Vaida** , ca să vedeți în ce **proporție este utilizată munca națională.**
În ce situație ne găsim noi ?

Avem nevoie de capital străin. Înțeleg ca **acest capital să aibă beneficiul său, dar beneficiul nostru să fie măcar plasamentul muncii naționale .**

Căci altfel, protecția industriei naționale începe să aibă aspect de regim colonial !

Toată febra care există astăzi, tot **acest zbcucium**, acest **surd protest al țării**, provine de la **mii și mii de titrați și de ingineri români** care **nu-și găsesc plasament în industria din țara lor !** Evident ,au fost erori : inflația școlară, prea mulți studenți la universități.

Dar toți aceștia **sunt ai noștri** , care **stau pe drumuri și nu au nici o ocupație !**

Un inginer român venit de la Charlottenburg este plătit cu 7.000 lei pe lună la societățile petrolifere ; uneori mai puțin decât șoferul directorului general !

Dvs când îi **aveți în mână pe acești industriași** - fiindcă au nevoie de această prelungire - **ce condițiuni le puneți ?Niciuna !Ce condiții li s-a pus anul trecut ?Niciuna !**

Atunci, dle ministru, de ce veniți cu această prelungire ? care este beneficiul real al statului nostru ?

" Eu aș propune **un amendament** prin care **să fie obligate societățile și întreprinderile industriale de a utiliza** , conform legilor existente , **elementul autohton** , în proporție de **75 %** ; **dar** în această proporție de 75% să nu-i treceți pe român numai la slujba servitorului care mătură, ci proporția de **75% să fie impusă pentru fiecare grad de funcțiune !**

Adică **românii să fie 75% din funcționarii direcției administrative , din ingineri, din maiștri** .(apaluze la opoziție) Aceasta este proporția adevărată. **Societățile sau întreprinderile care nu ar voi să lase măcar atâta pentru munca autohtonă,să nu mai beneficieze de această prelungire !**

Pamf.Șeicaru / 27 mart.'34

30) M.Plătăreanu (în loc de raportor) , la Legea prelungirii industriilor , 27 mart.'34

(DAD, MO 32, 27 mart.'34 , p. 1181- 1185)

Vezi intervenții despre doctrina și politica PNL la **fișierele respective**

V.Serdici (PNT) , Șt.Mihăescu (PNT) , Gh.Deleanu (PNL-georgist) ,
VI.Dimitriu (PRȚ) , ACCuza (LANC) , Pamf.Șeicaru (presă)

[LD: este printre puținele discursuri a căror stenogramă este plină de greșeli gramaticale .
Poate unde raportorul ținea doar locul. Poate chiar așa a vorbit. Poate sunt greșeli de tipar.
Dar este un caz rar și sim, de aceea le consemnez . **M.Plătăreanu este prof. la Școala
Politehnică-București.**A fost studentul lui ACCuza , la Economie politică]

M.Plătăreanu / 27 martie

▣PNL:politica duală, paralelă:agricultură și industrie

[LD.11 august 2006.Precizare foarte necesară ,reală,justă,importantă atunci,mai târziu ,și azi
Din păcate,"liberalii"contemporani,incuți și impostori,comuniști-securiști "năpârliți" peste noapte și
se lasă intimidati (spre ex.Ilescu et &)de "social-democrați" năpârliți,și dau mărunț din buze
când li se neagă că ei, ca partid de "dreapta",ar fi avut în vedere altceva decât băncile ,industria
profitul , și nu ar fi avut grija agriculturii , a protecției sociale,ș.a]

" D- lor deputați să-mi permiteți să încep răspunsul la **discuțiile** care s-au purtat la **acest scurt
proiect de lege** , prin **recunoașterea pe care o fac în numele majorității și a Partidului
Liberal** , că mai mult decât oricare alt partid , prin doctrina noastră, prin înfăptuirile pe care le-a
realizat , **avem dreptul să spunem că noi am apărut** , într-un chip în care nimeni nu a
apărat , **industria națională românească** .

-ACCuza :Numai cât a ajuns să nu fie națională.

-M.Plătăreanu : **Vă vom răspunde** .Cu alte cuvinte, **Partidul Liberal** a fost acela care a dus
acest fericit dualism al dezvoltării agriculturii paralel cu acela al industriei . " [---]

M.Plătăreanu / 27 mart.'34

Divagații de la discutarea legii

" Dacă s-a făcut o discuție prea mare și prea largă la acest scurt proiect de lege,este pentru că ,
mi se pare, că **nu s-a înțeles de la început** și cred că , cu bună credință , au făcut-o cei ce au
discutat prea mult asupra acestui proiect de lege , **rostul acestui unic articol**.

Noi cei dintâi recunoaștem prin excelență importanța acestei probleme a industriei naționale,sub
complexul ei de împrejurări în care vine să fie discutată.

Dar s-au făcut la această tribună discuțiuni cu totul divergente .

Toată ziua de ieri și alaltăieri s-a purtat [discuții] , spre exemplu, asupra **chestiei cartelurilor** din
industria românească. Astăzi, **cu deosebit talent și cu autoritatea morală** pe care o are ,
și pe care nimeni nu i-o contestă ,dl **prof. Cuza** a pus **chestia muncii românești în industriile
naționale** . În sfârșit, dl **Pamfil Șeicaru**, cu temperamentul său așa de infamabil,
și cu multă dreptate , **a pus chestia funcționarilor și a muncii prin excelență românești**
a tineretului care nu poate să fie plasat .Toate aceste chestiuni merită cu prisosință un răspuns
destul de motivat, pe care-l vom da ,dar să ne întoarcem mai întâi la lege...[----]

M.Plătăreanu / 27 mart.'34

▣PNL:Protecția muncii naționale?

[LD: un alt subiect la care liberalii contemporani se lasă intimidati de corifeii socialiști :că ei nu au
în vedere protecția muncii , in general...]

"**Primul bărbat de stat** care a pus **principiul muncii naționale** , a fost **Vintilă Brătianu** care ,
în 1926, la **legea minelor**, a prevăzut acest lucru ,**de la inginerul român și până la ultimul
funcționar** . **Bancherii străini** caracterizau această lege a minelor "**draconică " și " leonină "** ,
pentru că **conținea acest principiu al protecției muncii naționale**. Nu PNL este vinovat că,
după 2-3 ani s-au produs schimbări.Ca profesor la școala politehnică ,corectează pe Șeicaru
privind pregătirea absolvenților școlilor Politehnice .**Absolvenții români au fost calificați pe
locul întâi** , trei ani consecutivi, **la Școala centrală din Paris**.

Din statisticile sale, între 1923-1928, toți absolvenții de la școala Politehnică **au fost plasați în
industriile naționale**, chiar și în cele străine,numai **grație acestui articol din legea minelor**.

- **N.Rizescu -Brănești** : Ca unul care colaborez cu astfel de elemente , țin să aduc prinosul meu
de **recunoștință Școlii Politehnice din București**, ai căror absolvenți își dau seama de menirea

lor și aduc progrese în industrie.

-M.Plătăreanu : Cine este vinovat că s-a schimbat această lege ? [gov.PNT]

Nici gazetele n-au protestat la timp, aunci când, într-o noapte, la ora unu și jumătate,

s-a desființat această prerogativă a muncitorului român în industria română.

Vinovații să tragă consecințele.

DI.ministru Teodorescu și guvernul a făcut ceea ce dl Șeicaru a cerut .

Dar , în loc să vină cu un articol, care să dea impresia că este o cârpeală la lege,

a făcut un proiect de lege , care este aproape gata ,pe baza informațiilor d-lui

ing.Prelipceanu profesor la Școala Politehnică.

Cred că peste o lună se va veni cu o lege de protecțiune generală a muncii românești.

Vă asigur că această lege este aproape gata și va veni în discuțiunea Camerei ,

pentru **satisfacțiunea ultimelor generații de ingineri** , care și-au pierdut iluziile în celelate partide,

și cari vor fi plasați grație PNL (aplauze la PNL)

▣ Cartelurile?

[LD: sinceră să fiu ... nu prea înțeleg eu cum erau cartelurile din România, așa că nu am de gând să mă bag în asta . Ceea ce înțeleg , însă, este că **erau niște conflicte de interese**, că lupta se dădea între ele, și că **ele păreau grupate în jurul celor două partide : PNL și PNT]**

Cartelurile au făcut **obiectul unor critici vehemente**. Regretă că obiecțiunile aduse au fost **făcute cu multă ușurință** Regretă că dl Mihăescu nu este în incintă ca să-i răspundă că **nu se poate discuta așa**,cu mâinile în șolduri, și **aruncând fel de fel de calificative** , **fără a cunoaște substratul economic al acestor probleme**.Oricine este economist știe - și eu mă pun la adăpostul dlui prof.Cuza , care m-a învățat primele noțiuni de economie politică.

ACCuza : Sunt foarte fericit că vă am pe dvs ca elev.

M.Plătăreanu : S-a spus cu drept cuvânt , tocmai de economistul **Frederic List**, citat de d.Cuza

< Les capitaux sont comme les hommes unis, ils sont puissants ; désunis, ils n'ont

aucune force . > Adică, într-o economie națională, pentru **ca să se poată opune unei**

infiltrații de capital străin în economia țării -care infiltrații de capital străin , după definiția lui

Nitti, **vine cu totul nevinovat**,ca să sfârșească prin a se ocupa , **printr-o imixtiune nepermisă** ,

de afacerile politice ale unei țări. Capitaluri indigene au creat cartelurile tocmai ca să

lupte împotriva opoziției capitalurilor străine.Cartelurile : de contingentare, de sezon, de

producție, de desfacere ...fac unele lucruri bune : **raționalizarea** ...

[**Se declanșează iarăși o polemică între Serdici , Rizescu -Brănești , Plătăreanu , Ghelmegeanu**

Plătăreanu -iarăși pe prețul vagonului de ciment din diverse țări .]

Ghelmegeanu : **Noi, când eram la guvern [1932] , am întocmit un proiect de lege pentru**

reglementarea și controlul cartelurilor . El a fost depus în Parlament , a trecut prin secțiuni, și

când au început dezbaterile ... **guvernul a căzut** .**Aveți legea la Ministerul Industriilor.**

Este de neadmis ca timp de un an **să mențineți provizoratul prețurilor actuale,**

să nu aduceți nici legea controlului cartelurilor .Trebuie să veniți cu scăderea prețului de

cost la mărfurile industriale , pentru a echilibra decalajul față de cele agricole.

-Plătăreanu : nu prea înțeleg intervenția d-lui Ghelmegeanu .D-lor au stat 5 ani la guvernare

și nu pot reproșa unui guvern, după 4 luni, că n-a pregătit legea. **Oricine ar putea reproșa,**

numai PNT, nu ! Noi ne-am uitat la legea și preparativele făcute de guvernul PNT, dar am

constatat că **ele se resimțeau de suflul d-lui Auschnitt**, atât de plăcut dlui Cuza (ilaritate)

Și atunci dați-mi voie să **recuzăm aceste lucrări, și să facem o lege pentru interesele țării,**

nu ale unui partid.**DI ministru Teodorescu , cu echipa, lucrează zi și noapte .**

- **Ghelmegeanu** : Legea este făcută , puteți să-i aduceți modificări.Și pentru că aduceți

mereu în discuție pe dl Auschnitt ,vă afirm că **niciodată și pentru nici un motiv ,**

politica PNT nu s-a condus după ceea ce ar fi putut să pară **interesele cartelului fierului.**

M.Plătăreanu / 27 mart.'34

Ministrul inginer N.Teodorescu

Eu știu un singur lucru, fiindcă **am luat și eu parte la munca aceasta excesivă** pe care o face

dl ministru al industriei, pentru a da **cât mai normală și mai apropiată de interesele țării** ,

am credința că **prezența d-lui ministru în fruntea acestui minister,este în asentimentul**

întregului PNL și întregii suflări românești ,pentru că d-sa este hotărât să salveze interesele statului.D-sa a fost și a rămas un om al realităților , care sunt totdeauna dinamice , și nu a teoriilor, care sunt sterile și statice.

Vă cer să aprobați acest proiect de lege , prin care vi se cere un răgaz, pentru ca să ajungem la normalizarea țării .

M-Plătăreanu / 27 mart.'34

Legea protejării industriei naționale

LEGEA LICHIDĂRII DATORILOR AGRICOLE

2-3 apr.'34

Legea lichidării datoriilor agricole (Conversiunea IV) , 2-3 apr.'34

Vasile Sassu (ministr.Agriculturii) , **Aurelian Benteoiu** (raportor)

O.Goga (PNA)

al.**Răducanu** (PNȚ)

C.Argetoianu (Un.Agrară)

N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georgist)

M.Ghelmegeanu (PNȚ)

Adam Ionescu (PNȚ, ex lupist)

Leon Scridon (PNA)

Iosif Willer (PNMaghiar)

Dr.M.Isăcescu (PT)

Louis Balomey (PNL)

D.Topciu (PNA)

Vlad Dimitriu (PRȚ)

VTPrelipceanu (LANC)

Aurel Milea (Un.Agrară)

Șt.Mihăescu (PNȚ)

Virgil Potârcă (PNȚ)

Gr.Iunian (PRȚ)

N.Robu (LANC)

CICBrătianu (PNL)

Aurelian Benteoiu (Raportor)

V.P.Sassu (ministru)

Al.Radian (Un.Agrară)

31)I.Răducanu(PNȚ), la Conversiune , 2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr.'34 , p. 1491 - 1496)

La celelate variante ale legii nu luase cuvântul și se abținuse de la vot , pentru că avea și el cerere de conversiune a datoriei de 10 milioane - probabil avea moșie ;Tot de asta , **nu va aborda problema conversiunii pentru marile proprietăți**.El va vorbi despre **datoriile gospodăriilor țărănești**.Supratitlurile, sublinierile, comentariile, îmi aparțin.

Discurs integral la **fișier PNȚ** .Problematizat , la fișierele respective Aici extrase economice]

//Țăranul român / Productivitatea rudimentară a muncii țărănești //

// Noțiunea de "țăran " și de " agricultor " /

//Datoriile agricole țărănești //

// Doctrina economică liberală : neglijarea agriculturii //

// Politici financiare : PNL - liberalism economic ;PNȚ - economie dirijată / intervenții **Victor Slăvescu** - **Virgil Madgearu**

//Cooperăția : datoriile Cooperăției ; importanța Cooperăției ;

//Amendament privind subvenționarea Băncii Centrale Cooperative //

I.Răducanu / 2 apr.'34

«Concepția " agrară " a PNL

[LD : un duel cu marcări reciproce , în care se alunecă ușor în derizoriu într-o șarjă de ordin lingvistic și se face haz ! Altfel, Răducanu are dreptate.Dar criticile lui ar trebui să se reverse și ,în egală măsură, asupra politicii PNȚ]

" O lichidare a trecutului fără **ășezarea unui regim economic sănătos**, pentru a asigura

o rentabilitate pentru economia particulară, economia țărănească ,

și **o productivitate** cât mai mare în folosul economiei naționale , nu însemenează nimic.

-**Pamfil Șeicaru**: Acestea se pot face printr-o lege ?

-**I.Răducanu** :**N-am văzut nici un act din partea guvenului** , în această privință .

Or Partidul Liberal , așa cum a declarat-o chiar **președintele partidului său**, într-o adunare de ordin politic ,**are un program care conține soluțiuni** pentru toate chestiunile

și un program de principii, permanent

-**CICBrătianu** : Dle Rădulescu , faceți o eroare .Am spus că **principiile sunt permanente , dar programul trebuie să corespundă timpurilor.**(vii aplauze la PNL)

-**I.Răducanu** : Într-adevăr, PNL a dat dovadă de atâtea ori că are un program de principii permanent .De la această tribună, **anul trecut dl Brătianu era contra contingentării , și astăzi se pronunță pentru contingentare !** (aplauze la PNȚ)iar **acum un an a avut o părere despre conversiune, iar astăzi ... îl putem felicita că are altă părere !** (**întreruperi la PNL**)

-**CICBrătianu** : Vă asigur că nu am altă părere decât aceea cuprinsă în lege !

-**I.Răducanu** : Dle Brătianu , îmi pare rău că negați ...

-**C.Argetoianu** :Este o **continuitate evolutivă**

-**I.Răducanu** : Eu **aș felicita PNL** dacă ar fi într-o **continuitate evolutivă** .

Mi se pare , însă că PNL este în **continuitate staționară** .

-**Bogdan Duică** : Dle Răducanu , **continuitatea nu poate fi evolutivă**

-**I Răducanu** : Mi se pare că PNL este într-o continuitate staționară ...

-**G.Fotino** :Dle profesor Răducanu, ați apropiat două cuvinte în mod nelogic .

Ați vorbit de **baza temeliei** (ilaritate la PNL) .Acum faceți o nouă greșeală , spuneți **continuitate staționară** (ilaritate la PNL)

-**NCPopescu** : **Ambele trei chestiuni**, dle Răducanu ... (ilaritate la PNL)

/Neglijarea totală a agriculturii

-**I.Răducanu** : Dlor , **aștept ca dvs să vă potoliți spiritele** , ca să pot continua...

Înregistrăm a **patra lege pentru lichidarea datoriilor agricole , lăsând agricultura în starea care se găsește , neinfluențând-o cu nimic** , nici în ce privește tehnica, nici în ce privește schimbarea de culturi care ar avea o anume cerere pe piața mondială.

Nu există nici o țară în care guvernele să se ocupe numai de lichidarea datoriilor ,fără să ia măsuri de mare eficiență pentru dezvoltarea producției agricole.

În Ungaria s-a dat o **dezvoltare foarte mare industrializării** unor anumite produse agricole ca să se ridice productivitatea **În SUA**, experiența **Roosevelt** : din 100 milioane locuitori, **50 de milioane** sunt direct interesați în munca câmpului .Roosevelt a luat unele măsuri pentru îngrădiri vamale ,ca să protejeze veniturile agricole. A mers și mai departe la o devalorizare monetară ,pentru a ajuta agricultorii debitori [----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

▫ Politici (polemici) economice financiare

/Liberalism /Dirijism /Naționalism /

PNL/ PNȚ / LANC/

[LD : Se poate semnala și în acest domeniu o anumită apropiere între cele două partide de guvernare: PNL , PNȚ].(**Virgil Madgearu și Victor Slăvescu**)dar asta așa din frânturi de explicație doctrinară , din replici acoperite de comentarii ,mai mult sau mai puțin teoretice și minate de ideologii partizane. Le consemnez pentru că era **un prilej unic de confruntare** ,în care politicienii adversari se explicau]

-**I.Răducanu** :Eu nu înțeleg **internaționalismul** în sensul care nu este **plăcut d-lui ACCuza; înțeleg internaționalismul în sensul realităților** .

-**ACCuza** :Adică **nu înțelegeți naționalismul** așa cum îl înțeleg eu . Regret pentru d-ta !

-**I.Răducanu** :Nici asta .Eu înțeleg un **internaționalism constructiv**,bazat pe **colaborarea acelor economii naționale** , care au **interese identice ,împotriva altor economii naționale exploatoare** .

-**ACCuza** :Foarte frumos, dar **cu jidanii ce faceți ?** Aceasta este toată nenorocirea.

-**I.Răducanu** :Aceasta vă privește pe dvs [**revine la problemă ...**]

Aceste două căi sunt :una **politică deflaționistă , adică a ortodoxiei** , așa de **scumpă d-lui ministru de finanțe** ...

-**Victor Slăvescu** (ministr.Finanțe) :**Da, da.**

-**Vasile P.Sassu** (ministr.Agriculturii) :**Și a d-lui Madgearu** .

I.Răducanu : Dle ministru , **ne împăcăm foarte bine între noi**. Chiar când suntem de păreri diferite , ne respectăm părerile.**Victor Slăvescu** nu obosește să repete :< **eu sunt adept al ortodoxiei financiare și monetare** > .

-Slăvescu : **Și o practic.**

-I.Răducanu :Ce este ortodoxia , aș întreba pe d. Argetoianu ?

Ortodoxia este să crezi într-o dogmă care nu mai are nici o realitate în viața realităților de azi(ilaritate la PNL)

-Slăvescu : Te plâng d-le Răducanu .

-I.Răducanu : Eu privesc cu un surâs prietenesc atitudinea d-lui ministru de Finanțe.

Ortodoxie economică , da, a fost **ortodoxia economiei clasice** :un șir de **principii abstracte** , care **nici odată nu și-au găsit realizarea în faptele vieții practice** .

-Slăvescu :Dle Madgearu, auzi ce spune dl Răducanu ? **Ești de părerea d-sale ?**

-I.Răducanu :**De sigur că da. Dl Madgearu este un adversar al liberalismului economic, și , în această privință, noi suntem perfect de acord.**

-Madgearu : **Dle Slăvescu, d-ta știi foarte bine că eu sunt partizanul economiei dirijate și d-ta ești împotriva acestei economii dirijate .În privința ortodoxiei, d-ta ești habotnic, și eu nu sunt**

-Voce : Dta ești cușer ! (mare ilaritate)

-Nichifor Robu :Ortodoxie cușer ! (ilaritate)

-Argetoianu : Fiindcă este vorba de ortodoxie , am putea întreba și pe Patriarhul (ilaritate)

-Răducanu : Nu aș fi dorit ca expunerea mea să alunece pe o pantă pretențioasă de doctrină

-Slăvescu :Devine glumeață...

-Răducanu :...dar este bine să lămurim o chestiune, fiindcă **de la principii ne luminăm pentru conducerea politicii economice.Dl ministru de Finanțe se declară pentru ortodoxie.**

În dicționarul științific al economiei politice ,**cuvântul " ortodoxie"** se aplică pentru **economia liberală**. Prin urmare , dl ministru declară că **este un economist liberal** .

Vă felicit .

-Slăvescu : **Vrei să fii economist țărănist ?** (ilaritate)

-Răducanu :**Ce mai căutați dvs pe banca ministerială , când veniți cu proiecte de legi care sunt o negațiune a liberalismului economic ?Faptele sunt mai tari decât principiile**, care nu se poate încadra în lumea faptelor și ,de îndată ce spui " **ortodoxie liberală** " în știința economică , trebuie să tragi concluzii și **să fii ortodox și în chestiuni monetare .**

Dar într-o economie dirijată parțial, cum este astăzi regimul de economie în toate țările - până și în liberala Anglie de odinioară - **într-o astfel de economie dirijată , problema monetară se pune altfel** ; nu se pune în cadrul **liberalismului economic**,nu se poate pune și nu se poate lămuri fenomenul monetar după percepțe și după credințele " **ortodoxiei liberale** ". **D-lor deputați, realismul economic înlătură acele învechite doctrine care sunt aplicate într-un mod cu totul incomplet și care nu fac decât să dăuneze mai mult vieții economice."**

[-----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

«Cooperația = singura instituție financiară valabilă

"Iau act cu multă **mulțumire** că pierderile care vor fi suferite de **Banca Națională** a României și de **Banca Centrală Cooperativă** , **vor fi suportate de către Stat** .

Din nenorocire însă,nu văd din Raportul d-lui Bentoiu și din nici un articol din lege, **suma pe care statul trebuie să o dea Băncii Centrale Cooperative.**

-Vict.Slăvescu : Această chestiune **va face obiectul unei convențiuni.**

-Răducanu :Cred că din organizațiile noastre de credit , de pe urma prăbușirii creanțelor , cu sau fără legea conversiunii, **cele mai multe instituții de credit sunt menite să dispară.**

Într-o țară de mică agricultură, nu se poate face politică agrară decât în cadrul cooperației .Cooperația de credit trebuie să fie acel **instrument de credit pentru gospodăria țărănească** care să trăiască mai departe și **să fructifice producția țărănească** .

[**Propune un amendament , în acest sens** ,]

/Lichidarea datoriilor micii proprietăți țărănești

"**Fac apel la toți acei care țin la instituția Cooperăției** și le aduc la cunoștință că din **totalul plasamentelor de împrumuturi agricole ,mici proprietăți țărănești este datorate cu 6 miliarde și jumătate la mișcarea cooperativă.** [-----]
Din cele 6 miliarde și jumătate , cooperativele vor trebui să suporte o pagubă de cca 3 miliarde și jumătate, ceea ce înseamnă **absorbirea întregului capital social și a fondurilor de rezervă.**

/Sprijinirea mișcării cooperative

Prin urmare , după această lege, **toate societățile cooperative vor intra în lichidare.**
De aceea **propune ca din suma acordată Băncii Naționale , să se defalce o parte care să fie destinată ,** anual, pentru **acoperirea pagubelor reale suportate de mișcarea cooperativă ,** de pe urma așa-zisei conversiuni,**de pe urma conversiunii datoriilor agricole și urbane** (care nu sunt multe) [---]

Fac apel la onoratul guvern și în special la d-l ministru al Agriculturii [V.Sassu]

a cărui inimă caldă **pentru mișcarea cooperativă** o cunosc,**să țină seama de această sugestiune ,** și de prevederile din celelalte legi de conversiune ,de până acum. [---]

" Pe cale de amendament , împreună cu prietenii mei , îmi voi permite -și sper că alături de noi vor fi mulți membri din majoritate -să cer să se aducă o îmbunătățire a legii în ce privește mișcarea cooperativă .

Oricare ar fi deosebirile noastre de vederi , privind organizarea mișcării cooperative, trebuie **să fim cu toții de acord asupra marelui rol economic și social** pe care **această mișcare cooperativă trebuie să-l joace de acum înainte ,** în țara noastră de țărani , în România întregită " [-----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

32) C.Argetoianu(Uniunea Agrară) ,la asanarea datoriilor rurale și urbane ,2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr. , p. 1497- 1502)

[LD : Supratitlurile, sublinierile , semnele îmi aparțin.Argetoianu , pe ocolite sau direct, apără interesele marilor proprietari de pe **poziții neoconservatoare, antibancare .**]

// Criza economică . Natura și raportul crizei interne cu cea externă . //

// Măsuri anti-criză în România : lichidarea pasivului ; întărirea monedei ; valorificarea //

// Agricultura extensivă românească versus agricultura intensivă străină //

// Deficiențele reformei agrare // productivitatea scăzută a țaranului //

// Valorificarea cerealelor / asociații agricole //

//Lichidarea trecutului ! // Sacrificiul creditorilor ! //

C.Argetoianu / 2 apr.'34

Repercusiunile crizei internaționale asupra României

Chiar dacă legea ar fi ieșit bine,**ea tot nu ar fi putut curma criza economică ,** deoarece **problema este prea vastă , prea complexă ,** ca să poată fi dezlegată printr-o lege, care se ocupă numai de o categorie de fenomene.

"Criza economică în care ne zbatem noi , ca și alții , se desfășoară pe două planuri : pe un **plan național** și pe un **plan internațional.**

Aș zice chiar , întrucât ne privește mai ales pe noi, României, că fenomenele care se desfășoară **pe plan național ,**oricât ar fi de contrarii aparențele ,**sunt mult mai puțin importante** decât cele ce se desfășoară pe planul internațional ,fiindcă **multe din fenomenele naționale nu sunt decât repercusiunea fenomenelor de pe planul internațional. "**

" De când criza s-a generalizat în lumea întreagă ,încercările de înțelegere internațională nu au lipsit.Nu au lipsit **conferințele de specialiști, conferințele de experți.** Nu au lipsit

memoriile, rapoartele, și întâlnirile între factorii răspunzători ai tuturor statelor conducătoare ai politicii mondiale.**Toate aceste întruniri,** care se înșiră în lumea întreagă de doi-trei ani, ca să nu ne urcăm în sus ,la conferințele de la Geneva,**nu au dat până azi nici un rezultat.**

Dacă ar trebui să așteptăm leacul de la o înțelegere internațională , cred că **ar trebui să așteptăm așa de mult,încât așteptările noastre s-ar termina mai degrabă cu un faliment**

general. Ce este atunci de făcut , pe acest teren internațional , dacă înțelegerile prin dezbateri nu sunt probabile ?

" Fiecare stat este stăpân pe destinele lui, pe legiurile lui, pe hotărârile lui.

El trebuie să ia inițiative locale ; aceste inițiative locale se vor coordona de la sine , la un moment dat, și **înțelegerea** pe care am căutat-o la masa verde a conferințelor , **se va realiza prin însăși necesitatea restabilirii unui echilibru** în situațiile naționale dezzechilibrate din diferite țări. Acest lucru deja s-a și făcut în diverse țări .

Ex. Anglia , SUA, care au pus lumea întregă în fața unui fapt împlinit , fără să mai aștepte rezultatul conferințelor internaționale.

▫ Măsuri anti-criză în România

/1931.Primul proiect de Conversiune

Am avut și noi inițiative. Dar nu pe teren monetar ,ci în privița **lichidării pasivului**, căci , în același an (1931) , când Anglia a renunțat la convertibilitate și a redus cursul lirei străine, noi , la o lună după aceea (toamna) **am depus primul proiect de conversiune a datoriilor agricole** .Este suficientă această inițiativă pentru curmarea răului ? **Cred că nu , și de aceea am afirmat de la început că oricât de bună ar fi această lege, ea nu rezolvă problema.**

Presupuneți că producătorii din Țara Românească , toți **agricultorii ,toți comercianții și toți industriașii ar fi mâine scutiți de orice sarcini și nu ar mai avea nici o datorie.**

Credeți dvs că criza ar fi vindecată?**Credeți dvs** că cu scăderea prețurilor, cu stagnarea totală a comerțului național,cu imposibilitatea de valorificare în toate ramurile de producțiune , **nu ar începe din nou ?** Și **credeți dvs** că după un foarte scurt timp ,**producătorii noștri nu ar fi iarăși încărcăți cu un pasiv,poate tot atât de mare** ca cele care apasă astăzi ?

/Căile de normalizare

Eu cred că o încercare de normalizare , cu șanse de succes, **trebuie dusă pe trei baze**

I.Lichidarea pasivului , descătușarea producătorilor .

II.Baza monetară , o monedă sănătoasă La Comisie , am ridicat această problemă, dar **ministru de Finanțe mi-a cerut să nu vorbesc, pentru că subiectul este" delicat"** Avem nevoie de o monedă normală, convertibilă, care să permită schimbul liber și tranzacțiile.

-Devalorizarea monedei ?!

Unii spun : trebuie **să devalorizăm moneda !**

Ași răspunde prietenilor care susțin această teorie , **că în ipoteza devalorizării , moneda este folosită doar ca instrument pentru lichidarea pasivului.**

Este o încălecare a câmpului monetar asupra câmpului lichidării pasivului

-Vasile P.Sassu : Atunci nu ar mai fi nevoie de o lege a conversiunii !

-C.Argetoianu : de o parte, însă , de altă parte, **am comprima activul și am spori balanța cheltuielilor și a încasărilor.** Și, în același timp, **nu am avea rezolvată problema monetară, tot o monedă avariata am avea, nu una convertibilă,și nu am rezolva acea normalizare a schimbului și a tranzacțiunilor internaționale.**

Iată de ce **devalorizarea nu pare suficientă.**

-Stabilizare monetară ?!

Alții spun : nu trebuie devalorizare, **trebuie o monedă nouă !**

O monedă nouă - cu valoarea celei actuale :3 centime aur.

Odată cu ea, s-ar retrage și s-ar lichida cea veche ,**pentru una nouă, retragerea a trei vechi.**

Prețurile ar rămâne aceleași, impozitele la fel, lefurile aceleași .

Devalorizarea s-ar face numai pentru lichidarea trecutului.

Este o monedă mai bună ... **dacă ar fi convertibilă !**

Dar problema unei monede convertibile nu este o problemă așa simplă.

Nu este deajuns ca ea să fie convertibilă pe baza stocului metalic -pe care ni l-am putea procura ușor .**Pentru a fi convertibilă, o monedă trebuie să se sprijine pe o balanță de conturi**

favorabilă , **altfel fugе tot aurul din țară.** [-----]
C.Argetoianu / 2 apr.'34

-Valorificarea producției naționale

-Agricultura extensivă (intensivă - nu poate fi făcută în România.)

[LD : ca doctrină agrariană, argumentele lui Argetoianu sunt logice, realiste , exacte.
Apare însă în lumina adevăratului său crez conservator . Condamnarea , fatalitatea agiculturii românești la structura mării proprietăți apare ca un târzielnic tribut adus conservatorismului , ieșit din ordinea societății românești. Nu l-aș eticheta-o ca " reacționară " ci doar " nostalgică" și inoperantă.]

Poate că în acest compartiment stă origina crizei noastre .

Când s-a făcut reforma agrară , s-a pierdut din vedere **poziția noastră economică**, s-a avut prea mult în vedere **latura politică.**

" Noi eram o țară de cultură mare , o țară exportatoare de produse agrare.

O țară exportatoare de cereale, este **condamnată la cultură mare**, fiindcă **își stabilește prețurile sale pe baza prețurilor de export** , și **prețurile de export** , pentru o țară exportatoare, **sunt forțat prețurile din țările de import** , minus taxele de intrare în acele țări, minus prețurile de transport, minus prețurile de manipulare etc etc.

" Așa încât, **în tot decursul ultimelor decenii** , se poate constata **un decalaj foarte simțitor între prețurile din țările exportatoare și cele din țările importatoare .**

Consecința : numai țările importatoare de cereale pot face cultură intensivă scumpă ;
căci cultura intensivă este scumpă. " [-----]

C.Argetoianu / 2 apr.'34

Productivitatea țărănească

" Noi nu ne-am preocupat de această latură a chestiunii și când am transformat proprietatea noastră mare în proprietate mică , **am ascultat numai un imbold moral.** S-a făcut reforma fiindcă așa erau **cerințele noastre sociale.** **Se cerea să se împroprietărească țărani.**
Foarte just .

Însă **am neglijat încontinuu latura economică** a problemei și , **n locul culturii mari care da producție ieftină și bună, am instalat pe cultivatorul mic, care n-ar putea face cultură bună , decât prin metodele intensive și scumpe.**

Așa cum o face el acum , cultura mică , extensivă, este un dezastru .

-**NCPopescu** : **Țăranul produce mai ieftin decât marele proprietar .**

-**dr.N.Hasnaș** : Die Argetoianu , o chestiune generală, mare : eu știu un singur fapt, că **cantitatea de grâu cultivabilă cu proprietatea mare** , ca și **cantitatea de grâu produsă de proprietatea mică** , adică după expropriere , **au fost aproape egale .**

-**C.Argetoianu** : **Nu ! Mult mai redusă !** După reformă, **s-a cultivat mai puțin grâu**

-**dr.Hasnaș** : Di Dinu Brătianu îmi dă o lămurire foarte interesantă - are dreptate!

S-a cultivat porumb , și a fost **pentru noi o șansă** , din cauză că grâul nu mai avea debușeuri . **Și porumbul se mânca la noi în țară.**

-**C.Argetoianu** : Din p.d.v.economic, **a scăzut și cantitatea și calitatea .**

-**Vasile Sassu** : Aceasta din cauza **crizei de după război.** Ceea ce spuneți dvs este exact în împrejurări normale. Dar în împrejurările anormale , **nu puteți să faceți astfel de teorii .**

- **Argetoianu** : Eu nu pricep de ce mă întrerupeți, pentru că eu nu vreau să spun că este rău că s-a făcut reforma agrară ; eu vreau să spun că **este rău că nu s-a completat cu măsuri economice.**

-**Vasile Sassu** : **Se va completa**

-**Argetoianu** : Die ministru, suntem în al 14-lea an de la reforma agrară, și regret că nu s-a completat până azi ; **să dea Dumnezeu ca în viitorii 14 ani să se completeze.**

Ce spun eu, d- lor ? **Că avem o problemă de rezolvat** , problema valorificării producției noastre și , mai întâi de toate , **a producției agricole** , fiindcă suntem **" un stat eminentement agricol "**

-**Vasile Sassu** : De sigur.[-----]

Marea proprietate, grevată de datorii

-**Argetoianu** : dar d-lor , pentru numele lui Dumnezeu , **am făcut războiul** .Cât s-a pierdut în război ? **Au murit oameni** , s-au devastat regiuni întregi ,care nici odată **nu au primit nici o despăgubire** , și s-a făcut România întregită .

Așa se fac schimbările mari . Noi, **proprietarii mari** , în 1920, când s-a făcut reforma agrară , **am fost deposedați** . Cu cât ? **Cu 80 % ? Cu mai mult** .

Și ce ni s-a dat în schimb ? **O hârtie pe care nu o putem valorifica** .

Ei, **v-a venit rândul, d-lor creditori**, nu avem ce să facem .

Trebuie cu orice sacrificiu **să se facă această operațiune** , **să se taie în carne vie**, și **să se termine odată chestiunea** aceasta a lichidării trecutului [.....-----]

C.Argetoianu / 2 apr.'34

33.) N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georg) , la Conversiune, 2 apr.'34

(DAD, MO 36 , șed.din 2 apr.'34 , p 1502- 1505)

[LD : Acum că Conversiunea părea ajunsă la ... capătul drumului,se dădea o **bătălie strașnică pe pe paternitatea ideilor**,care trebuia să evidențieze **meritele partidelor** în adoptarea unei **legi care ierta de datorii !** Nu -i de mirare .După cum nu surprinde "**generozitatea**"partidelor **care nu aveau și răspunderea guvernării**, care **supralicitau amploarea iertării datoriilor !**

Notă aparte la georgiști :**apărarea burgheziei mici și mijlocii** ,apărarea **industriei neașe, românești ;adversitate față de capitaliștii străini.**]

Supratitluri , sublinieri , comentarii - îmi aparțin.

// Legea Sassu (IV) - aprobare de principii //

// Datoriile urbane . parțial satisfăcător //

// Art.65. excepțiuni regretabile :

- Creditorii străini privilegiați

- Comercianții și industriașii români - în pericol

- Burghezia mică și mijlocie - defavorizată

// PNL-georgist - va vota legea //

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ **Art. 65 :excepțiunile**

Tratamentul privilegiat al creditorilor străini.

[Sunt deziderate pe care le ridică în plen, pentru că a constat la Comisie că **și unii membrii din guvern aveau opinii asemănătoare.**]

A fost impresionat neplăcut văzând că **s-au scos unele excepțiuni de la art.65 :**

creanțele invalizilor,orfanilor și văduvelor de război ... dar au rămas ale străinilor !

Prin urmare, **un creditor străin poate să scoată la vânzare averea unui debitor român, în timp ce românul nu are acest drept !**

S-a spus că s-ar supăra cercurile de peste graniță .Nu văd nici un motiv de supărare.

Eu socotesc că **dacă am da dovadă de un pic de demnitate și de mândrie ,nu am putea permite ca această excepție să mai rămână la art. 65.**

Aduceți-vă aminte că **bunicii noștri la 1866** ,când au făcut **Constituția,au interzis străinilor să dobândească imobile rurale în România** . Credeți că atunci străinii nu au făcut obiecțiuni ?

S-au supărat și atunci dar **li s-a spus** : în ce privește bunurile care compun **teritoriul național** , se aplică "**Lex rei sitae**" ,ele **țin de suveranitatea națională** ,iar **legile care organizează proprietatea sunt de ordine publică** și nimeni n-are cuvânt să facă vreo obiecție.

Prin urmare,**această excepțiune trebuie eliminată din lege .**

Nu este suficientă "**îndulcirea**" care s-a prevăzut :că dacă străinul locuiește în țară , nu este exceptat .Noi propunem ca **debitorul urban străin să intre în beneficiul legii** ,

iar **creditorul urban străin să nu fie privilegiat și exceptat .**

E o măsură egală . : debitorul străin ne-ar fi spus : " merci ",pentru că ar fi intrat în beneficiul legii ; iar **creditorul străin nu ar fi avut de ce să se supere** ,pentru că-l tratăm egal cu debitorul străin.

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

Comercianții și industriași români, defavorizați !

[LD : da , este un **accent deosebit național**, dar eu nu l-aș numi naționalist .

Oare nu aveau dreptate ? Trebuie ținut seama de epocă , de perioada de consolidare a statutului național . Și așa orașele erau ale cui erau Dă o serie de detalii juridice prin care ar trebui **modificate și în codul comercial și cel civil** ., în același sens și scop.

Cum , trebuia să se schimbe întreaga legislație ?!]

"**Dacă se lasă excepțiunea** , așa cum este în lege, **negustorii și comercianții**

vor fi urmăriți silit , în imobilele lor. Vă întreb : cine este destoinic astăzi să se prezinte la o **licitație publică** de imobile importante , ca **să obțină o ordonanță de adjudecare ?**

Noi sau cei străini de neamul nostru ? De sigur străinii, ei se vor prezenta să le cumpere .

De aceea noi am cerut amendamentul : **să păstrăm în mâinile noastre imobilele de la orașe , altfel vor fi acaparate de străini.**

[dă o serie de detalii juridice care ar trebui **modificate și în codul comercial** , în același sens ; dă o serie de ex. de felul cum au procedat unele bănci când au acordat credite, condiționându-le de contracte ipotecare .LD : Dar se poate pune problema și altfel : de ce făceau românii astfel de împrumuturi ?]

" **La vremuri excepționale trebuie texte excepționale.** Textele pe care le avem noi în codul civil și comercial , au fost destinate să-și aibă aplicația lor în vremuri normale, nu pentru vremuri ca acestea , în care suntem **obligati să legiferăm problema datoriilor rurale și urbane.** "[-----]

Gândiți-vă dvs. și la **industria noastră cu caracter național și capital național.**

Departa de mine ideea de a mă gândi la industria care se reazămă pe capital din afară și care lucrează la noi în țară cum i se dictează de peste graniță.

Nu vreau să vorbesc, bunăoară, de **societăți petrolifere ca Româno-Americana** , care primește ordine de la **grupul Standard Oil** , nici de **Astra Română** care se bazează pe **capitalul imens al lui Royal Dutch** ;

Industria neaoș românească defavorizată

...dar vorbesc de **industria noastră neaoș românească** , cu caracter pur național și cu **capital național**. Dacă proiectul acesta nu o ia în considerare , **eu mă gândesc cu groază la micii exploataori** de toate categoriile și în special la **micii exploataori de petrol.**

Nu uitați că avem țărani care , după expirarea vechilor concesiuni ale lor, **s-au apucat ei să exploateze** ; au câte un puț din care extrag țitei, cu mijloace primitive - un cal care se învârte în jurul puțului - **alții au chiar sonde** , din care lăcăresc - cum spun ei - adică scot țitei.

Toți aceștia au contractat datorii pentru dezvoltarea industriei lor, atunci când vag. de țitei era evaluat la 23-25.000 lei . Azi vag. de țitei a ajuns la 3.000 lei , și de aceea **societățile cu caracter național** , cum sunt **IRDP. Petrol - Govora, Petrolul Românesc, Creditul Minier**, și altele , în care sunt interesați mii de cetățeni de - ai noștri , meseriași, ingineri, diverși acționari, aceste **întreprinderi neproteguate de nimeni, nevăzute de nimeni, vor merge la ruină , la vânzare silită, la lichidare!** Nu avem interes **să distrugem până în temelii bruma de industrie cu caracter național din această țară .**

N. Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

34.) M. Ghelmegeanu, Madgearu (intervenții) la Conversiune, 2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. 2 apr.'34, p. 1505- 1512)

[LD : Ghelmegeanu , se ocupă mai ales de **aspectele bancare ale legii** , din polemici rezultând cu claritate "**fiefurile**" **bancare ale celor două partide mari din România**]

Supratitluri, sublinieri , semne - îmi aparțin.

▣ Massa datoriilor agricole.

▣ Povara bugetară - ▣ Datoriile marilor proprietăți .

▣ Finanțarea conversiunii. - ▣ Politica de credit

▣ Cooperația

▣ Ineficiența legii Sassu - concluzii

- PNL: politică bancară potrivită unui *stat comercial-industrial*
- PNȚ : politică bancară potrivită unui *stat agrar*.
- PNȚ nu va vota legea

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▫Exploatarea agricole din România

Massa datoriilor agricole.

[LD: date foarte valoroase privind exploatarea agricole , pe care , altfel, nu aş fi avut cum să le ştiu .Iată de ce am studiat cu atâta atenţie dezbaterile la legile cu miză economică.

Nici celelalte aspecte nu-s de neglijat :situaţia (şi eficienţa) proprietăţilor agrare după 15 ani de la reformă ;gravitatea subfinanţării agricole ; ş.a]

Problema este foarte dificil de rezolvat .Când s-a făcut prima lege Argetoianu ,**nici nu exista o statistică a datoriilor agricole.**

Sunt în Ţara Românească **3.101.000 exploatarea agricole** şi **2.500.000 cereri de asanare**.
Astăzi , pe baza cererilor de asanare, avem un **act oficial , statistica Ministerului de Justiţie** , prezentată de d.Decuseară

Avem de lichidat **o masă de 52 miliarde** ,**din care 46 miliarde , datorii directe.**

-**VPSassu** :Suma din urmă este cea adevărată.

-**Ghelmegeanu** : Din cele 46 miliarde ,**13 miliarde sunt ale debitorilor cu peste 10 ha** , şi **32 miliarde şi jumătate, ale proprietarilor sub 10 ha.**

Datoriile pe ţară şi zone/ anuităţi /

[LD: fără a se putea extrage vreo caracterizare psihologică , oare nu este interesantă până şi această **apetenţă pentru împrumuturi** – reflectând mentalităţi de dorinţă de prosperitate, sau lăcomie, sau fudulie –diferită de la o provincie la alta? O fi fiind ei **ardelenii "gospodari "** şi **bănăţenii "fruncea"**), dar iată, la conversiune ,se prezintă cu **mari datorii** care întrec cu mult media pe ţară sau din Vechiul Regat şi Basarabia (6.585lei):**10.000 , respectiv 9.000 .**
Şi aceste datorii vor fi achitate din bugetul ţării.]

Pe baza statisticii , rezultă că **media datoriei pe ţară ete de 6.585 lei / la ha**

Dar în Oltenia ea este de 7.400 ; în Banat de 9.000 ;

în Transilvania de 10.000 ;iar în Muntenia de 6.900 .

Numai în **Moldova , Dobrogea , Bucovina** şi o parte din **Basarabia** **media cade sub 6.585 lei . [face tot soiul de calcule şi conchide]**

Proprietatea ţărănească, în regiunile unde se depăşeşte media generală pe ţară, ar trebui să plătească următoarele **anuităţi lei / ha** :

Basarabia - 80 , Moldova - 200 (dar la Putna ajunge la 16.400)

Muntenia - 315 , Oltenia - 320 (dar în R.Vâlcea ajunge la 12.000) ,

Banat - 360 , Maramureş şi Crişana - 360 , Transilvania - 400

(dar la Sibiu ajunge la 18.000 , Braşov- 29.000)

-**Sassu** : în primii doi ani suma este mai mică .

.-**Virgil Madgearu** :Este adevărat că aţi socotit ca în primii doi ani,**cât mai sunteţi la putere, suma să fie mai mică .**

-**Sassu** : N-am făcut-o din calcul politic.

-**Madgearu** : Pentru ca , după doi ani , când vor fi să plătească rate normale ,care vor fi cam de trei ori şi jumătate mai mari decât ratele primilor doi ani,fiind un alt partid la putere ,**dvs să spuneti ţăranilor , ca de obicei, cum faceţi demagogie ,că noul guvern le-a mărit ratele** (ilaritate la majorităţi)

-**Sassu** : Cred că **faceţi o glumă** , dle Madgearu .

-**Madgearu** : Dvs în politică trăiţi foarte adeseori ori cu **glume de această natură**

-**Ghelmegeanu** [**explică detaliat cum a făcut calculele , pornind de la un studiu al ministrului de Finanţe, Victor Slăvescu, privind rentabilitatea în agricultură , şi conchide]**

În ce priveşte **proprietatea familială ţărănească** , care se poate întreţine din exploatarea lotului de **3 ½ ha,nu poate să realizeze în nici un caz un venit care să-i permită**

să plătească anuități de 300-400 lei. [-----]

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

Datoriile marilor proprietăți .

[LD :urmează o polemică financiar - bancară între **Ghelmegeanu, Madgearu și Negură** privind acest aspect Înțeleg doar că ei gândesc diferit și apără interese diferite .Informațiile despre **marea proprietate** sunt ,însă, foarte valoroase .Nu știu și cât de adevărate sunt, pentru că sunt aruncate în dispute politicianiste .De aceea mă văd silită să citez]

-Ghelmegeanu : Din datele statistice ,rezultă că sunt **4.167 debitori** , care datorează între **20.000 până la 99.800 lei / per ha** .Aceasta înseamnă **cca 4 miliarde lei** din **cele 13 miliarde care grevează proprietatea peste 10 ha** .

Când statutul român și-a pus întregul prestigiu în joc, pe piața străină, și când se luptă pe toate căile-și noi și dvs. -ca să obțină 2 miliarde reducere la datoria externă , este posibil ca ,**cu asemenea ușurință să fie grevat bugetul cu 4 miliarde?**

-Madgearu : ex. un popriatar care posedă **o avere de 300.000.000 lei** ,și care are **o datorie de 30.000 .000 lei** -adică **10%**-declarată la conversiune ,pentru ce să i se reducă datoria la jumătate ,pentru ce să ruineze deponenții unei mici bănci ?(care este aproape de Banca Românească - bancă liberală !)**pentru ce statul să ia și el parte la pagubă ?**

Pentru ca cineva, cu un patrimoniu de 300 milioane,**să nu fie silit să lichideze o parte din patrimoniu și să-și plătească datoria ?!**El nu dă numele, dar dacă doresc el poate aduce **toată list a"conversioniștilor"** din această categorie ,**pentru a se vedea imoralitatea !**

-Pamfil Șeicaru : Există mulți oameni în Țara Românească **cu un patrimoniu de 300 milioane ?** Atunci excepția din lege se presupune că este pentru o singură persoană !

-Negură : Die Madgearu ,cunoașteți dvs **un singur caz,din categoria specificată ?** Dacă aș cunoaște un singur caz, **l-aș reduce, individual, prin lege .**

-Ghelmegeanu : Acestea nu sunt cazuri imagine.Studiați statistica lui Decuseară.

De ce se creează acest miraj falicios că legea dvs cuprinde pe toți ?

-Negură : Nu pe aceștia ! [-----]

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

Finanțarea conversiunii.

[LD : explică de ce aceste prevederi sunt iluzorii ;scăderea încasărilor la buget ;

BNR nu va putea fi despăgubită etc etc Importante sunt informațiile .

Și important este că la acest capitol,**Ghelmegeanu, Madgearu ,preamărește băncile din Ardeal**,pentru **meritele lor naționale și țărănești**, în schimb **ignoră sau chiar neagă** vreun rol **băncilor din Vechiul Regat** (mai ales Creditul Funciar Rural)

Apare foarte clar conflictul de interese dintre cele două partide, deși nu sunt convinsă că grupurile sunt atât de delimitate.]

PNL vrea să despăgubească toate instituțiile de credit , de pagubele suferite prin conversiune. Există diverse formule de finanțare .**PNL a ales-o pe cea mai comodă dar iluzorie** : înscrierea în **bugetul statului**, pe termen de **15 ani**,a unei sume de **450 milioane lei** , pe care **Banca Națională are dreptul**, din oficiu, **să o rețină din încasările statutului**, așa cum face pentru plata datoriei externe .

Pentru aceasta ,**PNL a garantat BNR cu bonuri de tezaur și cu producția auriferă**.

...Există **bănci comerciale mari**, acum în stare de faliment sau cu dificultăți,**care însă nu au investit deloc în agricultură ;**

...Există **bănci mici și mijlocii** ,în Vechiul Regat ,care n-au avut decât rol de intermediar , trăind din politică de credit, grație scontului împrumutat la BNR ;

Dar :

[LD:când am prelucrat discursul lui Ghelmegeanu ,cu intervențiile lui Madgearu ,nu mi-am putut reprimă o retro'înjurătură,cum au avut tupeul să critice cu atâta demagogie legea liberală, după ce ei au fost incapabili să o facă ?!Și, mai presus de toate, cum pot să reverse atâta ură față de Vechiul Regat ?! Dar de asta mă ocup la Etica politică]

/ Există **o mare mișcare populară**, în care chiar PNL la originile lui , a plasat un mare capital de sentimente și de credințe,**mișcarea cooperatistă**.

/Există acele **bănci din Ardeal** care au îndeplinit **rolul cooperăției**, care n-au trăit numai din creditele la BNR , ci **pe baza depunerilor țărănești** (aplauze la PNȚ) Acestea au trăit dintr-un plasament țărănesc.

Și dvs vreți **să puneți la un loc toate aceste bănci, fără nici o discriminare :**

Banca Comercială cu Banca Populară,cu **Banca din Vechiul Regat** și cu Banca din Ardeal , care este **pur țărănească !**

-Pamfil Șeicaru : Mai ales **băncile mici din Ardeal**, înainte de război, **au avut o funcție națională :cumpărau latifundiile grofilor.** Și mersese atât de bune acest proces de trecere din patrimoniul grofilor ,în patrimoniul țăranilor,**încât la un moment dat s-a scos un strigăt de alarmă din partea Budapestei !** Ele au reprezentat **un bastion al inițiatvei românești .**

-Ghelmegeanu :Dvs, **înălțuiți de prejudecăți și interese trecute,nu faceți nici o discriminare** și, în formula vagă de susținere a creditului,**asezați pe același plan aceste patru feluri de bănci !**

Când este vorba de **Creditul Funciar Rural**, însă ,lucrurile se schimbă ,**dvs obligați statul să acopere toate pierderile pricinuite de conversiune !**

Ori, după război,**Creditul Funciar Rural** , nu a mai investit decât **1.500.000.000 lei** ,în timp ce **Băncile Populare** au un portofoliu de **6.000.000.000 lei** ,iar **Băncile din Ardeal** au un portofoliu de **5.332.000.000 lei** (din care 60 % sunt plasamente țărănești)

[LD:citează elogiile lui Victor Slăvescu la adresa **băncilor din Ardeal care se reazămă pe modeste gospodării țărănești;dar când este vorba de băncile liberale...**]

Dle ministru , în legea **dvs, ați uitat mișcarea populară de credit din Ardeal !**

-Victor Slăvescu : Deloc!

-Ghelmegeanu : nu spuneți nimic , decât despre **Creditul Funciar Rural !**

-Slăvescu : **Să ajute creditul , în general** ,am spus.Printr-o convenție se va preciza acest lucru.

-Ghelmegeanu : Tocmai împotriva acestui lucru am protestat .Această problemă trebuie **să se discute și să se tranșeze în fața Parlamentului** ,nu printr-o convenție ulterioară.

-Slăvescu : **Voi veni în fața Parlamentului** , în luna iunie, cu convențiunea,în care se va vedea cum statul pune banii la dispoziția BNR .

-Madgearu :Noi nu putem să acceptăm această concepție ,că față de unele instituții de credit se iau anumite obligațiuni prin lege,iar față de altele, prin convenție ulterioară .

Scoateți atunci din lege și Creditul Funciar Rural și Creditul Funciar Urban ,veniți și cu ele tot la convenție .

-Slăvescu :Acesta este **un proces politic de intenție** , dle Madgearu !

-Madgearu : Dvs credeți că noi totdeauna facem numai politică ? (ilaritate)

Explicați dvs de ce faceți această discriminare ?

-Slăvescu : Noi avem o **preocupare dublă :să lichidăm trecutul** și să asigurăm **reînvierea creditului** .Convenția cu BNR se va încheia în luna iunie.

-Madgearu : Foarte bine,dar atunci **să scoatem și dispoziția referitoare la Creditul Funciar Rural.**

-Ghelmegeanu : Dvs spuneți în lege că **statul va acoperi toate pierderile Cr.FR** , printr-o convenție cu statul . Așa că nu veți mai aduce în Cameră, în iunie.

-Slăvescu : o voi repeta .

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

Prejudicii mișcării cooperatiste

Prin *legea Sassu*, **se aduc prejudicii mai mari mișcării cooperatiste.**

Avem un **portofoliu de 6 miliarde în cooperatie.**

Reducându-l cu 25 % , se pierdea numai **1.500.000.000 lei** (legea veche)

reducându-l cu 50% , se pierd **3.000.000.000 lei** (legea actuală)

-Vict.Slăvescu : Dta nu poți să știi sub ce formă am să ajut băncile populare.

Ai răbdare până la toamnă.

-Ghelmegeanu : Din moment ce dvs nu arătați cum veți întrebuița cele 450 milioane, Parlamentul nu poate vota legea.

Ghelmegeanu / 2 apr.'34

▀Concluzii

PNL: politică bancară potrivită unui stat comercial-industrial

/PNT : politică bancară potrivită unui stat agrar.

[LD :noi dovezi privind caracterul țărănist sau PNT? Sincer sau interesat ?Radical-progresist ? De stânga sau dreapta ? Sau pur și simplu ,alt grup de interese.

Care era în fond doctrina bancară a PNT ?]

Legea, pentru motivele arătate, nu aduce nici o ameliorare, nu constituie nici un progres , nu este o soluție definitivă.Nu se va putea duce o soluție definitivă înainte de a se schimba politica de credit a institutului de emisiune, o nouă structură a BNR, care să corespundă intereselor noastre de țară agrară.Nu se mai poate continua o politică potrivită pentru o țară comercială și industrială, care nu corespunde intereselor rurale.

M .Ghelmegeanu / 2 apr.'34

35.)D.Topciu(PNA-Goga),la Conversiune, 2 apr.'34

(DAD, MO 36. șed. din 2 apr.'34, p. 1527- 1530)

[LD :Basarabean .**Bancher**.Pledează , firesc , de pe poziția acestei funcțiuni .

Dar își construiește argumentarea pe **teoria armoniei sociale, a solidarității.**

Fără să neglijeze țărănimea, pledează cu franchețe și pentru interesele legitime ale celorlalte clase :industriași, și ... bancheri. Este , dinp.d.v. doctrinar, neoliberal.

Nu știu de ce este în PNA , nu are nici un accent naționalist Probabil a fost averescan, și s-a dus după Goga la rupere]

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin. Doc.integral, **fișier PNA**

D.Topciu / 2 apr.'34

«Datoriile ,datornicii

Problema datoriilor este o problemă gravă, atât din p.d.v. social cât și economic.

Se găsesc în litigiu peste 125 miliarde lei,plasați de diferiți creditori **debitorilor, care nu sunt în stare de a-i plăti.**

Din 5 milioane capi de familie, se găsesc în litigiu minimum 3 milioane și jumătate .

Dintre ei, **cca 2.400.000 capi de familie agricultori ,**la care adăugăm și **1.175 bănci,** cu un capital de 70 miliarde ,împreună cu toți depunătorii lor ,și cele **1.097 de instituții industriale ,** la care sunt cca **1 milion de oameni interesați .**(cf.declarațiilor din 1932, la Legea Argetoianu)

«Conversiunea liberală

[LD:remarcă importantă: la baza legii liberale ar fi stat **aceleași principii** ca la reforma agrară (expropriere / împrăștiere):intervenționism economic .

Dacă ținem seama de declarațiile făcute de prim-ministru Tătărăscu,cum că principiile generale care stau la baza legii sunt analoage cu acelea care au determinat pe legiuitorul **reforme agrare** , avem dreptul de a discuta legea din p.d.v. al acestor principii .

Atunci s-au expropriat 6.150.000 ha pământ de la 29.000 proprietari și s-au împrăștiat 1.900.000 cetățeni.

Prin urmare, **din p.d.v. al numărului cetățenilor** asupra cărora **se răsfrâng efectele legii , interesul este mai mare** decât acel al problemei agrare .**Și din p.d.v. al cuantumului,** la fel. **Cuantumul datoriilor atinge astăzi peste 127 miliarde , iar la reforma agrară , atingea 60 miliarde. "**

D.Topciu / 2 apr.'34

Cauzele ,acuzele, răspunderile, soluțiile

"Trebuie să recunoaștem însă, că **debitorii au fost puși în imposibilitate de a plăti.**

Eu nu vreau să discut care sunt cauzele , cu toate că **am auzit pe unii vorbind de la tribună și acuzând pe creditori, iar alții pe debitori .**

"După părerea mea, **nu există vinovați ;există numai împrejurările** create de

fenomenele economice , care nu numai în țara noastră , dar peste tot globul, au creat aceleași situații. " [---] A venit însă **criza generală și au scăzut prețurile** de la 1929 până azi ;astfel , la munca în **agricultură** , prețurile au scăzut **cu peste 70 %** , iar la **industrie cu minim 50 %** .[-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Industria națională=bază de dezvoltare economică**

auzit mulți parlamentari afirmând că industria nu merită să intre în conversiune !

" Dar astăzi , **suferințele noastre** , în ce privește lipsa de devize,se datorește tocmai faptului că mărfurile manufacturiere **trebuie să le aducem din altă parte .**

Dacă nu am fi vorbit de mult așa ,probabil că , până acum, **nu am fi adus din alte părți mărfuri , căci puteam să avem și noi fabricile noastre** pentru aceasta , și **puteam rezista în fața crizei** , mai ușor decât orice țară din Europa Centrală. [----]

Industria noastră are astăzi **peste 42 miliarde datorii** , dar, în același timp, **ei i se datorează peste 20 miliarde lei.** [-----]

▣ **Intervenționismul de stat = baza armoniei sociale**

/Analogie :reforma agrară /conversiunea.

[Revenind la firul întrerupt ,la reforma agrară ,la sacrificarea celor 29.000 de proprietari a împroprietărirea celor 1.800.000 de cetățeni]

-**Topciu:**"Cred că există și astăzi o **nevoie care impune ca să fie deposedați creditorii de o parte din drepturilor lor**, pentru că **sunt singurii care pot suporta acest sacrificiu.**

Dar, în același timp, **se impune ca tot ce rămâne** , așa cum a făcut și legiuitorul reformei agrare , **să fie plătit imediat .**

După cum **atunci s-a achitat prețul pământului** expropriat și **s-a dezlegat țărănimea** de proprietari ,**asa trebuie să se facă și acum.**

Ce s-ar fi întâmplat **dacă țăranul împroprietărit ar fi rămas să plătească proprietarului ,costul pământului ?Ar fi existat armonie socială ?**

N-am fi avut aceeași **scenă dureroasă când creditorul injură pe debitor și invers ?**

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Finanțarea conversiunii**

-**Topciu:**Se impune, deci, ca , **după reducerea creanțelor ,ceea ce rămâne să fie imediat plătit de stat, creditorilor.**[**explică și cum ar trebui procurată suma și cum ar trebui recuperată, și rolul Băncii Naționale în această operațiune**]

-**M.Condrus :** Dvs , în esență, **susțineți ca debitorii să plătească** astăzi o anumită sumă , mult mai **scăzută**, dar **integral**, creditorilor, **pentru a scăpa de datorii.**

-**Topciu :** **Statul, care a plătit proprietarilor expropriați,să plătească astăzi creditorilor creanțele,rămânând ca debitorii să plătească datoriile în 15-20 de ani.** Statului .

De aceea, dle ministru, vă atrag atenția că suma pe care o prevedeați în buget ,

statul nu va fi în stare să o plătească , în primul rând, și, în al doilea rând, **poate să creeze suspiciunea din partea celor nemulțumiți, că dvs nu sunteți obiectiv .**

-**Victor Slăvescu :** Va veni o Convențiune, în fața Parlamentului.

-**Topciu :** **Cele 450 de milioane nu reprezintă o sumă care să constituie o finanțare serioasă.**

Prin aceasta nu faceți decât să se nască din nou turburări ,și va fi nevoie de o nouă lege , **pentru a se inaugura armonia socială.** [-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Concluzii:legea nu rezolvă problema !**

Rămân cu convingerea că **dacă dispozițiunile din lege vor rămâne așa, ele nu vor rezolva nici problema socială , nici proplema econoomică.**

Creditul nu va reânvia, susținând dvs 2-3 bănci.

Conduc instituții financiare mari și mici, de peste 25 de ani,și sunt în situația de a vă spune

că **această lege nu-mi inspiră încredere** , că **va rezolva problemele** de care vorbește
expunerea de motivare a d-lui raportor.
D.Topciu / 2 apr.'34

36.)**Virgil Potârcă(PNT)**, la **Conversiune, 3 apr.'34**

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34, p. 1542- 1549)

[**LD : "Țărănist" redevabil** .Discurs **echilibrat ; judecată de bun simț și sinceră** ;

remarcabil efort de obiectivitate și dorință pozitivă de rezolvare a problemei .

Nemulțumit de amânarea chestiunii de către partidul din care făcea parte, Potârcă este mai
"indulgent" cu PNL .În ce privește calea, este de discutat.

De ce trebuia ca România să rămână **eminamente "agrară "** ,de ce trebuia ca România să
considere **țărani** , rept **factorul decisiv** în destinul său național ? - nu m-a convins.

**Toată argumentația sa conduce la următoarea concluzie :în România este nevoie nu numai
de iertarea datoriilor ,ci de o nouă expropriere,o nouă împroprietărire .**

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin Doc. integral - **fișier PNT**

Potârcă / 3 apr.'34

▣**Debitori -Creditori**

Cei **2 milioane debitorii agricoli** sunt capi de familie, încât înmulțind numărul lor cu 3,4,5 ...
se obține cifra de **7-10 milioane interesați** de problemă.

În schimb, cei **16 000 de debitori** , cu peste 10 ha , au **14 miliarde datorii**.

/**Comparație :Conversiunea –Reforma agrară**

Problema este mai importantă decât **reforma agrară** ,din p.d.v. social ,deoarece **la expropriere
au fost în joc 2.000 de proprietari și 1.000.000 împroprietăriți** (care nu erau toți capi de
familie) Cu privire **la împroprietărire a fost un acord** , și s-a mers din etapă în etapă ,
între 1914- 1921 .

În ce privește datoriile, nu a fost un acord , încă de la început , din 1929 ,și **s-a trenat** , încât **s-
a ajuns la o anume stare de spirit îngrijorătoare**.

Psihologic, **reforma agrară** s-a săvârșit după **Unire**, fiecare avea în suflet **o bucurie,
o mândrie,care a dus la un consens** ...

"Din această cauză , se poate spune că **există o diferență fundamentală** între **starea de spirit**
a celor interesați în **rezolvarea problemei agrare** și între **starea de spirit în care încercăm
astăzi să legiferăm problema datoriilor** . "

În momentul când se făcea reforma agrară , deși era o perioadă de inflație, **era o aparență de
înflorire economică** , care a determinat **o atmosferă optimistă** .

"Astăzi ne găsim într-**o criză permanentă și crescândă**, într-**o stare de instabilitate**,
pe care o constatăm pur și simplu, **fără să putem să-i punem zăgaz**.

În al doilea rând ne găsim într-**o stare de sărăcire completă**, care poate **a ajuns la ultimă
limită**. De aceea problema apare mai greu de rezolvat .

"Recunosc toate greutățile care cad asupra dvs ,când căutați **să dați soluțiunea** cea mai
potrivită acestei probleme. **Dacă există vreo vină**, este aceea că **această problemă
nu s-a realizat cu un ceas mai devreme**, căci cu cât soluția se întârziează, cu atât se impune o
soluție mai radicală ." [-----]

Potârcă / 3 apr.'34

Consecințele moratoriilor :neplata datoriilor

Politizarea conversiunii

[LD : oare a fost **o psihologie socială colectivă** - în sensul refuzului de a-și plăti datoriile -
sau efectiv era o stare de **incapacitate de plată** ?Oare Potârcă ce a vrut să spună ?

Că simțind oamenii tendința guvernanților de a pășui, de a reduce, de a ierta datoriile ...

nu au mai plătit nimic ? Că a fost un fel de "**cutia Pandorei**" care ,deschisă de Argetoianu , nu a mai putut fi închisă ? Că au fost doar **efectele crizei economice ?**
Că , efectiv, nenorocirea vine de la **dobânzile bancare** ,de la **acumularea de bogăție** prin simpla operațiune de scont ?Sau că totul se explică prin **slaba rentabilitate a muncii țărănești ?**
Consemnez pur și simplu varianta lui Potârcă]

Regretă că nu este de față ministrul **Slăvescu** și **Dinu Brătianu**,pentru că nu vrea să bată "monedă politică "Legiferarăm astăzi ,după **4 ani de moratoriu** , de fapt după 3 ani de moratoriu legal.Nu veți tăgădui nimeni că **de 4 ani** ,cel puțin, marea categorie de **2 milioane și ceva capi de familie de debitori, nu mai plătesc nimic**, și cu toate acestea **încasările statului și puterea de investiție , au mers descrescând !**

Dar ăsta este adevărul :**de 4 ani de zile majoritatea datornicilor nu plătesc nimic creditorilor** ,și **cu toate astea impozitele se încasează** din zi în zi **mai greu** , **încât** a trebuit să se vină cu **degrevări fiscale, amnistii** , diverse măsuri pentru a înlesni încasările, și **bugetele se soldează cu deficite** ... investiții nu se fac !

-N.Simionescu -Bârlad : Exact ! [-----]

Potârcă / 3 apr.'34

Desnaționalizarea proprietăților orășenești

[**LD** : a fost,oare ,acest naționalism o chestiune de psihologie colectivă , exploatată de extremismul de dreapta ,sau era un fenomen real ? De ce țărăniștii radicali, din "stânga" au aceleași evaluări ?Pentru că una din două :**ori** a fost o reacție națională normală, firească , **ori** avem de-a-face cu un naționalism exagerat .Și într-un caz , și în altul, trebuie de răspuns la întrebarea :**de ce români**, în țara lor,**nu se dovedeau în stare să stăpânească** ,prin merit și muncă, **avuțiile dobândite** ?De ce se credea (simțea , spunea) în rândul cetățenilor , că oamenii aceeaia "imorali" , "fără scrupule", "cămătarii datorilor" , care au profitat de sărăcirea debitorilor ... erau minoritari (mai ales evrei)?]

" În ce privește **orașele**, eu cred că trebuie să ținem seama de **cele petrecute în ultimii ani în Moldova** .N-am să citez numele celor executați, ci numai **numele câtorva orașe** , deși **am lista completă a executărilor** făcute în aceste orașe.

Numai într-un singur oraș,**Botoșani**, **60 de case boierești vechi, românești, au fost vândute. În lista cumpărătorilor nu este un singur român.**

DI Răutu este aici și poate să confirme acest lucru .

-DNRăutu : Este exact .

-Potârcă : Deci **problema trebuie examinată , pentru orașe** , și din acest punct de vedere . **În Transilvania, orașele, în marea lor majoritate, sunt minoritare.**

Astfel fiind, eu cred că **astăzi** , când se pune problema și când **de aici înainte încep executările silite în masă** , trebuie să **priviți problema** și sub această față , adică **din p.d.v. național.**

Credeți dvs că **faceți un bun serviciu țării dacă**, pentru orice alte considerațiuni , - pe care de altfel le voi examina - **împingeți către executare în masă** , în special la orașe,și , ca o consecință logică ,**la transformarea proprietății, sau la trecerea ei din mâna celor care o au astăzi , în mâna celor care au posibilitatea să cumpere ?**

Și să ne întrebăm , **cine are posibilitatea să cumpere** în mod normal și cinstit ?

Desigur că **noi, românii, nu prea avem această posibilitate** [**LD : De ce ? ! ?**]

Într-adevăr, **marii proprietari sunt sărăciți, liberii profesioniști sunt sărăciți, magistrații de asemeni, militarii în marea lor majoritate, nu au nici ei această posibilitate ; iar comercianții , în cea mai mare parte, sunt în concordat sau sunt faliti.**

Numai aceia care au putut , în vremurile acestea tulburi , **să pescuiască în nenorocirea în care am căzut , numai aceia** care nu au avut **nici un fel de scrupul**,și care nu au **nici un fel de morală**, în ceea ce privește afacerile ,**numai aceștia mai pot cumpăra astăzi.**

Astfel stând lucrurile , **veți ajunge** , vrând ne vrând,ca **toate bunurile urbane** asupra cărora se va întinde executarea ,**să treacă asupra unui număr restrâns de oameni** ,ceea ce **nu va fi , desigur, spre binele țării noastre**, în total, și în special nu va fi bine pentru transformarea aceasta, care **se soldează prin desnaționalizarea orașelor .**

Deocamdată , eu aș ruga banca ministerială să se întrebe **dacă nu este cuminte și dacă nu este românesc , să se facă de data aceasta un pas mai departe** [**în sensul iertării datorilor**] și **să încercăm să oprim această desnaționalizare, care se face cu pași atât de repezi în**

anumite părți ale țării noastre . "

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

Scăderea valorii proprietăților ;

Menținerea creanțelor la aceleași valori .

[LD :Asta ar fi o explicație.Extrag informațiile statistice, economice.]

Actualmente toate valorile se găsesc scăzute , față de ce era cu 3-4-5 ani în urmă.

Pământul ,acum 5-6 ani se vindea pogonul cu 30.000 lei ;azi , 5.000 lei

Prin urmare,proporția valorii ,din momentul ce s-a contractat datoria,s- a contractat de la 1 la 6
Aveea imobiliară, are aceeași contractare : de la 1 la 6 ;

Acțiunile institutelor de credit , au scăzut în procente mai accentuate , de 80%:acțiuni de 500 lei, puse în circulație la valori de 1.000 -1.500 lei,azi au ajuns la 100 lei bucata, maxim 200 ;

Acțiunile petrolifere ,scăderea este de 100 - 200%:s-au emis la 500 lei ;

s-au vândut la 1.500 -2.000 bucata în epoca de înflorire azi valorează 100 -150 lei / bucata ;

Depozitele din băncile în faliment : se vând cu 15 % și nu găsesc cumpărător.

Chiriile au scăzut în aceleași proporții ;

Salariile au scăzut ;

" Prin urmare, dacă tot ceea ce este marfă în țara noastră, începând cu marfa permanentă, pământul, continuând cu valorile mobiliere, a scăzut între 50 % - 80 % de multe ori cu 100 % ,

eu mă întreb : căror împrejurări se datorește această extraordinară rezistență , că numai creanțele să rămână să fie plătite ,așa cum au fost contractate

în epoca când totul avea o valoare de 10, 20, 40, chiar 100 de ori mai mare ? "

Capitalul bancar

[LD:Potârcă face niște calcule bancare pentru instituttele de credit și i se strgă că face calcule de "simigiu "]

La 1919, toate băncile la un loc, aveau un capital de 711.000.000 lei

la 1930 , " " " " " " 11.627.000.000lei

La 1919 , activul băncilor era de 7 miliarde

la 1930 , " " " " " " 119 miliarde

La 1919 , depunerile erau de 2 miliarde

la 1930 " " " " " " 36 miliarde

" Dacă aceste cifre ar fi exacte,ar însemna că băncile să fie astăzi într-o stare înfloritoare . Altfel, înseamnă că operațiunile lor au fost fictive "

Capitalul industrial

La 1919 , instituțiile industriale aveau un capital de 1 miliard

la 1928 , " " " " " " 29 miliarde

La 1919 , activul lor era de 550 milioane

la 1928 , " " " " " " 11 miliarde

" Prin urmare , toate operațiunile au crescut numai pe hârtie ,dobânzile s-au adăugat, an de an, nefiind plătite aproape de nimeni .Vasăzică erau pur și simplu fictive " [-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▫Doctrine, politici economice

[LD : rezum , extrag informațiile privind conectarea teoretică a politicienilor :

-sistemul bolșevic versus sistemul fiziocrat ;

-nepotrivirea dintre hărțile economice și cele politice ;

-supraproducția agricolă venită de peste Ocean

Chiar dacă simplist explicate ,ele exprimau mentalul colectiv al epocii.]

Prima cauză este războiul, cu două consecințe pentru noi :

sistemul revoluției rusești și vechiul sistem al fiziocraților .

De aici, lupta dintre aceste două sisteme .

După război, a mai ieșit încă o consecință : **nepotrivirea hărților economice și politice.** Este foarte greu să se lege toate firele dinainte de război. **Altele sunt hărțile economice de ieri și de azi. Situațiile economice vechi** se formaseră încetul cu încetul, într-un timp îndelungat ; **se creaseră legături între diferitele părți ale lumii .După război, s-au creat alte hărți politice, care nu mai erau în concordanță cu hărțile economice** , s-au stabilit alte directive.

În fine, ultima cauză este **supraproducția** .În război, majoritatea țărilor agricole s-au găsit în luptă , din care cauză nu au mai putut produce cerealele necesare , pentru consumul populației civile și trupele militare .A fost necesar ca altcineva să le ia locul : **țările de peste ocean, Noua Zeelandă și Australia** .Acolo s-au defrișat prin arderi milioane de hectare ,împlinindu-se golul lăsat de **Rusia și țările dunărene** .Peste ocean a apărut și **mașinismul** ,pentru că , la intrarea **Americii** în război,lipseau brațele de muncă

După încheierea păcii, **țările agricole și-au reluat ocupațiunile** , începând să producă , fiindcă **mirajul câștigului din agricultură era f.mare .Americanii**, care aveau mari stocuri de cereale, **au început să le arunce pe piață ,scăzând și prețurile** . Fermierii s-au împrumutat de la bănci ... apoi nu au mai putut plăti datoriile (scăderea prețurilor)și **atunci au dat faliment atât fermierii cât și băncile** .

Potârcă / 3 apr.'34

«Criza agrară în România

[LD : și la acest capitol , Potârcă este **realist, lucid, sincer**.Faptul că **nu politizează** această problemă - cum au făcut-o ceilalți - **îi dă o autoritate** ,chiar și atunci când, poate , opinia sa este discutabilă]

" Criza de acolo s-a întins și la noi , așa că, la un moment dat ,**ne-am găsit și noi în criză economică și financiară** ,situație care continuă de la 1928 .

Cauzele noastre specifice sunt următoarele :

Reforma agrară mecanică

În primul rând ,**reforma agrară care s-a făcut mecanic**.A reprezentat **o rezolvare a unui punct social**, în momentul când s-a făcut această reformă,însă **nu a fost organizată mica proprietate** , după reforma agrară, și **nici creditul** .

Din aceste cauze , **ne-am trezit producând mult mai puțin**, și , pe lângă aceasta,producțiunea a fost inferioară din p.d.v. calitativ.

Scăderea prețurilor agrare

Nefiind organizată nici vinderea, am pierdut și **debușeurile pe care le aveam**,ceea ce a făcut ca **cerealele noastre** să se soldeze în cele din urmă cu **un preț extraordinar de mic**, calamitate de care suferim și astăzi.La toate acestea, s-a adăugat **marile taxe de export la cereale** , prin care statutul și.- a alimentat , în bună parte , bugetul.

Potârcă / 3 apr.'34

Proprietatea agricolă/Culturile agricole/Brațele de muncă/Zilele de lucru/

Cum s-a făcut repartitia pământului în țară la noi ? Statistica spune :

Avem în total ,13.000.000 ha cultivabile .

Proprietăți peste 250 ha	2.597 gospodării
Proprietăți între 50- 250 ha	17. 000
Proprietăți între 10-50 ha	148. 000
Proprietăți între 5-10 ha	435. 000 "
Proprietăți sub 5 ha	3.300.000 "

Privind culturile , pe cele 13 milioane ha ,se cultivă:

Grâu -	5.500.000 ha ;
Porumb	1.500.000 ha ;
Orz -	500.000 ha;
Ovăz	300.000 ha ;

Sunt minim **6 milioane brațe de muncă** ,în cele 3.300.000 gospodării ;
(Socotind **necesarul zilelor de lucru de 40 de zile / la 1 ha)**
ar fi necesare 520 milioane zile de lucru . pentru cele 13 milioane ha
Or , **6 milioane de brațe valide de muncă, muncind zilele lucrătoare, care sunt 200 pe an,**
ne dă un total de **1.200.000.000 zile -muncă .**
Vedeți, prin urmare, **că avem un deficit de 680.000 .000 zile de muncă neântrebuințate .**
Oricum ați rezolva dvs problema conversiunii, nu veți ajunge la nici un fel de rezultat, dacă
nu găsim mijlocul de a întrebuița aceste 680 milioane zile- lucru nefolosite .
Problema este veche, din antichitate . Ea s-a pus și în Roma antică.
Când avem un surplus de brațe de muncă, valoarea brațelor -muncă scade .
Și atunci , **avem două fenomene :**
o sărăcie completă și acumularea de mari proprietăți în puține mâini.
După un anume număr de ani, **vom avea o mișcare socială , care va restabili echilibrul.**

«O nouă reformă agrară !

Dacă legiuitorul este cuminte, o ia el înaintea acestei mișcări și
restabilește echilibrul prin împărțirea pământului și reducerea datoriilor ."
Virgil Potârcă / 3 apr.'34

37.) C.I.C.(Dinu) Brătianu , la Conversiune , 3 apr.'34

(DAD, MO 37, marți, 3 apr.'34, p. 1562 - 1567)
[LD : ia cuvântul **după ce au vorbit toți reprezentanții partidelor** (ultimul fusese amenințatorul Nichifor Robu) **Ședința este condusă de NNSăveanu . Este primit cu aplauze prelungite și îndelung repetate de către membrii majorității . Discursul lui Brătianu este sobru și conține argumente exclusiv economice ,în sprijinul legii guvernului PNL]**

CICBrătianu / 3 apr.'34

«Risipirea unei legende

/El și Conversiunea

"D-le președinte, d-lor deputați, înainte de a vorbi despre proiectul de lege care ne preocupă astăzi, să-mi dați voie **să risipesc încă o dată o legendă că eu aș fi fost contra conversiunii.**
Am protestat de două ori în timpul anilor trecuți , când s-au adus proiectele de lege de conversiune : odată la **6 octombrie 1932** și a doua oară la **26 noiembrie** același an.
"Am făcut nenumărate declarațiuni că sunt un conversionist convins și hotărât,
iar în cariera mea ,**timp de 27 de ani,** cât am fost director al **Creditului Funciar Rural ,**
am făcut câteva mii de conversiuni.
" Prin urmare , **cum aș putea eu să fiu contra conversiunii datoriilor agricole ?**
Pot să spun că sunt unul dintre aceia care am dat cel mai mult ajutor agriculturii.

/Creditul Funciar Rural

Toți **societarii Creditului Rural ,** care s-au perindat pe la societate,și care sunt **în număr de câteva mii,** știu **cât ajutor le-am dat** și știu **cât am căutat să-i ajut** în dificultățile pe care le-au avut și mai cu seamă **să iau apărarea agriculturii ,** ori de câte ori am crezut că este lovită.
"Am căutat să fac și un mic credit agricol prin casele de credit ale agricultorilor.
Din nenorocire, legea conversiunii din 1932, a d-lui Atgetoianu, le-a dăruit .
" Totdeauna am spus că nu se poate face conversiunea datoriilor agricole,dacă nu se ține seama de menținerea creditului. Dacă aceasta înseamnă să fii contra conversiunii, evident că **atunci am fost contra conversiunii.**
" Chiar în sânul Partidului Național -Liberal ,**din 1930,** eu am fost acela care **am inițiat această chestiune,** fiindcă **am văzut dezastrul care se apropia asupra agriculturii.**
Am luat parte și la **proiectul din 1932,** când am pus **principiile de bază** pe care le veți găsi în

legea actuală.

"Când dl Argetoianu a adus primul proiect, împreună cu prietenul meu Sassu, am luat parte la primele dezbateri ale comisiei și am propus reducerea datoriilor agricole și pentru agricultorii sub 10 ha, reducere care nu era prevăzută în proiectul de lege, și am cerut, în același timp, și repartizarea pagubelor între creditori, pentru ca acela care a împrumutat mai mult agricultura, care de multe ori a ajutat-o mai mult, să nu fie ruinat prin legea de conversiune a datoriilor agricole.

"Cred că nu este cazul să insist mai mult asupra acestei chestiuni. Aceia care vor să fie mai luminați asupra ei, nu au decât să citească discursurile pe care le-am ținut, și vor constata că nu am schimbat nimic din părerile mele.

Cel puțin eu am meritul acesta al constanței, că nu mă schimb după cum bate vântul sau după cum sunt evenimentele. Mă pot înșela, însă nu mă schimb."

CICBrătianu / 3 apr.'34

Criza agrară+inflația=dezechilibrul financiar

[LD : explicație simplă, logică, argumentată pentru intersectarea câtorva fenomene economice specifice României -criza - inflația - stabilizarea -care au dus la dezechilibrul]

"Nu voi insista asupra crizei agrare care este, de fapt, o criză de subconsumație. Ea este generală, mondială, și este, evident, trebuia să lovească și țara noastră. a avut consecințe asupra prețurilor produselor noastre ;

A fost și inflația de care au suferit și alte țări și care a creat, în mare parte, acest dezechilibru între datoriile agricultorilor și posibilitățile lor de plată.

De ce ? Pentru că s-a exagerat, în timpul inflației, și veniturile și dobânzile.

Băncile au acordat credite prea mari, iar agricultorii, crezând că au posibilitatea de a plăti, s-au împrumutat cu sume prea mari, supraevaluând veniturile lor.

Când a apărut criza, s-a născut dezechilibrul.

Iar când a venit stabilizarea, odată cu aceasta, a trebuit să se lichideze trecutul și atunci s-a văzut care erau pagubele agriculturii.

"Lipsa posibilității de plată a agricultorilor, nu trebuie însă privită numai din punctul de vedere al scăderii prețurilor cerealelor, ci trebuie examinată și diferența dintre prețul de producție și prețul de vânzare. Când prețul de vânzare este mai mare decât cel de producție, evident că este beneficiu ;dacă prețul de vânzare, însă, este mai mic decât cel de producție, aceasta înseamnă pagubă.

Slăvescu a publicat o lucrare asupra situației economice a României (p. 17)

în care se poate vedea acest raport :

Anul	preț producție	preț vânzare
1930 - 1933	86,5 %	72 %

Vedeți deci un considerabil dezechilibru !

1932	72%	78%
------	-----	-----

1933	66,50%	66%
------	--------	-----

În acest moment, aproape un echilibru, puțin profit !

Tot în această lucrare, Slăvescu arată și rentabilitatea agriculturii (baza 100)

Anul	Rentabilitatea
1929	96,6%
1930	59,6 %
1931	49,6 %
1932 ...	46,7 %

Ceea ce înseamnă că venitul agricol a scăzut cu 53 % între 1928-1932.

Iată punctul de la care am plecat și noi ca să facem scăderile pe care trebuie să le facem ca să restabilim echilibrul, distrus prin diferențele de prețuri din anii 1929-1933.

CICBrătianu / 3 apr.'34, retro 1929

Stabilizarea - Criza

Greșeli în politica economică

[LD : stabilizarea realizată de Vintilă Brătianu ... trebuia consolidată de **guvernul PNT** Brătianu arată, din acest p.d.v. , greșelile acestei guvernări , ca **replică lui Răducanu**, care spusese că nimeni nu a făcut nimic pentru agricultură ...]

"În anul 1929-1930 , **când s-a făcut stabilizarea** , trebuiau luate **o serie de măsuri** , care , din nefericire , nu s-au luat , ba **s-au luat chiar măsuri contrarii** celor ce trebuiau să se ia. În momentul când s-a făcut stabilizarea , și în momentul când a început criza, **trebuiau neapărat scăzute dobânzile**. Or , **Banca Națională a crescut scontul și** , în loc să micșoreze dobânzile pentru agricultură , care devenea deficitară , **le-a mărit** . În al doilea rând, **s-a venit cu o serie de impozite** , puse pe toate categoriile de producători . Or, este știut că întotdeauna **impozitele micșorează consumul și lovesc pe producători**. Asemenea , **nu s-a aplicat nici legea standardizării** , de care vorbea d. Argetoianu , și care **ar fi îmbunătățit calitatea grânelor** și ne-ar fi dat puțința de a profita de **prețuri mai bune pe piețele străine**. "

CICBrătianu / 3 apr.'34

Criza mondială=dezechilibrul mondial

" **Recunosc** , însă , că **principala cauză este scăderea prețurilor și criza mondială** , celelalte sunt cauze secundare

.Vedeți , **criza mondială** care se credea că va ajunge la sfârșitul ei - dl Madgearu spunea în 1930 că am ajuns la limita extremă , și că va veni o ameliorare -**s-a menținut și s-a agravat** prin măsurile internaționale care s-au luat .

"**Suntem pe o greșită cale economică** , nu noi, ci **toate țările**, fiindcă **se împiedică comerțul internațional**. Din an în an, **schimburile între țări se micșorează** prin măsurile **restrictive** care se iau, măsuri de **protecție excesivă** și de **distrugere a echilibrului** de schimburi între națiuni ; **nu se mai poate restabili o situație economică mondială normală**. "

CICBrătianu / 3 apr.'34

Criza agrară

Soluții , dificultăți

[LD:13 august 2006.Dacă poate cineva spune că Dinu Brătianu nu este preocupat de soarta agriculturii,este ori de rea credință ori demagog.La urma urmei ,subiectiv(familie și prezent) subsemnata ar trebui să fie de partea țărăniștilor radicali, gen Potârcă.Nu simt așa.]

" Am spus că problema care se pune acum este **degrevarea agriculturii**. Cum trebuie făcută această degrevare ? Se emit diferite teorii.

/Reformă monetară ?!

Unii vor să degreveză **prin reforma monetară** ,și din acest p.d.v., s-au emis **două teorii** : Una care spune că **reducerea datoriilor se poate face la jumătate** ,dând leului puterea de **cumpărare dublă**,adică spunând că **1 leu actual valorează 2 lei din trecut** .

Atunci s-ar restabili un echilibru general, fiindcă imediat toți debitorii ,nu numai cei agricoli, ar putea să-și plătească datoriile lor , reduse la jumătate .

Dar cei care preconizează această idee, nu țin cont de două lucruri :

întâi, **că nu valoarea leului este cauza crizei**, ci **scăderea prețurilor agricole**,care este un fenomen extern, nu un fenomen intern .

Leul nostru nu are astăzi o valoare mai mare pe piețele străine , decât în trecut,însă **prețul tuturor produselor agricole s-a micșorat considerabil** și a creat deficitul general.

În al doilea rând, **prețurile produselor agricole** , pe baza leului, **sunt foarte variabile** .

Dacă s-ar adopta o schimbare a valorii leului, atunci s-ar produce perturbațiuni importante , o scumpire a produselor, și un dezechilibru bugetar . [**dă și alte ex. și face alte calcule**]

Pagubele pe care le-au avut agricultorii sunt **incomparabil mai mari** decât ale celorlalte categorii de producători :**devastări și recheziții** (în război) ,**exproprierea** (după război) **efectele crizei mondiale** (dezechilibrul prețurilor) .

CICBrătianu / 3 apr.'34

Principiile conversiunii PNL

Ce condiții trebuie să îndeplinească un proiect al conversiunii ?

I. Trebuie să acorde agricultorilor un termen lung de plată ,cu o dobândă mică.

Argetoianu spune că termenul fixat de noi, de 17 ani, este prea scurt, și că ar trebui cca 30-40 ani. **Eu cred că am face o operație antieconomică , care n-ar da rezultate bune.**

II. Trebuie să se facă o reducere a anuităților la capacitatea de plată a debitorilor .

Am arătat că această capacitate de plată a fost scăzută cu 63,3 % .

Or noi am acordat o reducere de 65 % .

III. Salvarea creditului .

În 1932, această problemă nu s-a pus deloc. Nu putem rămâne mai departe , în situația de astăzi, când **debitorii sunt convinși că vor obține continuu moratoriu și că nu-și vor mai plăti datoriile !** De aici înainte, **datoriile trebuie plătite ,** pentru ca creditul să reînvie, să revină depunerile la bănci și institutele de credit .

CICBrătianu / 3 apr.'34

Conversiunile I - III

[Va arăta , pe scurt , doar defectele lor]

I. Conversiunea Argetoianu : s-a modificat continuu , devenind " un puzzle zăpăcit " ,

din care nu se mai înțelegea nimic ; **crea 4 categorii de debitori** , în loc de una ;

prevedea tratament diferit , în funcție de mărimea proprietății și natura creditorului ;

toate instituțiile de credit erau lovite atât de puternic ,ncât nu ar mai fi rămas în picioare nici una ;

Banca Națională, scoasă din conversiune, nu suporta pagubele izvorâte ; conținea tot soiul de exceptări **Ea nu s-a aplicat și nici nu se putea aplica.**

II - III . Conversiunea Mironescu , moratoriu Vaida : a căutat să salveze pe toți

și nu asalvat pe nimeni . [**dă noi argumente , explică procesele cu Creditul Rural**]

CICBrătianu / 3 apr.'34

Concluzie

" D-lor, eu , **poate sunt optimist, însă este mai bine să fii optimist** în această chestiune , **decât să fii pesimist , așa cum au fost d-nii Argetoianu și Lunian,** pentru că , **dacă ești pesimist nu poți să vii cu soluțiuni** pentru o situație care așteaptă o îndreptare .

D-lor deputați, **noi așteptăm rezultatele.**

DI prim-ministru v-a dat întâlnire la toamnă , ca să vedeți rezultatele la lege.

-**Tătărescu** : De sigur .

-**Brătianu** : Evident, cred că până la toamnă , **vom vedea o parte din rezultatele legii .**

Eu sunt convins că această lege va da un avânt considerabil economiei noastre naționale, și că criza noastră - care , după mine, este mai mult de ordin intern decât extern - se va atenua în mod considerabil. Atunci **vom putea spune că am făcut o operă utilă** și că **Partidul Liberal** , din nou, **a salvat țara din dificultățile în care se afla. "**

(aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorităților)

CICBrătianu / 3 apr.'34

38.) Aurelian Benteoiu (raportor) - discurs final la Conversiune , 3 apr.'34

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1567-1573.)

[LD: azi, 11ian.2003, vorbesc cu Pascal Benteoiu - care mi-a trimis cartea căruia îi mărturisesc admirația față de tatăl său. Lucram la acest discurs. **Discurs remarcabil, cu o materie destul de anostă !**]

[LD: Supratitluri, sublinieri, semne, colorări, îmi aparțin] **Vezi doc. integral fișier PNL**

/ **Conversiunea - în programul PNL din 1931 ; semnalul lui Gh. Tătărescu /**

/ **Răspuns la obiecțiunea opoziției : nu este largă, generală, egalitară, eficace /**

/ " " " : **debitorii nedreptățiți - creditorii avantajați /**

/ **Legea Argetoianu - Legea PNL : comparativ /**

/ **Legea Mironescu -Vaida - legea PNL : comparativ /**

/ **Răspuns obiecțiunea opoziției : de ce nu iertarea tuturor datoriilor ? /**

/ " " : **Restabilizarea** (Răducanu, Iunian , ș.a.) /

/ " " : **Banca Națională a României** /

[LD: 13 aug.2006.Mă întorc la această lege complicată ce mi-a mâncat timpul și zilele, după ce am parcurs toată perioada.Nu mi-am modificat părerile Decât că "idolul" liberal nu mai este Duca ci ... Tătărescu .Este adevărat că el trăsese semnalul la Tg. Jiu ,dar Duca și Brătianu erau cu adevărat stâlpii.]

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34 / retro ' 31

▣ **Programul PNL : conversiunea !**

▣ **Gh.Tătărescu - semnalul de alarmă .**

" D-le președinte, d-lor deputați, **problema datoriilor este o veche preocupare a Partidului Național- Liberal** .Cu mulți ani înainte, ea își găsea în gura unuia dintre fruntașii partidului nostru următoarea formulare :

< Să privim realitatea în față.Se proletarizează astăzi clasa pe care se rezimă întreaga alcătuire socială a statului nostru și se primejdiesc forțele de ordine și conservare ale acestei țări. Fiecare proprietar de pământ scos de pe brazda sa, înseamnă un element mai puțin în armata ordinei și un element mai mult în armata anarhiei. Și nu cred că greșesc afirmând că fiecare bătaie de tobă și fiecare execuțiune silită pregătește și înalță forțele, care la cea dintâi sguduire, se vor pune în serviciul curentelor de distrugere, care ne amenință înăuntru,și a coalițiilor vrășmase, ce ne pândesc din afară. Greutatea împrejurărilor și întârzierea soluțiilor fac din datoriile agricole o catastrofă socială.Partidul Național-Țărănesc a fost incapabil să tămăduiască răul. Guvernul d-lui Iorga se arată neputincios și dibuește încă două soluțiuni.

Față de această situațiune, Partidul Național-Liberal a trebuit să tragă semnalul de alarmă și apoi să-și facă datoria.Am înscris în programul nostru de guvernare soluționarea acestei grave probleme, prin conversiunea datoriilor agricole > .

Sunt cuvintele rostite în 1931 de către actualul șef al guvernului.

(Aplauze prelungite pe băncile majorității) .[----]

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34

▣ **Obiecțiunile opoziției :**

Debitorii nedreptățiți !

Creditorii – privilegiați !

" D-lor deputați, am auzit vorbindu-se aici **prea mult și în mod exclusiv de interesele debitorilor.**

Ne găsim în fața unei probleme care stă la intersecția a două interese contrare, ași putea zice, inconciliabile.

Ca semnificație, în istoria dreptului,natura măsurii care se aduce este de o gravitate deosebită.Firește, mai puțini la număr, **nu trei milioane, nu 82% din populația țării, numai un million,** poate mai puțin ,**interesați,** din punct de vedere electoral,**sunt angajați în această chestiune și creditorii ;**și nu numai creditorii, ca persoane fizice, dar este angajată în această chestiune **noțiunea de contract, care este legământul juridic al creditului,** condițiune de viabilitate a economiei noastre de mâine și de totdeauna.

" **Nu am auzit pe nimeni spunând,** în această ordine de idei, din punctul de vedere al incidenții legii, cu această **instituție de bază a societății moderne,** care este **contractul.** [--]

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34

Iertarea tuturor datoriilor !

"S-a spus : să dăm mai mult și, mai ales, să dăm tuturor.

Ni s-au făcut reproșuri :de ce nu dăm tuturor ?

Vedeți, asupra acestei chestiuni **legea nu trebuie privită ca o providență dispensatoare de daruri**. Dacă nu ar fi depins decât de bunăvoința guvernului, de a da tuturor și cât mai mult, fiți siguri că s-ar fi dat cât mai mult și tuturor.

Se întâmplă însă că **soluția acestei grave și complicate probleme**, se găsește la egală distanță între **cuvintele lui Shylok**, reprezentând mentalitatea unor **anumiți creditori**, care nu înțeleg gravitatea situației și care își cer livra de carne pe baza contractului lor, și **între teoria buretelui**, făcută de **anumiți reprezentanți ai anumitor partide** din opoziție.[- Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34

Restabilizarea monetară !

[LD : este remarcabil faptul că omul acesta , are **modestia măreață** de a recunoaște că **nu stăpânește fenomenele financiare** , și **a apelat la un om competent** .

Îmi dă și mie curajul de a mărturisi crasa mea incompetență în materie, și soluția la care recurg în cazul acestei problematice : **apelul la competență**]

" Avem, în sfârșit, în ordinea economică , o bară fixă care se cere să fie fixată , pentru realizarea ritmului normal : **este moneda** , este acel element de care , de la o vreme încoace, **se propun atâtea formule , atâtea rețete miraculoase !**

" Ei bine ,d-lor, nu am superstiția stabilizării, dar am convingerea necesității ei ;

și pentru că **nu este un act de credință ,ci un act de convingere rațional**,și pentru că **nu sunt un infatuat** , să cred că dețin adevărul absolut ,am spus :**poate că mă înșel**, când cred eu **că stabilitatea monetară este o condiție "sine qu non "a putinței de a intra în normal**,și **m-am adresat unui om competent** ;unui prieten, care nu face politică în cadrul partidului nostru , dar este un **factor de răspundere în conducerea unuia din organisme economice** de mare importanță , din țară .

Îmi răspunde : **< Dle Bentoiu , mă întrebi care ar fi repercusiunile unei legi de conversiune , care ar cuprinde și pe comercianți și pe industriași ?**

O asemenea lege ar aduce , pe lângă actualele pagube ale Băncii Naționale ,care astăzi se aplică portofoliului agricol urban existent, încă o pagubă în plus la portofoliul comercial , care este astăzi de 8.437.000.000 .

În cazul aceasta, **emisiunea monetară , care este astăzi de 21.400.000.000 ,**

și care are drept acoperire stocul de aur de 10 miliarde și jumătate ,

plus portofoliul de scont de 8.400.000.000 , plus avansul de titluri și metale prețioase ,

această emisiune de bilete ar rămâne fără acoperire legală ,pentru cel puțin o treime din

valoarea ei, adică nu numai fără acoperire în aur de 35 % ,cât este statutar, dar **și fără acoperire cu portofoliul comercial** ,cum de asemenea este statutar și indispensabil să fie acoperit.

Aceasta ar însemna ca **stabilitatea monetară este nu numai compromisă ,dar și imposibil de refăcut la orice curs**, adică și în cazul că s-ar recurge la **măsura nebunească și catastrofală a unei restabilizări.>**

"Iată care ar fi consecințele , după vederile unui om de înaltă pregătire teoretică,de bogată experiență practică, care meditează și a meditat îndelung asupra acestei probleme.

De ce să ne grăbim să adoptăm soluții care , aplicate în alte țări ,la un complex de condiții total diferite de cele din țara noastră, au putut să dea roade ?Deocamdată, roadele încă nu s-au copt, și tare mă tem că ,dacă am mușca din ele, ne-am îmbolnăvi.

Da, restabilizarea în America e posibilă, moneda dirijată în America ,e posibilă ;

Roosevelt , în spatele experienței lui , are o mare masă de manevră monetară ;

noi nu dispunem de așa ceva.

Și apoi, **o restabilizare , ar avea ca influență** asupra deținătorilor actuali de monetă , **sărăcia lor în proporția în care am diminua acoperirea metalică**. [---]

Își închipuie cineva că **trecând de la o monetă la alta** ,variind puterea ei de achiziție,

faptul s-ar putea întâmpla **ca și când ai transpune în muzică o melodie din cheia de sol ,**

în **cheia de fa** ? [-----] Dar eu tare mă mir , de ce , **când, de la tribuna Parlamentului și în**

repetate împrejurări se spune , pentru ca **să audă toată lumea**, pentru ca **să scrie toate marile cotidiene** de tiraj, și **să afle străinătatea, că noi avem moneda compromisă** ,ne mai mirăm

apoi de oarecare fluctuație ale cursului leului ? (aplauze la PNL)

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34

▣Ajutorul acordat BNR

" S-a acordat un ajutor Băncii Naționale. Știu că **au fost glasuri care s-au ridicat împotriva acestei măsuri cuprinse în lege ; dar cei care au înțelegerea completă a complexului situației și a repercusiunilor posibile ale legii, au recunoscut necesitatea acestui ajutor.**

Între acești reprezentanți ai opoziției, dintre cei mai de seamă ca pregătire economică, care au venit **în Comisiunile Camerei și Senatului**, întrunite - dvs ați fost de față -

a fost dl. Madgearu care a recunoscut că într-adevăr această măsură corespunde unei necesități.De ce am auzit , de la această tribună, că ajutorul s-a acordat

pentru că **Banca Națională este o instituție liberală , și de aceea a fost preferată ?**

Că s-au exclus alte organisme , alte bănci care ar fi meritat ajutor?

Asemenea cuvinte nu știu în ce măsură au fost socotite .

"D-lor deputați, **Banca Națională nu aparține nimănui.Ea este o celulă importantă din organismul economic al țării.**" Pentru a-i defini rolul, nu o pot face mai bine decât citând din eminenta monografie a d-lui **ministru al Finanțelor** , [**Victor Slăvescu**] , între 1880 până azi , care arată că **istoria BNR se confundă cu istoria economică a țării întregi.**"

[dă citat larg din această lucrare]

A.Bentoiu / 3 apr.'34

39.)**V.P. Sassu** (ministr. agricult.) , discurs final ,**Conversiune , 3 apr.'34**

NNSăveanu : votarea luării în considerare a legii .

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1573-1576)

/ **Conversiunea Argetoianu , Mironescu , Vaida /**

/ **Conversiunea Tătăărăscu** : scop, ținte, principii /

/ **Conversiune de drept, uniformă, automată, circulantă : debitorii rurali și urbani //**

/ **Conversiune de drept : reglementarea plății datoriilor restante către creditori //**

/ **Finanțarea conversiunii : rolul BNR și al fondului de garantare /**

/ **Conversiune : radicală, automată, de deplin drept /**

/ **Răspuns obiecțiunilor opoziției : datornicii mici /**

/ " " " : băncile populare , cooperăția /

/ " " " : dobânzile /

/ " " " : datoriile țăranilor , a agricultorilor /

/ **Elogiu agricultorului / Elogiul țăranului /**

/ **Solidarism economic, social, moral - nu ură și luptă de clasă //**

/ **Legea Tătăărăscu - concluzii / Apel pentru luarea în considerare a legii /**

Sassu / 3 apr.'34

▣**Legea Tătăărăscu-Sassu**

" În fața acestei situațiuni, **guvernul țării,ținând seamă de concepția și ideologia Partidului Național-Liberal,precum și de experiența dobândită prin inaplicarea celor două legiuiri anterioare de conversiune, prezintă proiectul de față, care are două ținte și un singur scop.Cele două ținte sunt :**

1) Descătușarea producției naționale prin lichidarea definitivă a datoriilor din trecut, și

2) Reînvierea creditului în general și a instituțiunilor de credit în special .

Prin atingerea acestor ținte, realizăm **scopul final al legii care este :**

Redresarea și învierea vieții economice și financiare a țării.

(Vii aplauze pe băncile majorității).

/Principiile Conversiunii

Pentru a nu cădea în greșala vechilor legi de conversiune noua legiuire a adoptat următoarele principii călăuzitoare :

1) Ea atacă de front problema conversiunii, recunoscând în mod sincer, că în urma scăderii prețurilor bunurilor și a sporirii puterii de achiziție a monetei noastre, plata integrală a creanțelor contractate anterior crizei actuale,constituie

„atât o imposibilitate materială, cât și o vădită inechitate.

În consecință, proiectul de lege, făcând o înțeleaptă aplicațiune a teoriei impreviziunii, prevede o reducere masivă a creanțelor, pentru a le adapta puterii actuale de plată a debitorilor ;

2) Noul proiect asigură creditorilor încasarea la timp a sumelor rămase de plată, dându-le satisfacția că cel puțin acest rest le va fi plătit în mod efectiv ;

3) Un alt principiu de bază a noului proiect constă în repartizarea echitabilă a reducerilor decretate de el, între creditorul direct al debitorului și creditorii celui dintâi, pentru ca astfel pagubele provocate de conversiune să se repartizeze asupra tuturor părților creditoare.

4.) În acest scop, statul și Banca Națională vor face însemnate și reale sacrificii, prin finanțarea parțială și efectivă a conversiunii. "[-----]

" Legea nouă nu aduce nici o modificare situațiunii creanțelor, din punctul de vedere al naturii, al garanțiilor și al modului lor de încasare.

Plata ratei fiecărei creanțe reduse, se face în mâna fiecărui creditor.

În caz de neplată, executarea se face de creditor, conform dreptului comun, [-----]

Sassu / 3 apr.'34

▀Fondul de 450.000.000 anual acordat BNR

"Banca Națională a României va trebui să suporte și dânsa reducerile legale ale creanțelor asanate și aflate în portofoliul ei. Pentru a evita însă o diminuare a acoperirii biletelor emise de ea, legea prevede că va interveni o situație specială între stat și Banca Națională,

prin care statul se obligă să acorde acesteia, pe durata maximă a acestei legi, o sumă de cel mult 450.000.000 anual, pentru a servi, atât la acoperirea parțială a reducerilor suportate din portofoliul băncii, cât și drept fond pentru menținerea creditului .

D-lor, acest sacrificiu pe care îl face statul, este destul de greu, dar este absolut necesar și justificabil pentru deplina și definitivă rezolvare a problemei conversiunii, care prin proporțiile și urmările ei considerabile a devenit o adevărată problemă de stat." [-----]

Sassu / 3 apr.'34

-Datoriile țăranilor mici

"Desigur, dv. ați fost seducători față de săteni, căci ați arătat fiecărui sătean avantajile criteriului dv., după care declarați intangibile două treimi din veniturile lor anuale, neputându-se urmări decât o singură treime din aceste venituri.

Dar ați uitat să adăogați la lămuririle date sătenilor că, conversiunea aplicată după acel criteriu, ar fi durat un timp de 60-70 și 100 de ani.

Dacă ați fi dat și această lămurire, desigur că fiecare sătean v-ar fi respins atunci cu îndârjire și indignare această generozitate a dv., care nu era decât formală și, dați-mi voie să adaog, ipocrită. (Aplauze pe băncile majorității).

-Datoriile proprietarilor mari și mijlocii

În ceea ce privește regimul pentru proprietarii mijlocii și mari, ne-ați făcut o acuzațiune, că am lărgit pentru ei conversiunea și ne-ați făcut și imputarea că am supus toate categoriile de agricultori la același tratament.

"Dar tocmai acesta este un punct de mândrie și de onoare pentru noi, că am aplicat un tratament uniform pentru toate categoriile de plugari, fiind vorba de aceeași boală, provocată de aceleași cauze, era deci nevoie de același tratament. (Aplauze pe băncile majorității).

Căci și din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social, diferențierile și hotarele pe care dv. le-ați făcut, nu erau decât arbitrare ; pentru că dacă, din punct de vedere economic, fenomenul deprecierei bunurilor s-a produs în agricultură, el nu a putut să se oprească la hotarul de 10 sau 50 hectare, ci el a influențat la fel toate categoriile de plugari .

Din punct de vedere economic nu puteați dv. să creați proprietarilor dela 10 hectare în sus un regim vitreg, căci agricultura este o realitate unitară supusă aceluiași legi și la aceleași primejdii. Ea luptă cu aceleași greutăți, oricare ar fi întinderea de pământ a plugarilor.

Nu erau câțiva, nu erau 100 sau 1.000 de agricultori cu o întindere de pământ mai mare de 10

hectare, ci sunt 155.000 de agricultori, care au în total 4.453.000 hectare de pământ ; sunt 155.000 gospodării agricole pe care dv. nu aveți dreptul să le supuneți la un regim de vitregie, de ură și de dușmănie.

Un agricultor dintr-o asemenea categorie – din proprietatea mijlocie și mare, avea drept la același tratament legal al conversiunii, pentru că este un factor important de producție."

VPSassu / 3 apr.'34

▫Elogiul Agriculturii mare și mijlocie

[LD: franc, fără echivocuri, fără ipocrizii, ministrul agriculturii face **elogiul proprietarilor mari și mijlocii**, considerându-i "frați mai mari ai agricultorilor mici]

Dați-mi voe ca ministru al agriculturii, să **protestez împotriva diferențierii neeconomice, prevăzută de legile anterioare de conversiune**, și să constat că, după cum avem o mare nădejde în productivitatea proprietății țărănești, pe care o vom stimula și încuraja prin legiuirile pe care le vom prezenta (aplauze), avem în același timp o mare nădejde în acești **calificați agricultori** care au făcut investiții pentru o agricultură mai tehnică, mai științifică, pentru o producție mai intensificată și calitativ mai superioară. Ei sunt frații mai mari ai plugarilor mai mici. (vii aplauze) Pe toți aceștia dv. i-ați pedepsit cu un tratament vitreg, i-ați lăsat la voia întâmplării ; ați crezut că ei pot să fie deposedați și înlocuiți prin alții.

Un agricultor nu se poate improviza, nu se poate ușor înlocui, un agricultor nu este un cămătar care s-a dus să cumpere o moșie pentru exploatare sau pentru agrement.

Un agricultor este un om care are pentru meseria lui o laudabilă și atavică pasiune, care are un atașament sufletesc pentru lumea pitorească a satelor, pentru lumea variată a câmpului, care are un atașament sufletesc pentru glie și pentru plug, pe care aburul brazdei calde și al suflării vitelor de muncă îl înduioșează, pe care grija îl scoală din somn cu 2-3 ceasuri înainte de scularea soarelui, care vede în fiecare lucru din lumea lor, amintiri duiioase. Acolo la sat, acolo în lumea câmpului și-a făcut copilăria, în satul acela își are și leagănul copilăriei și mormântul părinților, a bunilor și străbunilor lor. (Aplauze pe băncile majorității) Pe un asemenea agricultor nu-l poți improviza și înlocuirea lui ar fi și o greșeală și o mare pagubă pentru economia noastră națională. (Aplauze pe băncile majorității).[----]

Sassu / 3 apr.'34

▫Armonie socială, nu luptă de clasă

Dar din punct de vedere social, greșala este și mai mare. Ați voit, fiindcă ați privit problema sub un aspect electoral, să adânciți hotarele între clasele componente ale plugăriei și ale societății noastre, aplicându-vă politica luptei de clasă, ați făcut o mare greșală .

În trecut a fost un mare proces între țărănimea noastră, obișnuită de atâtea secole de suferințe și de umilințe, și marea și latifundiara proprietate pe chestia repartiției pământului țării. Acel proces a fost definitiv rezolvat și cu mândrie o spunem, tot prin acțiunea și înțelepciunea Partidului Național Liberal, (aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității), care, cu același curaj cu care atacă astăzi problema gravă a conversiunii a atacat problema agrară și a rezolvat-o în mod definitiv și cu deplina satisfacere a drepturilor țărânilor noastre. (Aplauze pe băncile majorității).

Acum nu mai aveți dreptul să mai atâțați și să mai faceți o politică de agitațiuni pe chestia aceasta.

▫Elogiul țăranului: temeliea poporului, a statului român.

"Da ! Spuneți că vă este scumpă țărănimea, că pentru ea ați format partidul dv.

țărănist, dar, oare, puteți tăgădui partidului nostru dragostea lui pentru țărănime ?

Dragostea noastră am dovedit-o prin operele mari democratice, făcute numai în favoarea ei și pentru desrobirea ei !

Dragostea noastră pentru țărănime nu este o vorbă deșartă – o vorbă electorală – ci un adevărat sentiment religios.

Credem în această religie – și această credință ne purifică și ne înalță sufletele, ne dă puterea morală ca, ori-de-câte-ori țărănimea este într-un impas greu,

să intervenim pentru ea. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Ea este clasa de temelie a poporului nostru și tezaurul cel mai nepieritor și mai nepretuit al Statului Român. (Vii aplauze).

Să avem față de țaranul nostru o ținută demnă, să nu-l amăgim, să ne apropiem de el cu sinceritate, să ne apropiem cu un sentiment de dragoste, să-l iubim, dar să nu-l lingușim. Să nu ne plecăm la slăbiciunile lui ci să-i întindem mâna noastră în mâna lui bătătorită, pentru ca să-l ridicăm la o situațiune mai bună și pe care trebuie să i-o pregătim. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Să nu-i sgândărim mai ales rănille sale din trecut ; să ne apropiem de țaran cu interes, cu interes pentru el, nu pentru noi și să nu-i sgândărim anumite răni, plângând alături de ei – noi cu plânsetul fals, ci cu durerea reală. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Să luminăm țărănimea, să o educăm, să o îndrumăm, pentru că este clasa care a îndurat umilință, care a îndurat atâtea secole de suferință, care a pățimit atâtea secole de umilință, care a stat atâtea secole în întunecime și în împilare. Ea poartă toate gloriile trecutului, toate greutățile prezentului și toate nădejtile viitorului și neamului nostru. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Iată d-lor, că și din punct de vedere social, când dv. mergeți cu această politică de învrăjbire, după părerea noastră, nu numai greșită, dar, chiar primejdioasă, noi avem dreptul să vă opunem politica noastră de armonie și de solidaritate socială și să vă spunem că faceți o imensă greșeală când trasați hotare în categoriile sociale ale agriculturii, hotare pe care noi nu putem să le admitem.

Noi, în această lege, și din punct de vedere economic și din punct de vedere social am prevăzut un tratament uniform și egal pentru toate categoriile de plugari."

(Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Sassu / 3 apr.'34

«Conversiunea -concluzii

D-lor deputați, d-l prim-ministru dorește să ajungem mai repede la votarea acestei legi și dorința aceasta este și a dv., adică a țării, pentru că dv. sunteți ecoul țării.

Mă voi conforma și eu acestei dorințe și nu voi urma pilda altor oratori, intrând în labirintul teoriilor și al principiilor, nu voi rătăci în bărganul generalităților,

ci fixat dela început pe tărâmul realităților, voi termina cuvântarea mea cu o concluzie :

Am examinat legea împreună cu dv. și am ajuns la această convingere

că facem o lege bună ; o lege de reparațiune economică, financiară și morală ;

o operă de pace și dreptate socială, o lege ce constituie pentru Partidul Național Liberal – și de această dată – un act de mare înțelepciune și de prevedere națională."

(Aplauze prelungite pe băncile majorității).

De aceea, vă rog din toată inima mea curată și doritoare de bine

să votați cu toată încrederea și cu toată însuflețirea acest proiect de lege."

(Aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorității).

VPSassu / 3 apr.'34

«Adoptarea Conversiunii 3 apr.'34

[LD: cred că au răsuflat cu toții ușurați după acest vot .

-N.N.Săveanu, președinte : Discuțiunea generală este închisă.

Se pune la vot luarea în considerare și se adoptă.

--N.N. Săveanu, președinte :D-lor deputați, înainte de a trece la discuțiunea pe articole, suspend ședința pentru 10 minute. Ședința se suspendă .

Finis dezbaterile generale la Conversiunea IV / 2-3 apr.'34

40)Regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași ,5 apr.'34

Prelungirea și modificarea legii din 14 apr.'33 , privitoare la

N.Trestianu (raportor) ; susținut de Remus Zăgănescu

(DAD, MO 39 , șed din 5 apr.'34 , p. 1716- 1717)

[LD : prescurtat , i se spunea **legea chiriașilor** , și demonstrează preocupările pentru protecția socială din vremea crizei economice.]

▣Legea chiriașilor

Proiectul are în vedere **Legea din 14 apr.'33** , și are în vedere **aceeași categorie de chiriași** . Vor beneficia de **prelungirea acordată** :

/Contractele funcționarilor și pensionarilor publici , care au beneficiat de prelungirile anterioare , al căror venit nu întrece suma de 120.000 lei anual .

/Contractele prevăzute la **Legea din 17 aprilie 1929** : localurile ocupate de Stat, județ, comună , instituție, precum și cele ale școlilor și internatelor .

/ **Contractele chiriașilor** , dacă au un venit ce nu trece de 60.000 lei annual ;

/ S-a înțeles de a se proteja comerțanții, micii industriași și meseriașii , acordându-se prelungirea cu un an cf. legilor precedente .

/**Statul va despăgubi pe proprietarii care suportă scăderea chiriei** ,în cadrul politicii de degrevări, **reducându-se impozitul cu 2 %** asupra venitului net al imobilelor urbane, cf. **Legii din 16 apr. 1927**, menținut în **Legea chiriilor din 7 apr.'32** .

/Pentru chiriașii ce nu vor beneficia de prevederile legii, supuși evacuării ,**s-a prevăzut o dispozițiune de grație : nu vor fi evacuați până la 26 oct.'34** .

Legea chiriașilor / 5 apr.'34

REGLEMENTAREA COMERȚULUI BANCAR, 26 apr.'34

a)**Gh.Deleanu** (PNL-georgist) b) **I.Răducanu** (PNT) c) **Fritz Connert** (P.German)

d) **Barbu Dimitrescu** (raportor) e)**Victor Slăvescu** (ministru Finanțelor)

(DAD, MO 48, șed. de joi, 26 apr.'34, pag. 2341- 2345)

[LD :după conversiune, după legea chiriilor - care vizau protecția debitorilor dar și sprijinirea creditorilor -**guvernul PNL a venit cu o lege menită să reglementeze și să controleze activitatea bancară** ,pentru a se preveni anomaliile și abuzurile practicate de bănci , care au dus la criza bancară.Este însă de remarcat , totodată, că legea exprimă și **o anume neîncredere în mecanismele justiției** (târăgăneala, lentoarea) **prin crearea unei noi instituții , Consiliul Superior Bancar** , investit cu atribuții speciale .

Nu fișez toată dezbaterea. Extrag câteva informații , pentru a selecta evoluția acestor reglementări la **guvernele PNT și PNL** în timpul crizei economice (1928-1933) , pentru a descoperi **preocupări și competențe bancare în partide** .

Proiectul se discută seara , târziu, și se pun insistențe pentru votarea lui.]

41.)**G.Deleanu** (PNL-georgist), la legea comerțului bancar ,26 apr.'34

Consiliul Superior Bancar-atribuții neconstituționale

Principial , este de acord cu legea.Are unele nelămuriri privind **Consiliul Bancar** , căruia i s-au atribuit foarte multe și mari răspunderi.

Se teme că, **dacă PNT va reveni la putere, va modifica legea.**

- **Ion Răducanu** : Dar acest proiect este o copie ,este inspirat dintr-o lege a noastră.

-**Victor Slăvescu** :Ce pretenție, d-le coleg !

-**Deleanu** :Art.56 este prea drastic, **ar trebui suprimat sau modificat**,pentru că **Consiliul**

Bancar are dreptul să decidă limitarea operațiunilor unei bănci,sau chiar lichidarea ei !

Acest lucru nu este constituțional și legal deoarece **singura care are acest drept este justiția**

._ **Concluzie** : întrucât legea urmărește să reînvie creditul, să aducă oarecare liniște și normalizare în viața noastră economică, după felul cum se prezintă, **nu reușește să realizeze aceste deziderate.**

Dacă nu se va veni la timp și cu o lege care să anuleze toate legile excepționale ,cred că **nu se va putea reînvia creditul românesc.**

Anularea Concordatului preventiv !

Atâta vreme cât Legea concordatului preventiv va sta în picioare, vă asigur că nstituiile comerciale de orice categorie ar fi, nu vor putea să progreseze ,din cauza acestei săbii a lui Damocles , care stă deasupra capului lor.

Din această cauză , cred că **este necesar să se vină cu o lege** pentru completarea legiurilor noastre economice , care **să aducă normalizarea în viața noastră economică ."**

42.) Ion Răducanu (PNT) ,la reglementarea comerțului bancar, 26 apr.'34

[LD : Aceeași **sinceritate**, același **stil academic**, chiar atunci când , poate ,are opinii divergente Prin el, **PNT își expune și susține opiniile** , în acest complicat și tehnic domeniu.

Și de data asta ,ca la celelalte legi, se constată **absența unei " voci" ardelenesti**, deși existau unele probleme în legătură cu băncile din Ardeea.

Noroc cu **Fritz Connert** care le ridică ...]

Răducanu /26 apr.'34

▫De acord cu legea.

Nu va critica legea. De data aceasta, principial, este de acord cu legea.

Proiectul este o reluare

-**Slăvescu** : Este o amintire istorică, nu o reluare .

-**Răducanu** :O amintire istorică, fie, dar totuși dvs **nu faceți altceva decât să reproduceți un proiect anterior**. El este o reluare a proiectului depus la Biroul Camerei în **apr.'33 , de către guvernul PNT . "Suntem mulțumiți că veniți cu acest proiect de lege , pentru că principial suntem de acord "**

▫Băncile în ț-dezvoltate și ț.nedezvoltate

Aducând **elogii ministrului Slăvescu** pentru metoda folosită în **Expunerea de motive ,sunt unele lucruri cu care nu este de acord .**

Este de acord cu Slăvescu că **există o mare deosebire între rolul băncilor în țările capitaliste dezvoltate și al țărilor nedezvoltate** :în primele , **băncile sunt rezultatul dezvoltării industriale** ; în celelalte , **băncile sunt creatoare de industrii** ;

" La noi, prin bănci, s-au creat industriile , fie că băncile au slujit de canale de aduceri a capitalului străin , fie că au servit ca centre de adunare a economiilor interne .

▫România:Industria = copil al organizației bancare

Atât de mare este această deosebire , încât putem să afirmăm că dacă **industria engleză are 90 % capitalul propriu și numai 10 % capital împrumutat de la bănci**,

la noi situația este cu totul inversă :industria este un copil al organizației bancare ; după cum a fost și continuă să fie și după război ; mijloacele de exploatare a întreprinderilor industriale sunt, în cea mai mare parte, datorite participațiilor bancare .

Febra fundării și naționalizării industriale

Se deosebește , însă , de colegul Slăvescu , privitor la **natura participațiilor bancare** , după război. Dacă formal este o continuare ... în fond , participarea bancară este total diferită. După 1919 , a venit **potopul de fundări și seria naționalizărilor de întreprinderi industriale.**

" A fost o febră pe care mi-am permis s-o denunț în primul Parlament ,să o zugrăvesc așa cum o vedeam. Nu trecea zi în care presa să nu înregistreze fundări de industrii și emisiuni de acțiuni ; iar băncile au intrat în hora aceasta , în furia aceasta .

Dar participările pe care ele le făceau - și insist asupra acestui lucru pentru că una din cauzele crizei bancare de mai târziu a fost tocmai această participare a băncilor -

erau sau din ordin, sau pornite din febra de întreprinderi .

Din punct de vedere economic, însă, **banii care intrau în participările industriale ,înainte de război**, erau **rezultatul unui plus de avere real**, banii aceia reprezentau **un plus de avuție națională**, existența lor se datora economiilor, strănse în perioade de **prosperitate reală antebelică**, mai ales în **perioada de la 1905 - 1916** ,perioadă în care se observă și **în organizarea**

noastră bancară un mers sănătos, un progres real, o acumulare de economii însemnate, tradusă prin mărirea capitalurilor în bănci. "

Ficțiunile economice postbelice

" După război, am trăit cu ficțiuni . "

A fost **ficțiunea monetară** de la 1919-1920, când conducătorii politici credeau că leul va ajunge la valoarea -aur dinainte de război ;

A fost **ficțiunea bancară** - și aceasta a fost o boală generală, pentru că s-au construit întreprinderi economice condamnabile din p.d.v. rentabil, cu capitaluri fictive

În locul participării industriale dinainte de război, făcută cu aport real de capital, vine această **frenezie industrială**, care atinge cifre de câteva miliarde, **fie pentru a naționaliza întreprinderi din noile provincii, fie de a fonda întreprinderi noi în Vechiul Regat**, care se face prin **credit de cont, nu prin capital real** .

Ministrul Slăvescu spune că **băncile și-ar fi mărit capitalul și ar fi realizat beneficii mari < În intervalul de la 1919 - 1930 numărul băncilor din România, sub formă de societăți anonime, a crescut în mod considerabil : de la 486 unități, la 1.102, în 1930. În același interval, capitalul și rezervele au crescut de la 960 milioane, la cca 17 miliarde lei . >**

"În realitate, **băncile au sărăcit și și-au distrus, an de an, o parte din substanța lor de capital.**" **Dividendele împărțite erau în cea mai mare parte din beneficii imaginare** .

Nu s-au făcut acumulări, **băncile s-au pauperizat** Cifrele date nu țin seama de devalorizarea leului. [----] Rezultatul : toate industriile sau s-au menținut cu sacrificii mari, deseori din banul public Ex. : **industria de petrol și cea de cărbune** .

-**Slăvescu** : De ce nu amintiți și Banca **Marmorosch Blank** ?

-**Răducanu** : Nu mă așteptam la o atare întrerupere de la dvs

-**Slăvescu** : dat dvs de ce **faceți insinuări** cu petrolul și cărbunele ?

-**Răducanu** : " Nu sunt insinuări ; vreau numai să arăt **politica de stat care a dus organizația bancară la o politică de participatie greșită.** Dvs afirmați că nu este politica economică greșită, ci de vină este conducerea organizațiilor noastre bancare . [citează din expunerea dr. Schacht - Banca Reich- ului - în aceeași interpretare ca cea dată de el]

Același lucru s-a întâmplat și la noi - și vorbesc obiectiv ; **s-au pretins investiții de capitaluri însemnate în industrii, când băncile nu aveau decât depuneri pe termen scurt sau depuneri la vedere . "**

-**Slăvescu** : **Suntem de acord** .

-**Răducanu** : "**Suntem de acord și**, fără să vă învinui pe dvs, care, pe vremea aceea aveți răspundere efectivă, **criza bancară, care a avut loc și la noi, și care s-a produs într-un cadru mult mai grav, decât în alte țări vecine cu noi, criza bancară trebuie să fie astfel înțeleasă** .

Pentru stabilirea adevărului, pentru a ne da seama de realitatea care trebuie să stea la baza legiilor noastre de politică economică, și nu pentru a ataca pe dl ministru al Finanțelor care, personal, nu poartă răspunderea greșelilor trecutului, am ținut să aduc aceste precizări în discuțiunea Camerei . "

I. Răducanu / 26 apr.'34

Importanța sistemului bancar

" Există un curent formidabil pentru **reorganizarea bancară în lumea întreagă.**

Banca nu mai este privită ca o întreprindere particulară, care să nu intereseze opinia publică; **întreprinderea bancară este astăzi o instituțiune publică.**

De aceea este bine ca în România întreprinderea bancară să fie scoasă de sub regimul general al codului de comerț ;

de aceea este nimerit să se ia, în sfârșit, și la noi, măsuri pentru ca să putem apăra printr-un control eficace, împrumuturile date, fie de creditori, fie de depunători, negustorului de credit, care este instituțiunea bancară ;

de aceea este nimerit că ați adoptat și dvs, din proiectul nostru de lege, crearea "**Consiliului Superior Bancar** "

Politica și banca

"Însă, d-lor, în afară de cadrul formal pentru reorganizarea bancară , ca și în afară de orice lege , care nu face decât o reformă formală , **se cere și de la oamenii politici să privească banca sub alt aspect decât au privit-o până astăzi , și se cere și de la conducătorii de bănci , nu numai să-și facă datoria , ca în trecut , pentru a obține un câștig cât mai mare , ci a colabora efectiv la conducerea politicii economice .**

"Banca este astăzi un instrument de politică economică generală . Banul nu este stăpânul vieții economice , banul trebuie să fie slujitor al vieții economice .

" Pentru aceasta nu este de ajuns numai o lege sau o serie de legi [-----]

Trebuie să ținem seama **că a face politică , nu însemenează numai a fabrica legi** , chiar când legile sunt bune , **ci a face gospodărie .**

A face gospodărie înseamnă **să cântărești pe om și după fapta sa** , după contribuția pe care o dă în favoarea patrimoniului economiei naționale , și după **mentalitatea sa .**

Odată cu legile noi, ne trebuie și un material omenesc nou, și o mentalitate nouă . "]---

Cu acest gând , termină observațiile sale la lege, cu care , repetă, principal , este de acord .

Regretă că nu a fost de acord cu unele puncte pe care Slăvescu, cu talent, le-a pus în *Expunerea de motive* .

I. Răducanu / 26 apr. '34.

43.) Fritz Connert (P. German), la reglementarea comerțului bancar , 26 apr. '34

▣ Acord la lege.

"Admit și eu principiul proiectului prezentat , și regret și eu că nu s-a prezentat un asemenea proiect cu vreo câțiva ani înainte . Recunosc și părțile bune ale proiectului și intențiile bune ale d-lui ministru . Totuși trebuie să fac unele obiecțiuni.

Interesele băncilor din Ardeal-nesocotite

" În prima linie trebuie să constat că **interesele băncilor existente în Ardeal nu au fost luate în considerare**

Am mare teamă că băncile mici și mijlocii din Ardeal , nu vor fi în stare să continue activitatea lor , după expirarea termenului de 5 ani , prevăzut ca timp tranzitoriu pentru băncile existente . "

Consideră capitalul social cerut (art. 11 , 12, 35) prea mare .

Este convins că multe bănci vor putea scăpa de dezastru, numai prin fuziune.

Băncile din provincii să nu fie înghițite de băncile mari din capitală !

Dar este **hotărât contra tendinței** care ar merge într-acolo ca , " **în locul băncilor noastre, mici și mijlocii , să avem filiale ale băncilor mari din Capitală "**

În alte țări, tendința este de a menține băncile provinciale, mici și mijlocii.

-**Victor Slăvescu** : **A celor mari.** Dovada o avem că la ultimul congres al băncilor de la Berlin, **băncile provinciale au cerut să fie afiliate la băncile mari** din Colonia, Frankfurt , Lipsca, etc , să nu fie în fiecare stat câte o băncuță .

-**Fritz Connert** : " Noi avem numai **Mediaș, Sibiu, Sighișoara** . **Nu ne putem compara cu Germania.** " Consider acest capital prea ridicat .

În ceea ce privește Consiliul Superior Bancar , el ar dori sporit numărul delegaților băncilor. Legea prevede 7 delegați " de drept" și numai 4 delegați ai băncilor.

44.) Barbu Dimitrescu (raportor), la reglementarea comerțului bancar , 26 apr. '34

▣ Importanța legii

"Toată lumea , care a luat parte la discuție, a recunoscut că proiectul este binevenit, și că **intervențiunea unei autorități în a controla operațiunile instituțiilor bancare , este bine venită**, pentru a înlătura posibilitatea de a se mai repeta acele abuzuri , cari s-au pus în lumină cu prilejul crizei bancare și pe care le cunoaștem cu toții.

" Valoarea , însă , a proiectului de lege trebuie examinată din punctul de vedere al preocupărilor pe care le-a avut legiuitorul și al modului cum a reușit să realizeze aceste preocupări. Este necontestat că preocupările sale - ale acestui proiect de lege - pot fi concretizate în aceste idei :

"În primul rând, proiectul urmărește **să organizeze întreprinderile de bancă** în așa fel, încât să se asigure **o bună administrație a patrimoniului social.**

" În al doilea rând, **să se asigure băncilor lichiditatea necesară** ,pentru a se evita acele crize, care rezultă din faptul că depunătorii s-ar prezenta într-un mod brusc ,pentru a-și ridica depunerile.

" În al treilea rând, **să se asaneze terenul bancar , suprimând toate așezăminte , care n-au dovedit că au viabilitate .**

" În al patrulea rând, să se instituie un **control permanent , printr-o autoritate** , care ar putea să fie **statul însuși sau banca de emisiune , sau un organ independent** , cum este cazul legii de față - un **Consiliu Superior Bancar** -care funcționează pe lângă banca de emisiune , fără să fie o emanațiune a sa,și care să asigure o bună funcționare a acestor așezăminte bancare . "

" Am ținut să pun în lumină aceste preocupări ; și vă asigur că , examinând proiectul de lege, veți putea să vă convingeți că ele au fost realizate așa ca să se permită , în viitor, băncilor de credit din Țara Românească , să funcționeze în mod legal și temeinic."

În ce privește obiecțiunile aduse la lege :

Răspuns la obiecțiuni.

-Obiecțiunea **că este prea mare capitalul social cerut** , la înființarea unei bănci .

Răspuns : necesitatea unui capital de o anumită importanță , se datorează faptului că **o bancă îmbracă caracterul unei societăți comerciale**, care trebuie să trăiască.

Pentru acoperirea cheltuelilor generale, acest organism are nevoie de un capital însemnat .

Obiecțiunea **că s-au acordat puteri prea mari Consiliului Superior Bancar .**

Răspuns : În această Consiliu s-a introdus tot ce înseamnă **competență și autoritate** pentru a se oferi garanția de obiectivitate .Acest Consiliu trebuie să beneficieze de **puteri întinse, pentru ca hotărârile sale să fie imediat executate.**

Dacă la deciziunile sale , vor intra în mișcare acțiunile de drept comun și arbitrajul justiției .

ale căror inevitabile târăgăneli sunt cunoscute ... **tot sistemul legii s-ar paraliza** .

Suntem pe un teren de credit , unde deciziunile trebuie date repede , altfel așezământul bancar **ar sta sub îndoială și amenințarea hotărârilor judecătorești** .

45.) Victor Slăvescu (Finanțe),reglementarea comerțului bancar, 26 apr.'34

▣ Legislația comerțului bancar

Proiectul de lege are , după modesta sa părere , un merit și un defect :

"Un merit , este acela de a fi **primul proiect de lege în Țara Românească** , prin care **se reglementează acest comerț de bancă** ,și un defect este că **el vine cu foarte mare întârziere** . "

"**Dacă** comerțul de bancă, care se deosebește profund ,și ca structură și ca acțiune economică , de celălalt comerț,**ar fi fost mai devreme reglementat și îndiguit** între anumite norme de principii generale ,poate că viața noastră economică **ar fi fost scutită de multe și triste experiențe** . (aplauze la PNL)

" A trebuit să vină criza bancară, criza economică. Întotdeauna o criză economică are și o parte educativă în ea , ca să ne arate că **avem o armătură bancară hipertrofiată** ,o armătură bancară care ,și din p.d.v. morfologic structural , și din p.d.v. al politicii de bancă **avea numeroase păcate** .

"**Profităm** , d-lor deputați, de faptul că **suntem astăzi preocupați de a ajuta lichidarea trecutului**, că tindem ,în același timp, **la o redresare economică nouă ,ca să venim cu o serie întreagă de legiuri care să completeze în mod armonic legea conversiunii.**

Acest proiect de lege al comerțului de bancă este o completare firească și armonică a legii conversiunii;după el, vor urma cele două proiecte de lege , al cambiei și al cecului ,

care , împreună , **constituie un tot armonic complex și desăvârșit.**"

Și la Camera ,și la Senat , și în Comisii , **există aproape o unanimitate privind necesitatea** legii. Din această p.d.v. , este complet mulțumit .

Slăvescu / 26 apr.'34

▣ Comerțul bancar

[LD : mă gândeam , citindu-l / ascultându-l pe Slăvescu , ce " universitate " formidabilă era Parlamentul român în acea vreme ! În diverse domenii , specialiști de marcă explicau , se confruntau , nu hotărau ca niște ignoranți ! Poate , sub acest aspect , aceasta era valoarea educativ-politică a travaliului legislativ , care-l făceau , astfel , și interesant și folositor .

Oricum , eu datorez acestor dezbateri foarte mult din zestrea mea intelectuală .

Dar mă mir și eu : cum de abia în 1934 , s-a făcut prima lege pentru reglementarea comerțului bancar ? Până atunci , băncile din România funcționau , cum ?]

"Evident , un proiect de lege nu poate fi " ideal " , cuprinde insuficiențe , poate face excese.

" În general , este un proiect de lege care , **tinzând la reglementarea comerțului de bancă ,**

s-a ferit , pe de o parte , **de a fi un proiect de lege cu caracter polițist** , pe de altă parte ,

s-a ferit de a jugula inițiativele sănătoase în viitor , iar , în al treilea rând , **tinde să indiguiească și să îndrumeze** viitoarea noastră acțiune bancară , între niște norme generale , bine stabilite .

"D-lor deputați , **comerțul de bancă nu este un banal comerț economic** , cu scop lucrativ .

Nu , **comerțul de bancă** , în general , **se face cu banii altora** , **cu capitalurile multor anonimi** , care le strâng cu multă osârdie ; prin urmare , acei care au răspunderea de a fructifica banii altora trebuie să cunoască exact ce răspundere au .

" De aceea , acest proiect de lege , în primul rând a căutat [---] **să fixeze răspunderi precise și sancțiuni severe** . (aplauze)

/Consiliile de administrație

"Nu mai este admisibil , după recente experiențe făcute , ca **oameni care n-au într-o întreprindere nici un fel de interes material** , care nu sunt nici măcar acționari într-o bancă , **să ia parte la conducerea unor mari întreprinderi de bancă , și să administreze , fără răspundere , banii altora .**"

"De aceea , am cerut ca **și fondatorii de bănci , și membrii consiliilor de administrație , să aibă un interes efectiv** și să aibă o răspundere lovită de mari sancți

Victor Slăvescu / 26 apr.'34

▣ Noțiunea de Bancă

[LD:13 aug.2006.recitesc aceste explicații ale lui Slăvescu.Nu-mi pot reprimă gândurile legate de reparația sistemului bancar la noi , după 1989.Cine a făcut bănci ? Din banii cui ? După ce reguli ? Trebuie să ne mirăm de falimentele , de scandalurile , de impostura , de complicitatea politicului în crearea rețelei bancare ?! Întorcându-mă la interbelic , iarăși mă mir : cum , până în '34 , comerțul bancar nu fusese reglementat prin lege ?!]

În acest proiect , **am precizat mai întâi noțiunea de bancă** . A defini ce este o bancă , este chiar în doctrină , o mare greutate . " Am căutat prin definiție și prin descriere să arăt ce este o bancă .

În al doilea rând , **am precizat care sunt operațiunile de bancă posibile și permise** .

În al treilea rând , **am stabilit în ce condițiuni se poate face o gospodărie de bancă** , așa încât banii oamenilor să fie puși la maximum de adăpost . "

Pe de altă parte , nu a putut neglija situația grea în care au ajuns băncile la noi , prin efectul crizei economice și a crizei bancare . Nu putea să ceară băncilor , dintr-o dată , mari sacrificii .

" De aceea , **am lăsat destulă vreme , timp de 5 ani , ca băncile să se poată adapta** , încet , încet , la niște **norme bine precizate și să devină** , acelea care pot , **organisme sănătoase de ordin economic.**"

Victor Slăvescu / 26 apr.'34

▣ Consiliul Superior Bancar

" D-lor deputați , mi s-a spus că am pus acest comerț bancar sub controlul unui *Consiliu Superior Bancar* , care n-ar fi bine alcătuit și care , pe de altă parte , ar avea prea multă putere .

Răspund imediat . **Consiliul Superior Bancar este un organ care nu are un caracter etatist.**

Este un organ compus din trei categorii de membri

Întâi, **delegați ai Băncii Naționale** , și nu vedem pe cineva mai indicat decât banca de emisiune , ca să patroneze și să îndrumeze viața bancară a României.

În al doilea rând, am delegat **din partea statutului , 2 membri** ,oameni cu răspundere și pregătire , între care și un magistrat.

Apoi am desemnat **4 membri de la însăși băncile respective.**

Cu alte cuvinte, când se va decide acolo de soarta băncilor, însăși băncile vor fi reprezentate , vor avea prilejul să-și spună cuvântul lor.

" Prin urmare , **nu este un organ care să nu aibă legături cu lumea bancară** ,care este ghidat de preocupări superioare și permanente ,sub prestigiul Băncii Naționale.

"Deci , acest *Consiliu Superior Bancar* , de la care eu aștept foarte mult,este un organ firesc și indicat să îndrumeze pe viitor viața bancară a României.

Slăvescu / 26 apr.'34

▫ **Bănci puternice , serioase.**

▫ **Încurajarea fuziunilor**

[LD: aici e aici ! Nu cumva sub spectrul crizei economice,sub efectiva tergiversare a conversiunii,sub quasi falimentul sistemului financiar român,nu cumva se produce forțarea (sau presiunea)interesată a marilor bănci ca să înghită băncile mici și mijlocii ?

Se poate vorbi, oare , despre concentrarea sistemului bancar , și de o fază nouă în sistem ?

Aplic "lecțiile" marxist-leniniste ? Sau îi ascult pe toți și încerc să mă transfigurez ca om al acelei epoci ?]

" D-le deputați , eu nu ascund - am spus-o și la Seanat - că **intențiunea legiuitorului este ca încet , încet, fără bruscări, fără a se provoca zguduiri sau pagube, să ajungem la o raționalizare în comerțul nostru bancar.**

Avem , desigur, nevoie de bănci puternice , de bănci bine repartizate pe teritoriul țării, de bănci bine conduse,**nu avem nevoie însă de o puzderie de bănci liliputane, de băncuțițe**,care au de multe ori preocupări personale sau speculative . Dimpotrivă, avem nevoie de întreprinderi serioase, puternice și cât mai serioase.

" De aceea, în proiectul meu de lege , **am dat avantaje vădite ,și de ordin fiscal și de credit, pentru toate eventualele fuzionări.**

Evident că , din cele 1.100 bănci actuale, vor rămâne mult mai puține.

Nu este nici o pagubă, pentru curățirea terenului nostru economic, să rămânem cu un număr de bănci mai puțin numeroase,în schimb cu întreprinderi de bănci puternice și bine conduse.

Slăvescu / 26 apr.'34

▫ **Legea - concluzii**

" D-lor deputați, iată, prin urmare, care sunt în câteva cuvinte principiile de bază de la care am pornit. Noi urmărim, fixând acest cadru legal, **să dăm creditului privat al țării, puțința de refacere pe baze sănătoase.** În consecință , ținând seama că această credit va fi una din pârgurile de la care așteptăm ,măine, ajutorarea vieții economice, **eu îmi permit să vă rog să dați aprobarea dvs acestui proiect de lege "** (aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL)

Se pune la vot și se adoptă luarea în considerare a legii.

Se citesc articolele , de la 1-63 (se dau unele explicații suplimentare)

și se va vota în total , cu bile, în ședința viitoare .

▫**Creditul Funciar Rural și Urban nu intră în vederea legii**

La întrebarea lui **Mircea Costinescu** ,Slăvescu precizează că legea privește **numai băncile cu caracter comercial** și că , prin urmare ,**Creditul funciar rural și urban** ,care au **caracter civil, nu intră în prevederile legii respective**

Băncile profesionale, instituțiile de credit agricol, instituțiile de credit pe gaj,nu intră în această

proiect .

[LD : mărturisesc că nu am înțeles de aceste bănci nu intră , după cum nu știu care este
deosebirea dintre o bancă comercială și una "civilă"

Reglementarea comerțului bancar / 26 apr.'34

Fișier următor :

Guvern Tătărăscu nov.'35 -'36 -'37
